

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΓΡΟΤΩΝ

ΝΕΟΣ
Οδηγός

9

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ AGENDA - ΙΟΥΝΙΟΣ 2018

ΝΕΟ ΕΝΤΥΠΟ Ε3

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΩΔΙΚΩΝ

Υπολογισμός μικτού κέρδους,
πωλήσεων και επιδοτήσεων

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕ ΚΑΡΤΑ

Για δαπάνες 10 έως 20% του
φορολογητέου εισοδήματος

VIVA®

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ

Χάρη την καινοτομία της τεχνολογίας Gearpower (GEA930), η σύνθεση του VIVA έχει βελτιωθεί, καθώς η παρουσία των βιολογικά ενεργών συστατικών μπορεί να αναζωογονήσει τη μικροχλωρίδα και να βελτιώσει τη δομή του εδάφους και της ριζοσφαίρας. Το αποτέλεσμα είναι μια ιδανική ισορροπία μεταξύ βλάστησης και παραγωγής, ικανή να αυξήσει την τελική απόδοση.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

(ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	11. ΠΑΡΟΧΗ, ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
2. ΜΗΤΡΩΟ ΑΓΡΟΤΩΝ – «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ»	12. ΣΥΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΤΗ ΑΓΡΟΛΗΨΙΑ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ «ΜΙΣΙΑΚΑ»
3. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΛΙΕΩΝ	13. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΑΓΟΡΑΣ
4. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ	14. ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΝΤΥΠΑ (Ε1 και Ε3) ΚΑΙ ΟΙ ΚΩΔΙΚΟΙ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ
5. ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	15. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
6. ΧΡΟΝΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
7. ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ) ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ «ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ»
8. ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ	ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ
9. ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	
10. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

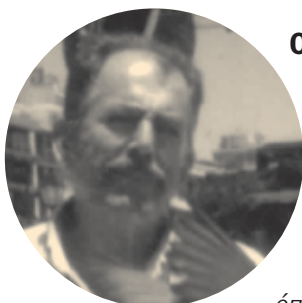
Το ένθετο αυτό το αφιερώνουμε στους Αγρότες Πατεράδες μας (δεν ζουν πια αλλά επικοινωνούμε σαν να μην έφυγαν ποτέ) ως ελάχιστη ένδειξη ευγνωμοσύνης. Οργώνοντας και θερίζοντας, μας έμαθαν τις αρετές της ζωής...

[Ευχαριστούμε τον Γιάννη Πανάγο και την Agrenda, για τη δυνατότητα που μας δίνει να τους μνημονεύσουμε, με μια μικρή αναφορά στη ζωή τους].

Ο Γιάννης Νιφορόπουλος του Κωνσταντίνου, γεννήθηκε στο Ριόλο

Αχαΐας το 1926, ο δεύτερος από τέσσερα αδέρφια. Το 1962 παντρεύτηκε με την Ελένη Παπανικολάου και απέκτησαν δύο παιδιά, τον Κώστα (εμένα δηλαδή) και τον Ανδρέα (αγρότης και αυτός). Δουλειά από μικρό παιδί, από «ήλιο σε ήλιο», στον Αχαϊκό & Ηλειακό Κάμπο, καλλιέργεια πατάτας (φθινοπωρινή και ανοιξιάτικη), σταφίδες, αμπέλια, ελιές [Να καλλιεργείς τόσα πολλά και να βγάζεις τόσα λίγα]... Όσο μεγαλώνω, τόσο καταλαβαίνω πόσο σημαντικός οδηγός αποτελεί στη ζωή μου. Και κάθε βραδάκι συνήθως, όταν μένω μόνος μου στην δουλειά, τα λέμε.... Πέθανε στις 2 Ιουνίου 1999 σε ηλικία μόλις 73 ετών, μετά από σοβαρή περιπέτεια υγείας τεσσάρων χρόνων.

Ο Θωμάς Παπαδημητρίου του Δημητρίου γεννήθηκε στο Μελισσοχώρι

Καρδίτσας το 1941. Ο μεγαλύτερος από τέσσερα αδέρφια ήταν μαζί με τον πατέρα του Δημήτρη υπεύθυνος για τα πάντα σε μια κλασική πατριαρχική οικογένεια του κάμπου. Το 1965 παντρεύτηκε με την Λεμονιά Πλακωτή και απέκτησαν δύο παιδιά, τον Γιώργο (εμένα δηλαδή) και την Ελένη. Για μικρό διάστημα υπήρξε εκπαιδευτής στην «Αβερύφειο Γεωργική Σχολή Λάρισας», με βασικό αντικείμενο τις μηχανές εσωτερικής καύσης, στην ουσία όμως, όπως συνέβαινε τα χρόνια εκείνα, με ενασχόληση και υποχρεωτική γνώση όλων των τύπων γεωργικών μηχανημάτων. Η αποκλειστική ενασχόληση της οικογένειας ήταν η γεωργία (βαμβάκι, καπνός Μπέρλεϊ & στη συνέχεια Βιρτζίνια, δημητριακά, τριφύλλι, ενώ το 1965 απέκτησε την πρώτη θεριζοαλωνιστική μηχανή για δημητριακά και καλαμπόκι και, συνέχισε την παράπλευρη ενασχόληση του αλωνισμού καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Άνθρωπος φωνακλός αλλά έντιμος και με καρδιά μάλαμα, για τον ψύλλο έκαιγε το πάπλωμα προκειμένου να μην αδικηθεί κανείς. Απεβίωσε στις 8 Απριλίου 2008 σε ηλικία μόλις 67 ετών, αλλά με τρόπο που επιθυμούμε όλοι: ακαριαία, χωρίς ταλαιπωρία και με αξιοπρέπεια. Όπως ακριβώς έζησε...

www.agronews.gr

1. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Για την φορολόγηση των εισοδημάτων του έτους 2017 (δήλωση θα υποβληθεί το 2018), ισχύουν συνολικά τα εξής:

Κέρδος = Έσοδα μείον Έξοδα
(για όλες τις κατηγορίες Αγροτών)
Συντελεστής φόρου εισοδήματος

Τα κέρδη του έτους 2017, από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται αυτοτελώς με την ακόλουθη κλίμακα (κλίμακα των μισθωτών (άρθρο 15 του Ν. 4172/2013) [Σημ.: Η κλίμακα ήταν η ίδια και το 2016]:

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
20.000,00	22%	4.400,00	20.000,00	4.400,00
10.000,00	29%	2.900,00	30.000,00	7.300,00
10.000,00	37%	3.700,00	40.000,00	11.000,00
Υπερβάλλον	45%			

Επισημάνση:

Τα κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται πλέον με την ανωτέρω κλίμακα **αυτοτελώς, χωρίς δηλαδή τα εισοδήματα αυτά να αθροίζονται με τυχόν εισοδήματα από μισθούς, συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα**. Αυτό σημαίνει ότι εάν κάποιος έχει εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και από μισθωτή εργασία και συντάξεις (που φορολογούνται αθροιστικά) και παράλληλα έχει και εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, η κλίμακα του άρθρου 15 εφαρμόζεται **αυτοτελώς** για το εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα **και ξεχωριστά για το άθροισμα** των εισοδημάτων από επιχειρηματική δραστηριότητα, μισθωτή εργασία και συντάξεις.

Δικαιούχοι μειώσεων φόρου

Ο φόρος που προκύπτει για το εισόδημα από ατομική αγροτική επιχείρηση μειώνεται (ισχύει μόνο για τους «κατά κύριο επάγγελμα αγρότες») ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων ως εξής:

Αριθμός εξαρτώμενων τέκνων	Έκπτωση φόρου
Χωρίς τέκνα	1.900
Ένα	1.950
Δύο	2.000
Τρία και άνω	2.100

Ως «εξαρτώμενα τέκνα» του φορολογούμενου, θεωρούνται: άγαμα τέκνα, εφόσον:

είναι ανήλικα έως 18 ετών ή είναι ενήλικα έως 25 ετών και φοιτούν σε σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή είναι ενήλικα έως 25 ετών και είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) ή υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους,

Επισημάνσεις:

(α) Η «μείωση» εφαρμόζονται στην περίπτωση που το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000 €) και ο φόρος είναι μεγαλύτερος ή ίσος του ως άνω ποσού (ανάλογα με τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων). Όταν το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις που υπερβαίνει το ποσό των (20.000) ευρώ, τα ποσά μειώσεων φόρου (1.900, 1.950, 2.000, 2.100), μειώνονται αναλογικά κατά 10€ ανά 1.000€ του φορολογητέου εισοδήματος.

(β) Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ανωτέρω ποσών (1.900, 1.950, 2.000, 2.100), τότε το ποσό της μείωσης περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.

Προϋπόθεση διατήρησης της μείωσης φόρου

Ο φορολογούμενος απαιτείται να έχει πραγματοποιήσει τις δαπάνες αυτές στην ημεδαπή ή σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ. και να τις έχει

εξοφλήσει με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, όπως ενδεικτικά κάρτες και μέσα πληρωμής με κάρτες (χρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες, προπληρωμένες κάρτες -prepaid cards), μέσω λογαριασμού πληρωμών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών του ν. 3862/2010 (μεταφορά πίστωσης, εντολές άμεσης χρέωσης, πάγιες εντολές, τραπεζικές ή ταχυδρομικές επιταγές), μέσω ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking), ηλεκτρονικού πορτοφολιού (e-wallet κλπ.), το ελάχιστο ποσό των οποίων προσδιορίζεται ως ποσοστό του φορολογητέου εισοδήματός του, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (σε ευρώ)	Ποσοστό ελάχιστης δαπάνης με ηλεκτρονική συναλλαγή και μέσα πληρωμής με κάρτα (προοδευτική εφαρμογή)
1-10.000	10%
10.000,01-30.000	15%
30.000,01 και άνω	20% και μέχρι 30.000 ευρώ

Ειδικά για το φορολογικό έτος 2017 και για τις δαπάνες που καταχωρήθηκαν στην «Κάρτα Αποδείξεων» ισχύουν όσα ορίζονται για τον κωδικό 341 του Πίνακα 9 (Ε1). Στον **κωδικό 341** θα υπάρχουν συμπληρωμένα από τη Φορολογική Διοίκηση ποσά που αφορούν σε αγορές που έχουν καταχωρηθεί, κατά το φορολογικό έτος 2017, στην κάρτα αποδείξεων. Η περιγραφή του κωδικού «Ποσά δαπανών από την κάρτα αποδείξεων» θα υπάρχει μόνο κατά την ηλεκτρονική υποβολή δήλωσης. Από τις αποδείξεις που έχουν καταχωρηθεί στην κάρτα αποδείξεων, όσες έχουν εξοφληθεί με ηλεκτρονικό μέσο πληρωμής περιλαμβάνονται και στην ηλεκτρονική πληροφόρηση που θα αναρτηθεί για τη συμπλήρωση των κωδικών **049-050**, ενώ όσες έχουν εξοφληθεί με μετρητά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διατήρηση της μείωσης του φόρου μόνο από τους φορολογούμενους εβδομήντα (70) ετών και άνω, από άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, από όσους βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση, από φορολογικούς κάτοικους της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. υπό τις προϋποθέσεις του [άρθρου 20 του ΚΦΕ](#) που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης

KARVELAS

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΘΡΕΨΗ ΦΥΤΩΝ

ΝΙΤΡΙΚΟ ΚΑΛΙΟ KEMAPCO

Ασφαλές για υδρολίπανση και διαφυλλικές εφαρμογές

- Ολικό Άζωτο 13,7%
- (K2O): 46,2%
- 100% φυσική προέλευση
- Υψηλής καθαρότητας και χαμηλής περιεκτικότητας σε άλατα

- Υψηλής διαλυτότητας
- Δεν περιέχει χλώριο
- pH 6-8
- Υψηλή αναλογία N:K και άμεσα αφομοιώσιμο νιτρικό άζωτο
- Δεν συσσωματώνεται
- Δεν περιέχει τηρασία

ΗΛΙΟΣ, ΓΗ, ΝΕΡΟ & FITON®

FITON BIO CROP®

ΦΥΣΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΚΟΣ ΒΙΟΔΙΕΤΡΕΤΗΣ

Φυτικά εκχυλίσματα

Το FITON BIO CROP είναι ένα υγρό σκεύασμα αποκλειστικά φυτικής προέλευσης που αποτελείται από μια ποικιλία βιταμινών, αμινοξέων και πρωτεϊνών, αλγινικό οξύ, κυτοκνίνες, αμπταίνες και ανθρακικούς παράγοντες.

Το FITON BIO CROP ενεργοποιεί τις βιολογικές λειτουργίες του φυτού, την απορρόφηση, την αφομοίωση, τη σύνθεση και τη συσσώρευση θρεπτικών συστατικών δίνοντας εξαιρετικά αποτελέσματα σε κάθε είδος καλλιέργειας.

ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΙΤΡΑ ΔΙΑΦΥΛΛΙΚΑ ΑΠΛΑΣΜΑΤΑ

OMEX

Τα προϊόντα αυτά χαρακτηρίζονται από πολύ υψηλές συγκεντρώσεις, συχνά σχεδόν ίδιες με αυτές των στερεών λιπασμάτων. Όλα τα προϊόντα είναι 100% υδροδιαλυτά, κατάλληλα για υδρολίπανση και διαφυλλική εφαρμογή.

Η σειρά υγρών λιπασμάτων της OMEX παράγεται με την επαναστατική τεχνολογία eba με αποτέλεσμα την καλύτερη πρόσληψη και αφομοίωση των θρεπτικών συστατικών.

eba σημαίνει ενισχυμένη βιοδιαθεσιμότητα.

KARVELAS AEBE: ΕΜΠΟΡΙΟ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΣ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ & ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΣΤ. ΧΑΜ. ΕΘΝ. ΟΔΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΙΑΛ. 26410 47914, 26410 47918 - fax: 26410 50840 | web site: www.karvelasaevee.gr • e-mail: sales@karvelasaevee.gr, info@karvelasaevee.gr

στην Ελλάδα και φορολογούνται με την κλίμακα για μισθωτή εργασία και συντάξεις (περ. β της παρ. 3 του άρθρου 16 του ΚΦΕ).

Οι δαπάνες αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών που λαμβάνονται υπόψη για τη διατήρηση της μείωσης του φόρου είναι αυτές που ορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 2 της **ΠΟΛ.1005/2017** Απόφασης του Διοικητή ΑΑΔΕ, όπως ισχύει. Διευκρινίσεις για την εφαρμογή των παραπάνω έχουν δοθεί με την **ΠΟΛ.1062/2017** εγκύκλιο.

Τα χρηματικά ποσά που καταβλήθηκαν για τη διατήρηση της μείωσης φόρου σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν.4172/2013, αναγράφονται Στους **κωδικούς 049-050** (Ε1) «Δαπάνη αγοράς αγαθών και παροχής υπηρεσιών».

Οι παραπάνω κωδικοί δεν προσυμπληρώνονται

από τη Φορολογική Διοίκηση, αλλά οι ίδιοι οι φορολογούμενοι υπολογίζουν το σύνολο και το αναγράφουν. Προς διευκόλυνση του υπολογισμού αυτού, η Φορολογική Διοίκηση αναρτά την ηλεκτρονική πληροφόρηση που έχει στη διάθεσή της και οι φορολογούμενοι έχοντας οι ίδιοι το βάρος της απόδειξης, αναγράφουν αυτά που πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Δαπάνες οι οποίες έχουν μεν εξοφληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής αλλά δεν περιλαμβάνονται στην αναρτώμενη πληροφόρηση, συμπεριλαμβάνονται εφόσον πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις και αποδεικνύονται από τον φορολογούμενο με κάθε πρόσφορο μέσο.

Συντελεστής Φορολογίας ανά είδος δραστηριότητας και ανά κατηγορία Αγρότη

Κατηγορία Πωλούμενων Προϊόντων & Υπηρεσιών	Είδος Πώλησης	Συντελεστής Φορολογίας («Επαγγελματίας Αγρότη»)	Συντελεστής Φορολογίας («Μη Επαγγελματίας Αγρότη»)
Πώληση παραγομένων αγροτικών προϊόντων χωρίς επεξεργασία (είτε σε έμπορο, είτε από δικό τους κατάστημα, είτε σε λαϊκές αγορές)	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13(Με έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Πώληση παραγομένων αγροτικών προϊόντων έως και την πρώτη μεταποίηση (ΠΟΛ.1116/10.06.15)	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13(Με έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Εισόδημα που προέρχεται από τη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW (φωτοβολταϊκά) . Άρθρο 116, του Ν. 4316/2014) και ΠΟΛ.1116/10.06.15 .		Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Με έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Πώληση παραγομένων αγροτικών προϊόντων μετά από (βιομηχανική) επεξεργασία	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Πώληση προϊόντων που έχει αγοράσει από άλλους αγρότες (εμπόριο)	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Παροχή υπηρεσιών σε τρίτους ακόμα και σε άλλους αγρότες (π.χ. εργασίες σποράς, καλλιέργειας, θερισμού & αλωνίσματος, δεματοποίησης, συγκομιδής κ.λ.π). Εξαιρείται το φασόν πτηνοτροφικών μονάδων (ΠΟΛ.1116/10.06.15).	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Μίσθωση του εξοπλισμού των αγροτών (π.χ. αγροτικών μηχανημάτων κλπ)	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)

Πράξεις που θεωρούνται «μισθωτή εργασία» και όχι « αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα »

α) Εργασία τα μελών των Αγροτικών Συνεταιρισμών προς τους συνεταιρισμούς «....4. Από τα ανωτέρω συνάγεται, ότι οι αμοιβές αυτές που καταβάλλονται από τους γυναικείους συνεταιρισμούς σε γυναίκες που συμμετέχουν σε αυτούς, εξαιτίας της ως άνω περιστασιακή τους απασχόλησης, εντάσσονται για τη φορολόγησή τους στο εισόδημα από μισθωτή εργασία και ως εκ τούτου το ευκαιριακό αυτό εισόδημα φορολογείται με την κλίμακα της παρ.1 του άρθρου 15 του ν.4172/2013». (Φορολογική μεταχείριση περιστασιακών αμοιβών που καταβάλλει γυναικείος συνεταιρισμός. Αρ. Πρωτ.: ΔΕΑΦΑ 1075426ΕΞ2015)

« 2. Το ίδιο ισχύει και για τις υπηρεσίες που προσφέρουν ως εθελοντική εργασία τα μέλη των Αγροτικών Συνεταιρισμών προς τους συνεταιρισμούς. Τα έσοδα αυτά των μελών προκύπτουν από τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους προς τον συνεταιρισμό και όχι ως έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων που στοιχειοθετούν

την αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα του αρ. 21 ν.4172/2013 (σχετικό και το υπ' αριθ. ΔΕΑΦΑ 1075426 ΕΞ 2015/2.6.2015 έγγραφο της υπηρεσίας)» (ΠΟΛ. 1116/10.6.2015. Διευκρινίσεις σχετικά με τον προσδιορισμό του εισοδήματος που αποκτάται από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα)

β) Εισόδημα εργατών γης και τρόπος φορολόγησής.

Το εισόδημα που λαμβάνει « εργάτης γης » ή και ο Αγρότης όταν εργάζεται ως « εργάτης γης », με την διαδικασία του « εργοσήμου», θεωρείται εισόδημα από « Μισθωτές υπηρεσίες » . Στο έντυπο Ε1 « Φορολογία Εισοδήματος», είναι « προσυμπληρωμένοι » οι κωδικοί 309 – 310, στους οποίους έχει συμπληρωθεί το καθαρό ποσό που προκύπτει αφού αθροίσετε τα πληρωτέα ποσά (ονομαστική αξία μείον ασφαλιστικές εισφορές) που αναγράφονται σε όλα τα εργόσημα έτους 2017, τα οποία σας μεταβιβάστηκαν εξαιτίας της παροχής εργασίας σας σε διάφορους εργοδότες. Σημειώνεται ότι: Οι επιχειρήσεις και τα φυσικά πρόσωπα **δεν παρακρατούν φόρο από τους εργαζομένους που αμείβονται με εργόσημο, συνεπώς δεν είναι υπόχρεοι για την χορήγηση βεβαιώσεων**. Υπόχρεοι στις περιπτώσεις αυτές είναι οι εκάστοτε φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΙΚΑ-ΟΓΑ κλπ)

2. ΜΗΤΡΩΟ ΑΓΡΟΤΩΝ – «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ»

Ο χαρακτηρισμός « Επαγγελματίας αγρότης», έχει σημαντική σημασία στην φορολόγηση των εισοδημάτων που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, γιατί η μείωση του φόρου (από 1.900 έως 2.100 ευρώ), και στην ουσία το αφορολόγητο των 9.000 ευρώ περίπου, εφαρμόζεται μόνο για τους κατ' επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία .

Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου **3874/2010, (Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων - άρθρο 2 του ν. 3874/2010 (Α'151), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 65 του ν. 4389/2016 (Α'94))** οι παρακάτω ορισμοί έχουν αντίστοιχα την εξής έννοια: **α) Επαγγελματίας αγρότης** είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφόσον πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) Είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης.

Αγροτική εκμετάλλευση είναι η μονάδα παραγωγής προς πώληση αγροτικών προϊόντων (*). Κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο ή το νομικό πρόσωπο που είναι: **α)** Κύριος, συγκύριος ή νομέας αγροτικής εκμετάλλευσης. **β)** Μισθωτής ή αγρολήπτης της αγροτικής εκμετάλλευσης, εφόσον η μίσθωση ή η επίμορτη αγροληψία έχει συναφθεί εγγράφως και έχει θεωρηθεί από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ή **γ)** Μισθωτής υδάτινης έκτασης προκειμένου για υδατοκαλλιέργεια.

Αρχηγός αγροτικής εκμετάλλευσης είναι το φυσικό πρόσωπο, το οποίο έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης, και οικονομικά υπεύθυνο για την κανονική λειτουργία της (αστική και φορολογική ευθύνη). Στην περίπτωση εκμεταλλεύσεων νομικών

”
Το εισόδημα που λαμβάνει **εργάτης γης** ή και ο αγρότης όταν εργάζεται ως εργάτης γης, με τη διαδικασία του εργοσήμου, **θεωρείται** εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες
“

προσώπων αρχηγός νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος. Στις δραστηριότητες της αγροτικής εκμετάλλευσης περιλαμβάνεται εκτός από την παραγωγή των προϊόντων και η αποθήκευση, τυποποίηση, συσκευασία και η εν γένει τοποθέτηση μέχρι και του σταδίου της χονδρικής και λιανικής πώλησης αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η ίδια η αγροτική εκμετάλλευση, καθώς και η πρώτη χωρική ή οικοτεχνική μεταποίησή

τους, η θαλάσσια αλιεία, η αλιεία εσωτερικών υδάτων, η σπογγαλιεία, η οστρακαλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, ως και η διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW και η λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων.

Για την απόδειξη της κατοχής αγροτικής εκμετάλλευσης, χρησιμοποιούνται τα στοιχεία της «Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης» .

(*) Αγροτικά προϊόντα είναι τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας, της θαλάσσιας αλιείας, της σπογγαλιείας, της οστρακαλιείας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων, της υδατοκαλλιέργειας, της δασοπονίας, της θηραματοπονίας και των κάθε είδους εκτροφών και τα προϊόντα που προέρχονται από το πρώτο στάδιο επεξεργασίας ή μεταποίησης αυτών, καθώς και κάθε άλλο προϊόν που προ-

έρχεται από την αγροτική εν γένει δραστηριότητα.
αβ) Ασχολείται επαγγελματικά με αγροτική δραστηριότητα στην εκμετάλλευσή του τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του.

Ο ετήσιος χρόνος απασχόλησης στην αγροτική εκμετάλλευση, προσδιορίζεται από το σύνολο των ωρών εργασίας ανά καλλιέργεια/εκτροφή, οι οποίες προκύπτουν από τις δηλωθείσες («Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης») εκτάσεις και ζώα επί τον αντίστοιχο δείκτη ωρών εργασίας ανά στρέμμα καλλιέργειας ή ανά κεφαλή ζώου ή είδος εκτροφής ή δραστηριότητα στην αλιεία.

Σχετικά με τον προσδιορισμό του χρόνου δείτε: «Τροποποίηση της αριθμ. 169653/3.6.2011 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Προσδιορισμός της ετήσιας απασχόλησης στην αγροτική εκμετάλλευση» (Β'1181/9.6.2011). – Φ.Ε.Κ τ. Β' - Αρ. Φύλλου 2386 – 3/8/2016 » [Στο Φ.Ε.Κ περιλαμβάνεται και ΠΙΝΑΚΑΣ, με τις ώρες εργασίας, ανά είδος καλλιέργειας]: ««2. Για τη μέτρηση της εργασίας χρησιμοποιείται η Μονάδα Ανθρώπινης Εργασίας (ΜΑΕ), η οποία ορίζεται ως η εργασία που προσφέρεται υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης, από φυσικό πρόσωπο κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους, σε όλους του τομείς της οικονομίας και αντιστοιχεί σε εργασία 1.750 ωρών.

Ο συνολικός ετήσιος χρόνος απασχόλησης που μπορεί να ληφθεί υπόψη στους υπολογισμούς για εργασία που προσφέρεται εντός και εκτός της εκμετάλλευσης δεν μπορεί να υπερβεί τις 1.750 ώρες ετησίως.

Τα πρόσωπα που έχουν μόνιμη εξωαγροτική απασχόληση (πάνω από 1.750 ώρες ετησίως), εξαρτημένη ή μη, δεν μπορούν, ανεξαρτήτως πραγματικού γεγονότος, να θεωρηθούν ότι προσφέρουν εργασία στη γεωργική τους εκμετάλλευση.

Τα πρόσωπα που έχουν μη μόνιμη εξωαγροτική απασχόληση, που συμπληρώνουν πάνω από 1.225 ώρες απασχόλησης ετησίως στη δραστηριότητά τους αυτή, δεν μπορούν να χαρακτηριστούν επαγγελματίες αγρότες, δεδομένου ότι πάνω από το 70% του συνολικού ετήσιου χρόνου απασχόλησης τους είναι εξωαγροτικό».

Επίσης στην απόφαση Αριθμ. 169653/2011 Προσδιορισμός της ετήσιας απασχόλησης στην αγροτική εκμετάλλευση, αναφέρονται ότι: « Άρθρο 2, παρ. 2. « Στην περίπτωση που το αγροτικό εισόδημα του αγρό-

τη αποτελεί το 100% του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του, όπως αυτό υπολογίζεται στην υπ' αριθμ. 134430/4-3-2011 (ΦΕΚ 392Β/11) κοινή υπουργική απόφαση, τότε θεωρείται ότι απασχολείται επαγγελματικά σε αγροτική εκμετάλλευση κατά το 100% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του ».

αγ) Λαμβάνει από την απασχόλησή του σε αγροτική δραστηριότητα το 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του

(1) Αποδεικτικά και εισοδήματα, που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του « αγροτικού εισοδήματος »

«1. Για τον υπολογισμό του αγροτικού εισοδήματος: Αντίγραφο της τελευταίας Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος Ε1, το αντίστοιχο Εκκαθαριστικό Φόρου Εισοδήματος και αντίγραφο της Κατάστασης Οικονομικών Στοιχείων από Επιχειρηματική Δραστηριότητα έντυπο Ε3 του ιδίου έτους, όπου εκεί θα αποτυπώνεται η αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα (έσοδα-έξοδα, κ.λ.π.) της αγροτικής εκμετάλλευσης του ενδιαφερομένου. Συγκεκριμένα συγκρίνεται το καθαρό κέρδος με λογιστικό προσδιορισμό Αγροτικής Δραστηριότητας σε σχέση με το συνολικό καθαρό κέρδος με λογιστικό προσδιορισμό. » (Αριθ. πρωτ.: 360/26071/1.3.2016 Εγκύκλιος δικαιολογητικών για τη χορήγηση βεβαίωσης ΜΑΑΕ)

Όσον αφορά τον ακριβή προσδιορισμό του αγροτικού εισοδήματος η υπ' αριθμ. **134430/4.3.2011 (ΦΕΚ 382/Β'/14-3-2011)** Κοινή Υπουργική Απόφαση αναφέρει τα εξής: « **Άρθρο 1:** Για τον προσδιορισμό του προβλεπόμενου στα εδάφια (αγ) της περίπτωσης α' και (βα) της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Ν. 3874/2010 (ΦΕΚ Α' 151) ποσοστού εισοδήματος, **συγκρίνεται το αγροτικό με το συνολικό εισόδημα.** Η σύγκριση αγροτικού και συνολικού εισοδήματος γίνεται σε ατομικό επίπεδο και περιλαμβάνει τα ακόλουθα επιμέρους εισοδήματα, όπως αυτά δηλώνονται στη αρμόδια Δ.Ο.Υ. **Άρθρο 2: 1. Το αγροτικό εισόδημα για τις ανάγκες εφαρμογής του ν.3874/2010 αποτελείται από: α)** Εισοδήματα που αποκτώνται από τις δραστηριότητες της αγροτικής εκμετάλλευσης, στις οποίες περιλαμβάνεται η παραγωγή, αποθήκευση, τυποποίηση, συσκευασία, η εν γένει τοποθέτηση μέχρι και το στάδιο της χονδρικής και λιανικής πώλησης αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η ίδια η αγροτική εκμετάλλευση καθώς και η πρώτη χωρική ή οικοτεχνική μεταποίησή τους.

β) Εισοδήματα που αποκτώνται από την θαλάσσια αλιεία και την αλιεία εσωτερικών υδάτων (εξαιρείται ή υπερπόντια αλιεία), την σπογγαλιεία, την οστρακαλιεία, τη δασοπονία, την υδατοκαλλιέργεια και τη θηραματοπονία. **γ)** Εισοδήματα που προέρχονται από τη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ισχύος μέχρι 100 KW. **δ)** Εισοδήματα που προέρχονται από τη λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων δυναμικότητας έως 10 δωματίων. **ε)** Εισοδήματα που προέρχονται από την παροχή αγροτικής εργασίας σε δασαρχεία και από την αγροτική εργασία σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις τρίτων. **στ)** Οι αγροτικές ενισχύσεις και οι αποζημιώσεις επί της παραγωγής. **2. Τα εισοδήματα που δεν προσμετρούνται στο αγροτικό εισόδημα** για τη εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου, είναι αυτά που προέρχονται από: την απασχόληση σε εμπορικές επιχειρήσεις, βιοτεχνικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, ελευθέρια επαγγέλματα, μισθωτές υπηρεσίες και κάθε μορφής εξαρτημένη εργασία, συντάξεις (κύριες, επικουρικές, αναπηρικές κ.α.). **Άρθρο 3: Στο συνολικό εισόδημα, το οποίο συγκρίνεται με το αγροτικό εισόδημα του άρθρου 2 της απόφασης αυτής, δεν προσμετρώνται τα ακόλουθα:** (α) Εισόδημα από ακίνητα. (β) Εισόδημα από κινητές αξίες π.χ. μερίσματα, προμερίσματα, ομολογίες, ομολογιακά δάνεια, χρεόγραφα κ.α. (γ) **Τόκοι καταθέσεων. (δ) Έξοδα παράστασης και αποζημιώσεις αιρετών οργάνων**, των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, συνδικαλιστικών και αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων καθώς και αμοιβές και ποσοστά (εκτός μισθού) των μελών του διοικητικού συμβουλίου νομικών προσώπων. (ε) **Επιδόματα ανεργίας, πολυτέκνων και πάσης φύσεως προνοιακά επιδόματα** .

(2) Εισοδήματα που δεν λαμβάνονται υπόψη σύμφωνα με την Φορολογική Διοίκηση

«1. Με το τελευταίο εδάφιο της **παρ. 3 του άρθρου 29** του ν.4172/2013 έτσι όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 34 του ν.4474/2017, η μείωση του φόρου της παρούσας παραγράφου για τους ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα εφαρμόζεται μόνο για τους κατ' επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το 50% του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα. Στο εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου δεν περιλαμβάνονται η κύρια σύνταξη από τον ΟΓΑ, οι αμοιβές από παροχή εργασίας με εργόσημο, οι αμοιβές εργαζο-

μένων υπαγόμενων σε ασφάλιση ΟΓΑ σε τυποποιητήρια, συσκευαστήρια και σε συναφείς χώρους, για έως εκατόν πενήντα (150) ημερομίσθια ανά έτος, καθώς και οι αμοιβές μελών αγροτικών ή/και γυναικείων συνεταιρισμών, που απασχολούνται περιστασιακά και υπάγονται στη ασφάλιση του ΟΓΑ. Τα οριζόμενα στην ανωτέρω διάταξη ισχύουν από 1.1.2016 (σχετική και η [ΠΟΛ.1107/18.7.2016](#) εγκύκλιο). (**Αριθ. πρωτ.: ΔΕΑΦ 1135549 ΕΞ 2017 /14-9-2017**)

(3) Ο κατ' επάγγελμα αγρότης και οι διαφορές ανάμεσα στα Υπουργεία Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης
Παράδειγμα: Έστω ότι έχω: α. 4.000,00€ καθαρό φορολογητέο αγροτικό εισόδημα β. 5.000,00€ εισόδημα από σύνταξη ΟΓΑ. Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών (**ΔΕΑΦ Α 1090127 ΕΞ 2017**), κατά την εκκαθάριση θα τύχω του αφορολογήτου διότι, η σύνταξη του ΟΓΑ δεν συμπεριλαμβάνεται στα εξωγεωργικά εισοδήματα, άρα το γεωργικό μου εισόδημα υπερβαίνει το 50% του συνολικού εισοδήματός μου. Άρα είμαι κατ' επάγγελμα αγρότης. Αν όμως πάω στο ΚΕΠ-ΠΥΕΛ να ζητήσω βεβαίωση ότι είμαι κατ' επάγγελμα αγρότης δεν θα μου τη δώσουν διότι, σύμφωνα με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, και η σύνταξη του ΟΓΑ θεωρείται εξωγεωργικό εισόδημα. Επομένως με τα ποσά του παραδείγματος το γεωργικό εισόδημα είναι μικρότερο του 50% του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος. Άρα δεν είμαι κατ' επάγγελμα αγρότης.

(4) «Επαγγελματίας αγρότης» Συνταξιούχοι του ΟΓΑ με αναπηρία και φοιτητές

«**α)** Δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως επαγγελματίας αγρότης, κατά την έννοια της διατάξεως του **άρθρου 1** του ν. **3874/2010**, ο συνταξιούχος του ΟΓΑ με αναπηρία τουλάχιστον 67%.

β) Οι φοιτητές και οι στρατιώτες που υπηρετούν την στρατιωτική των θητεία, μπορούν, εφόσον έχουν και τις υπόλοιπες προϋποθέσεις του **άρθρου 2** του ν. **3874/2010**, να χαρακτηρισθούν ως επαγγελματίες αγρότες». (**Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 157/2015**)

αδ) Είναι ασφαλισμένος ο ίδιος [ΕΦΚΑ/ΟΓΑ] και η αγροτική του εκμετάλλευση [ΕΛ.Γ.Α], όπου απαιτείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

« Σύμφωνα με το άρθρο 55 παρ. 2 του ν. 4387/2016 (ΦΕΚ Α' 85) «οι ασφαλισμένοι των εντασσόμενων φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών, καθώς και του Δημοσίου, εξακολουθούν να διέπονται από

τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτών, όπως ισχύουν, εκτός όσων ειδικά ορίζει με τις διατάξεις του ο παρόν νόμος». Επομένως ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) με τις προϋποθέσεις ασφάλισης του πρώην ΟΓΑ ως αγρότης, κτηνοτρόφος-πτηνοτρόφος, μελισσοκόμος, αγρεργάτης ή αλιέας. Στην περίπτωση αυτή προσκομίζει σχετική βεβαίωση ΕΦΚΑ, στην οποία αναγράφεται και ο κωδικός επαγγέλματος 1,2,3,5 ή 7 (ασφαλιστικής ενημερότητας ή ασφάλισης) από τις υπηρεσίες ΕΦΚΑ (πρώην ΟΓΑ) – τοπικοί ανταποκριτές πρώην ΟΓΑ. Ο δασεργάτης, εγγεγραμμένος στον ΕΦΚΑ για την εν λόγω δραστηριότητα του, πληρεί το κριτήριο της ασφάλισης και προσκομίζει βεβαίωση από δασικό συνεταιρισμό ότι είναι μέλος του και ασκεί δασεργατική δραστηριότητα, συνοδευόμενη από εκτύπωση ενιαίου ατομικού λογαριασμού ασφάλισης.

Η αγροτική εκμετάλλευση, όπου απαιτείται σύμφωνα με το ν. 3877/2010 (ΦΕΚ Α΄ 160) όπως ισχύει, πρέπει να είναι ασφαλισμένη στον ΕΛΓΑ.

Επίσης: στο πρώτο εδάφιο της υποπερίπτωσης βγ΄ της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 «Είναι ασφαλισμένοι, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.» και στην παράγραφο 3 του άρθρου 65 του ν. 4389/2016 «Όπου στις διατάξεις των νόμων 3874/2010 και 2520/1997 αναφέρεται η ασφάλιση αγροτών σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα, νοείται η ασφάλισή τους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.» ο ενδιαφερόμενος πληρεί το κριτήριο της ασφάλισης εφόσον είναι εγγεγραμμένος στον ΕΦΚΑ με τις προϋποθέσεις ασφάλισης του πρώην ΟΓΑ ως άνω. Εάν πρόκειται για αλιέα θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στον ΕΦΚΑ με τις προϋποθέσεις ασφάλισης του πρώην ΟΓΑ ως αλιέας, είτε στο πρώην NAT ως αλιέας, είτε στο πρώην ΙΚΑ ως αλιέας. **(Υπ.Α.Α.Τ, Αρ. Πρωτ.: 1289/70109/ 28-06-2017) »**

αε) Τηρεί λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

«**1.** Σύμφωνα με τη υποπερίπτωση α/αε της παραγράφου 1 του άρθρου 65 του ν.4389/2016 (Φ.Ε.Κ. 94 Α'), που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν.3874/2010 μια από τις βασικές προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί κάποιος ως επαγγελματίας αγρότης είναι να τηρεί λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. **2.** Με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4172/2013 (Φ.Ε.Κ. 167 Α'), όπως τροποποιή-

θηκε με την περ. α΄ της παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Φ.Ε.Κ. 287 Α'), ορίζεται ότι ειδικά για τον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στα έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται τα έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων.

3. Με την παρ. 1 του άρθρου 13 του ν.4174/2013 (Φ.Ε.Κ. 170 Α'), ορίζεται ότι κάθε πρόσωπο με εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα υποχρεούται να τηρεί αξιόπιστο λογιστικό σύστημα και κατάλληλα λογιστικά αρχεία σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία, για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και άλλων πληροφοριών σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, το λογιστικό σύστημα και τα λογιστικά αρχεία εξετάζονται ως ενιαίο σύνολο και όχι αποσπασματικά τα επιμέρους συστατικά τους, σε ό,τι αφορά την αξιοπιστία και την καταλληλότητά τους. **4.** Με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν.4308/2014 (Φ.Ε.Κ. 251 Α'), όπως ισχύει, ορίζονται οι οντότητες που εφαρμόζουν τις ρυθμίσεις των Ελληνικών Λογιστικών Πρότυπων. Συγκεκριμένα, με την περίπτωση γ της εν λόγω παραγράφου συμπεριλαμβάνεται η ετερόρρυθμη εταιρεία, η ομόρρυθμη εταιρεία, η ατομική επιχείρηση και κάθε άλλη οντότητα που υποχρεούται στην εφαρμογή αυτού του νόμου από φορολογική ή άλλη νομοθετική διάταξη. **5.** Σύμφωνα με τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι αγρότες-φυσικά πρόσωπα, ως οντότητες της παραγράφου (2γ) του άρθρου 1 του ν.4308/2014 εφόσον αποκτούν εισόδημα από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, καταρχήν εφαρμόζουν τις ρυθμίσεις του νόμου αυτού, ήτοι έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων. Συνεπώς την ιδιότητα φυσικού προσώπου ως κατ' επάγγελμα αγρότη, όπως ορίζεται στο άρθρ.65 του 4389/2016, έχουν όσοι ασκούν ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα και έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων, ανεξαρτήτως υπαγωγής αυτών σε καθεστώς Φ.Π.Α. και ανεξαρτήτως υποχρέωσης ενημέρωσης ή μη των λογιστικών αρχείων (βιβλίων). **(Αριθ. πρωτ.: ΔΕΑΦ 1000637 ΕΞ 2017. Παροχή διευκρινίσεων για την ιδιότητα του κατ' επάγγελμα αγρότη σύμφωνα με την περ. 1 του άρθρ.65 του ν.4389/2016)**

«Σύμφωνα με: το άρθρο 1 παρ. 2 περίπτωση γ΄ του ν. 4308/2014 (ΦΕΚ Α΄ 251), οι αγρότες ανήκουν στο

πεδίο εφαρμογής των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, το άρθρο 39 παρ. 1 περ. α' του ίδιου νόμου, δίνεται η δυνατότητα στους αγρότες ειδικού καθεστώτος, υπό προϋποθέσεις να μην υπόκεινται στις ρυθμίσεις του εν λόγω νόμου, την αριθμ. ΠΟΛ 1007/9-1-2015 «Απαλλαγή από την υποχρέωση τήρησης λογιστικών αρχείων (βιβλίων) των αγροτών και λοιπών περιπτώσεων», αγρότες ενταγμένοι στο κανονικό καθεστώς έχουν τη δυνατότητα υπό προϋποθέσεις να μην ενημερώνουν λογιστικά βιβλία, η πλήρωση της προϋπόθεσης τήρησης λογιστικών βιβλίων ικανοποιείται με την ένταξη του ενδιαφερόμενου στο κανονικό ή στο ειδικό καθεστώς ΦΠΑ. Αυτό αποδεικνύεται είτε με τη βεβαίωση έναρξης / μεταβολής εργασιών φυσικού προσώπου από τη ΔΟΥ, είτε με την συμπλήρωση της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) των κωδικών 595 «Κανονικό καθεστώς ΦΠΑ» ή 596 «Ειδικό καθεστώς ΦΠΑ. (Υπ.Α.Α.Τ, Αρ. Πρωτ.: 1289/70109/ 28-06-2017)»

β) Επαγγελματίας αγρότης θεωρείται και το απασχολούμενο στην αλιεία (θαλάσσια, εσωτερικών υδάτων, σπογγαλιεία, οστρακαλιεία, υδατοκαλλιέργεια) ενήλικο φυσικό πρόσωπο, εφόσον σωρευτικά:

βα) Είναι κάτοχος ατομικής επαγγελματικής άδειας αλιείας και ιδιοκτήτης, συνιδιοκτήτης, μισθωτής ή συμμετέχει, με οποιονδήποτε τρόπο, στην εκμετάλλευση επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους εκτός από σκάφη υπερπόντιας αλιείας ή απασχολείται στην υδατοκαλλιέργεια ως κάτοχος ή μισθωτής υδατοκαλλιεργητικής εκμετάλλευσης. Το ως άνω φυσικό πρόσωπο ασχολείται με μία ή περισσότερες εκ των ανωτέρω δραστηριοτήτων τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του και λαμβάνει από την απασχόλησή του αυτή το 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του.

ββ) Προμηθεύεται ως ιδιοκτήτης ή συνιδιοκτήτης ή μισθωτής επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους καύσιμα θαλάσσης για την κίνηση του σκάφους του τουλάχιστον μία φορά κάθε τρία έτη και

βγ) Είναι ασφαλισμένος, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Οι προϋποθέσεις της απόληψης του 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματος και της προμήθειας καυσίμων θαλάσσης απαιτείται να συντρέχουν για τους ιδιοκτήτες επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών ολικού μήκους μέχρι έξι (6) μέτρα.

3. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΛΙΕΩΝ

Με την εγκύκλιο [ΠΟΛ.1035/18.3.2016](#) έγινε δεκτή από τον αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών η γνωμοδότηση [47/2015](#) του Ν.Σ.Κ. της Α' τακτικής ολομέλειας του Ν.Σ.Κ. σχετικά με τη φορολόγηση του εισοδήματος από αλιεύματα αλιευτικών σκαφών, ολικής χωρητικότητας μέχρι 10 κόρους. Με την γνωμοδότηση αυτή έγιναν δεκτά τα ακόλουθα: **1.** Το εισόδημα από αλιεύματα αλιευτικών σκαφών, ολικής χωρητικότητας μέχρι 10 κόρους, φορολογείται βάσει των περί φορολογίας πλοίων διατάξεων του ν. [27/1975](#) (Περί φορολογίας πλοίων, επιβολής εισφοράς προς ανάπτυξη της Εμπορικής Ναυτιλίας, εγκαταστάσεως αλλοδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων.») και όχι ως εισόδημα από γεωργική επιχείρηση, κατά τις διατάξεις των άρθρων [40](#) και [42](#) του ν. [2238/1994](#). **2.** Συνεπώς το εισόδημα από αλιεύματα αλιευτικών σκαφών ολικής χωρητικότητας μέχρι 10 κόρους φορολογείται βάσει των διατάξεων του ν. [27/1975](#) και ειδικότερα με βάση τις διατάξεις του [άρθρου 12](#) του νόμου αυτού, (Φορολογία πλοίων δεύτερης κατηγορίας) και όχι με βάση τις διατάξεις των [άρθρων 40](#) και [42](#) του ν. [2238/1994](#) (παλαιού ΚΦΕ) οι οποίες ίσχυαν μέχρι 31.12.2013. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι: **το εισόδημα από αλιεύματα αλιευτικών σκαφών, ολικής χωρητικότητας μέχρι 10 κόρους, φορολογείται βάσει των περί φορολογίας πλοίων διατάξεων του ν. 27/1975 και όχι ως εισόδημα από γεωργική επιχείρηση**, κατά τις διατάξεις των [άρθρων 40](#) και [42](#) του ν. [2238/1994](#). Δηλαδή, μέχρι και την 31/12/2013 δεν έπρεπε να φορολογούνται τα εν λόγω εισοδήματα βάσει των διατάξεων του ν. [2238/1994](#), αλλά βάσει των διατάξεων του ν. [27/1975](#) και ειδικότερα με βάση τις διατάξεις του [άρθρου 12](#) του νόμου αυτού. Ο ν. [27/1975](#) διατήρησε το ιδιόζον σύστημα φορολόγησης των ελληνικών εμπορικών πλοίων, που είχε κατ'αρχάς θεσπιστεί με το ν. 1880/1951. Ο συνταγματικός νομοθέτης - Σ. 1975 άρθρο 107 παρ.1 εδ. δεύτερο, προσέδωσε αυξημένη τυπική ισχύ στις διατάξεις του, που αφορούν το ως άνω ιδιόζον σύστημα φορολόγησης. Κατά τη ρητή διατύπωση του άρθρου 2 παρ. 1 του νόμου αυτού, η πρόσδοος, την οποία αποκτά ο πλοιοκτήτης (υποκείμενο του φόρου), από την καθ' οι-

”
Οι ασκούντες
**ατομική αγροτική
επιχειρηματική**
δραστηριότητα
που δεν είναι
υπόχρεοι και δεν
τηρούν **βιβλία** θα
προσδιορίζουν τα
κέρδη τους με βάση
τα δεδομένα των
**φορολογικών
στοιχείων**
“

ονδδήποτε τρόπο εκμετάλλευση του πλοίου (αντικείμενο του φόρου), φορολογείται μόνον βάσει των διατάξεων αυτών, εξαντλούμενης, με τη φορολόγηση αυτή, κάθε υποχρέωσης του από τον σχετικό φόρο εισοδήματος. Ειδικότερα, όταν η εκμετάλλευση του πλοίου συνίσταται σε αλιευτική δραστηριότητα του πλοιοκτήτη, η πρόσδοος την οποία αυτός αποκτά από την διάθεση του αλιεύματος, φορολογείται μόνο βάσει των εν λόγω διατάξεων περί φορολογίας πλοίων και όχι ως εισόδημα από γεωργική επιχείρηση, κατά την προπαρατεθείσα διάταξη της [παρ. 1 του άρθρου 40](#) του νόμου [2238/1994](#) (ΣτΕ 2989/1997, Ολομ. ΝΣΚ 328/1980).

Αντίθετα με τα ανωτέρω, από την έναρξη ισχύος του νέου κώδικα φορολογίας εισοδήματος (ν. [4172/2013](#)), ήτοι από 1.1.2014 και μετά, το υπ. Οικονομικών μέσω μιας ατομικής απάντησης σε ερώτημα φορολογούμενου τοποθετήθηκε ως εξής αναφορικά με το θέμα: **«Κάθε συναλλαγή που αποφέρει έσοδα από την παραγωγή αλιευτικών προϊόντων, προσδιορίζει εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του [αρ. 21](#) του ν. [4172/2013](#)».**

Αναλυτικά η απάντηση έχει ως εξής:

Αριθ. πρωτ.: ΔΕΑΦΑ 1115073 ΕΞ 2016

Φορολογική αντιμετώπιση εσόδων από την παραγωγή αλιευτικών προϊόντων

Αθήνα, 26 / 07 / 2016. Σχετ. Το από 12.7.2016 ερώτημά σας: « Σχετικά με το ανωτέρω θέμα, και όσον αφορά στις αρμοδιότητες της υπηρεσίας μας, σας ενημερώνουμε τα εξής: 1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του [αρ. 21](#) του [4172/2013](#) ειδικά, για τον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα στα έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται τα έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων.

4. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ

Οι «αγροτικές επιδοτήσεις», αποτελούν σε αρκετές περιπτώσεις ένα σημαντικό μέρος των συνολικών εσόδων της αγροτικής εκμετάλλευσης. Χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες **α)** Άμεσες ή εισοδηματικές

2. Κατ' εφαρμογή του νέου Κ.Φ.Ε. (ν. [4172/2013](#)) από 01.01.2014, **όσοι αποκτούν εισόδημα από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται ή όχι από την τήρηση βιβλίων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και την ένταξη τους ή όχι στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α., προσδιορίζουν τα ακαθάριστα έσοδα και τα κέρδη τους λογιστικά (με βάση τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία)** και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 21 έως και 28 του νέου Κ.Φ.Ε. Επιπρόσθετα, με την [ΠΟΛ.1041/4.2.2015](#) έχει διευκρινιστεί ότι οι ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα που δεν είναι υπόχρεοι και δεν τηρούν βιβλία θα προσδιορίζουν τα κέρδη τους με βάση τα δεδομένα των φορολογικών στοιχείων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, δηλαδή με λογιστικό τρόπο, και οφείλουν να τηρούν και να διαφυλάσσουν τα στοιχεία αυτά, έως το χρόνο παραγραφής. **3. Στην ίδια εγκύκλιο ορίζεται ότι σε περίπτωση που αγρότες, μη υπόχρεοι σε έκδοση στοιχείων, έχουν πραγματοποιήσει και λιανικές πωλήσεις, προσθέτουν στα ακαθάριστα έσοδά τους και τις πωλήσεις αυτές που αποδεικνύονται είτε με απλές αποδείξεις είσπραξης, είτε με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο. 4.** Διευκρινίζεται τέλος ότι η ανωτέρω διάταξη του [άρθρου 21](#) του ν. [4172/2013](#) δεν έχει υποστεί καμιά τροποποίηση/κατάργηση όσον αφορά στις δραστηριότητες που στοιχειοθετούν την αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα για τον Κ.Φ.Ε.

Επίσης διευκρινίζεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις δεν κάνουν καμία διάκριση για τον αριθμό των κόρων των αλιευτικών σκαφών. Κάθε συναλλαγή που αποφέρει έσοδα από την παραγωγή αλιευτικών προϊόντων, προσδιορίζει εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του [αρ. 21](#) του ν. [4172/2013](#)» .

επιδοτήσεις/ενισχύσεις (Πυλώνας 1) και β) Επενδυτικές επιδοτήσεις /ενισχύσεις (Πυλώνας 2) .

Χειρισμός των «αγροτικών επιδοτήσεων», στα φορολογικά έτη 2016 και επόμενα.

« Ειδικά, για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα **περιλαμβάνονται εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής**, όπως αυτές ορίζονται, μόνο η βασική ενίσχυση καθώς και, κατά το ποσό που υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις.» (**άρθρο 21, εδ. 2, του Ν. 4172/13, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4387/2016**) .

Για την ερμηνεία των ανωτέρω εκδόθηκε η **ΠΟΛ.1107/2016 Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 112 του ν.4387/2016 (ΦΕΚ Α'85) και του άρθρου 44 του ν.4389/2016**, η οποία στο θέμα αυτό προέβλεπε τα εξής: «1. Η [παρ. 3 του άρθρου 112 του ν.4387/2016](#) αντικαθιστά το τελευταίο εδάφιο της [παρ. 1 του άρθρου 21 του Ν. 4172/2013](#) και ορίζει τον τρόπο φορολόγησης των αγροτικών επιδοτήσεων/ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, για όσους ασκούν ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, κατά τον προσδιορισμό του κέρδους τους από επιχειρηματική δραστηριότητα, περιλαμβάνονται **εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της Κοινής Γεωργικής**

κής Πολιτικής, όπως αυτές ορίζονται, μόνο η βασική ενίσχυση καθώς και οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις, κατά το ποσό που αυτές υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ. Η προαναφερόμενη φορολογική αντιμετώπιση των αγροτικών επιδοτήσεων/ενισχύσεων έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1η Ιανουαρίου 2016 και εφεξής. Διευκρινίζεται ότι, με τον νέο νόμο δεν επέρχεται καμία μεταβολή στη φορολογική αντιμετώπιση των αγροτικών αποζημιώσεων, οι οποίες στο σύνολό τους, εξακολουθούν να μην περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα.»

Αγροτικές αποζημιώσεις (απαλλαγή φορολόγησης)

Οι Αγροτικές αποζημιώσεις, στο σύνολό τους, εξακολουθούν να μην περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους (είναι δηλαδή αφορολόγητες).

Συνοπτικός Πίνακας κατ' είδος Επιδότησης/Αποζημίωσης και τρόπος φορολογίας

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ. Ε3 (2016)	ΚΩΔ. Ε3 (2017)	Λαμβάνονται υπόψη ή όχι στα φορολογητέα έσοδα	Τύχη του ποσού που δεν περιλαμβάνεται στα έσοδα
<u>ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ</u>				
	909	.070	Όχι	Δεν μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660
<u>ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ</u>				
<u>ΠΥΛΩΝΑΣ 1</u>				
ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	901	.071	Ναι	Δεν υπάρχει υπόλοιπο προς μεταφορά
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	902	.072	Ναι - Μόνο εφόσον το ποσό υπερβαίνει τις 12.000	Μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660, κατά το ποσό που δεν περιλαμβάνεται στα έσοδα (δηλαδή μέχρι του ποσού των 12.000,00€).
ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	903	.073		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	907	.074	Όχι	Δεν μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660 / Είναι μειωτικό της αξίας των παγίων

ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	908	.075	Όχι	Μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660
ΠΥΛΩΝΑΣ 2				
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	910	.076	Όχι	Δεν μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660 / Είναι μειωτικό της αξίας των παγίων
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	911	.077	Όχι	Μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660.
ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ	912	.078	Όχι	Μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660 (*).
ΑΛΙΕΙΣ				
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	913	.079	Όχι	Δεν μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660 / Είναι μειωτικό της αξίας των παγίων
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	914	.080	Όχι	Μεταφέρεται στον Κωδ. 659-660

Σημείωση: Τα ποσά που μεταφέρονται στους κωδικούς 659-660, του Εντύπου Ε1 (φορολογική δήλωση), υπόκεινται μόνο σε «εισφορά αλληλεγγύης», αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την δικαιολόγηση των τεκμηρίων.

5. ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Το εισόδημα από «αγροτική δραστηριότητα», εφόσον ξεπερνά τις 12.000 ευρώ (συναθροιζόμενο με τα άλλα εισοδήματα του φορολογουμένου) και τις τυχόν επιδοτήσεις που δεν φορολογούνται, αλλά υπόκεινται σε «εισφορά αλληλεγγύης», φορολογείται με βάση την κλίμακα φόρου εισφοράς αλληλεγγύης. Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα υπολογίζεται με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα	Εισφορά Αλληλεγγύης
0 – 12.000	0%
12.001 - 20.000	2,20%
20.001 - 30.000	5,00%
30.001 - 40.000	6,50%
40.001 - 65.000	7,50%
65.001 - 220.000	9,00%
>220.000	10,00%

6. ΧΡΟΝΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Υποβολή μέχρι και την 30ή Ιουνίου του επόμενου φορολογικού έτους.
Η δήλωση υποβάλλεται μέχρι και την 30ή Ιουνίου του αμέσως επόμενου φορολογικού έτους.
Πάντοτε όμως τα τελευταία χρόνια δίδονται σημαντικές χρονικές παρατάσεις

Η καταβολή του φόρου γίνεται σε 3 ισόποσες διμηνιαίες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου, Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Δεν υπάρχει έκπτωση (όπως παλιότερα), σε περίπτωση εφάπαξ πληρωμής, του φόρου.

7. ΕΣΟΔΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Οι κυριότερες κατηγορίες εσόδων, μιας «αγροτικής εκμετάλλευσης» είναι:

1. Τιμολόγια πώλησης: τα εκδίδουν οι αγρότες του κανονικού καθεστώτος προς τους πελάτες χονδρικής – αγοραστές των προϊόντων τους.

2. Τιμολόγια αγοράς: τα εκδίδουν οι επιχειρήσεις οι οποίες αγοράζουν προϊόντα από τους αγρότες του ειδικού καθεστώτος.

3. Αποδείξεις λιανικής και "Ζ" ταμειακής μηχανής: οι παραγωγοί αγρότες (και του ειδικού και του κανονικού καθεστώτος), προκειμένου να διαθέσουν τα προϊόντα παραγωγής τους στις λαϊκές αγορές, χρησιμοποιούν φορολογική ταμειακή μηχανή.

4. Εκκαθαρίσεις για λογαριασμό αγροτών από συνεταιρισμούς, ομάδες παραγωγών κλπ: Σε κάθε περίπτωση (είτε πρόκειται για αγρότη του ειδικού είτε του κανονικού καθεστώτος), οι εκκαθαρίσεις εκδίδονται από το Συνεταιρισμό ή την ομάδα παραγωγών, προς τα μέλη τους και αποτελεί το παραστατικό πώλησης για όλους.

5. Τιμολόγιο «αυτοτιμολόγησης», που εκδίδει ο αγοραστής για λογαριασμό του αγρότη: Αφορά τους αγρότες του κανονικού καθεστώτος. Το τιμολόγιο αυτοτιμολόγησης έχει την ίδια ακριβώς χρήση με το τιμολόγιο πώλησης που εκδίδει ο αγρότης.

6. Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών (Τ.Π.Υ), για υπηρεσίες: Τα Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, τα εκδίδουν οι αγρότες οι οποίοι με τα αγροτικά τους μηχανήματα παρέχουν υπηρεσίες σε άλλους παραγωγούς, για παράδειγμα, όργωμα, σπορά, ψεκασμό, συλλογή βάμβακος, συλλογή τομάτας, θερισμός δημητριακών κλπ.

7. «Αποδείξεις είσπραξης» ή «ειδικό στοιχείο» (από 1/1/2017): Κατά την πώληση από αγρότες του «ειδικού καθεστώτος», σε ιδιώτες ή σε αγρότες του ειδικού καθεστώτος επίσης.

Σύνοψη Κατηγοριών Εσόδων

Είδος εσόδων της «αγροτικής εκμετάλλευσης»	Περιλαμβάνεται ή όχι στα φορολογητέα έσοδα	Στοιχείο που εκδίδεται από τους αγρότες του κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α .	Στοιχείο που εκδίδεται από τους αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α .
Πωλήσεις αγροτικών προϊόντων (χονδρικής)	Ναι.	Τιμολόγιο Πώλησης	Δεν εκδίδεται [Εκδίδει ο αγοραστής «Τιμολόγιο Αγοράς »]
Πωλήσεις αγροτικών προϊόντων (λιανικής)	Ναι.	Απόδειξη Λιανικής πώλησης	«Ειδικό στοιχείο »
Πωλήσεις αγροτικών προϊόντων (μέσω τρίτων π.χ συνεταιρισμών κ.λπ)	Ναι.	Εκκαθάριση	Εκκαθάριση
Πωλήσεις υπηρεσιών με αγροτικά μηχανήματα	Ναι.	Τιμολόγιο Παροχής υπηρεσιών	«Τιμολόγιο Αγοράς » που εκδίδεται από τον αγοραστή ή «Ειδικό στοιχείο »
Αγροτικές Επιδοτήσεις	Ναι/Όχι (Κατά περίπτωση).	Δεν υποχρεούται στην έκδοση παραστατικού	Δεν υποχρεούται στην έκδοση παραστατικού
Αγροτικές Αποζημιώσεις	Όχι.	Δεν υποχρεούται στην έκδοση παραστατικού	Δεν υποχρεούται στην έκδοση παραστατικού
Επιστροφή Φ.Π.Α, στους Αγρότες του Ειδικού Καθεστώτος	Όχι.	.....	Δεν υποχρεούται στην έκδοση παραστατικού
Επιστροφή Ειδικού Φόρου Πετρελαίου	Ναι [Σε μείωση των εξόδων ή ως «Λοιπά έσοδα»].	Δεν υποχρεούται στην έκδοση παραστατικού	Δεν υποχρεούται στην έκδοση παραστατικού
Πωλήσεις Παγίων της αγροτικής εκμετάλλευσης	Ναι (Η αξία πώλησης μείον η αναπόσβεστη αξία του παγίου) .	Τιμολόγιο Πώλησης	Δεν εκδίδεται [Εκδίδει ο αγοραστής «Τιμολόγιο Αγοράς»
Έσοδα από διανομή «Πλεονάσματος» Συνεταιρισμού	Ναι. Ως εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα	Σχετική βεβαίωση του Συνεταιρισμού	Σχετική βεβαίωση του Συνεταιρισμού
Μεταβίβαση «Δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης»	Ναι. [Δεν έχει διευκρινιστεί το είδος του εισοδήματος].	Δείτε αναλυτικά στο βιβλίο: « Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »	Δείτε αναλυτικά στο βιβλίο: « Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »

Ιδιόχρηση ακινήτων

Σύμφωνα με δεύτερο εδάφιο **της παρ. 2 του άρθρου**

39 του Ν. 4172/2013, ισχύουν τα εξής: « Ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανι-

όντες, κατιόντες και συζύγους, αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής ».

Αυτό σημαίνει ότι όσοι αγρότες χρησιμοποιούν τα χωράφια τους για την καλλιέργειά τους δεν έχουν υποχρέωση να υπολογίσουν ποσό ιδιόχρησης, ούτε για τα αγροτεμάχια, ούτε για τα κτίρια (αποθήκες, ξηραντήρια, φούρνοι για καπνά, συσκευαστήρια κλπ).

• **Παράδειγμα 1ο:** Έστω ένας κατά κύριο επάγγελμα αγρότης παραχωρεί δωρεάν 50 στρέμματα στα παιδιά του ή στη σύζυγο του για καλλιέργεια. Τα αγροτεμάχια αυτά πρέπει να αναγραφούν στο έντυπο Ε-2, **αλλά δεν υπολογίζουμε το 3% της αντικειμενικής αξίας ως τεκμαρτό εισόδημα.**

• **Παράδειγμα 2ο:** Έστω ένας συνταξιούχος του ΟΓΑ ο οποίος παραχωρεί δωρεάν 50 στρέμματα στα παιδιά ή τη σύζυγο του. Τα αγροτεμάχια τα αναγράφουμε στο Ε-2 και **υπολογίζουμε το 3% της αντικειμενικής αξίας ως τεκμαρτό εισόδημα.** Το ποσό της αντικει-

μενικής αξίας δυστυχώς δεν υπάρχει στο εκκαθαριστικό του ΕΝΦΙΑ, οπότε θα πρέπει να γίνει υπολογισμός με το ΑΑΓης, είτε με « ηλεκτρονικό πρόγραμμα υπολογισμού » αξίας ακινήτων, είτε με υπολογισμό από συμβολαιογράφο.

Σε κάθε περίπτωση, ο νόμος ορίζει ότι δεν υπολογίζουμε τεκμαρτό εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση, όταν ο ιδιοκτήτης που παραχωρεί τα αγροτεμάχια, ασκεί αγροτική δραστηριότητα.

Στο «**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**», μπορείτε να δείτε:

«ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ) ΕΣΟΔΩΝ «ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ», ο οποίος μπορεί να χρησιμεύσει και ως « Πίνακας ελέγχου (Check list) » των Εσόδων που πρέπει να προσκομίσουν οι Αγρότες στους Λογιστές τους.

Επίσης αναλυτικά για τις δαπάνες μπορείτε να δείτε στο βιβλίο: « Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »

8. ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

Εκπίπτουν οι δαπάνες που:

α) πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθειες εμπορικές συναλλαγές της. Συγκεκριμένα, στις δαπάνες της περίπτωσης αυτής εμπίπτει κάθε δαπάνη, που κρίνεται απαραίτητη από τον επιχειρηματία ή τη διοίκηση της επιχείρησης, ανεξάρτητα εάν αυτή πραγματοποιείται δυνάμει νόμιμης ή συμβατικής υποχρέωσης, για την επίτευξη του επιχειρηματικού σκοπού, την ανάπτυξη των εργασιών, τη βελτίωση της θέσης της στην αγορά, εφόσον αυτή ενεργείται στα πλαίσια της οικονομικής αποστολής της ή κατά τις συνήθειες εμπορικές συναλλαγές της και μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία εισοδήματος ή άλλως αποβλέπει στη διεύρυνση των εργασιών της και στην αύξηση του εισοδήματος της ([ΣτΕ 2033/2012](#)) ή στην υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Δεν επιτρέπεται, δε, στη φορολογική αρχή να ελέγχει τη σκοπιμότητα και το προσήκον μέτρο των δαπανών αυτών ([ΣτΕ](#)

[2963/2013](#), [ΣτΕ 1729/2013](#), [ΣτΕ 1604/2011](#), κ.ά.), εκτός αν τούτο ορίζεται ρητά και ειδικά στο νόμο (π.χ. ενδοομιλικές συναλλαγές).

β) αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή, η αξία της οποίας δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας, στη βάση των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση. Ως προς την έννοια της πραγματικής συναλλαγής, διευκρινίζεται ότι οι δαπάνες δεν πρέπει να είναι εικονικές ή μερικώς εικονικές ή ανύπαρκτες, όπως ενδεικτικά είναι η δαπάνη που δεν έχει πραγματοποιηθεί αλλά έχει καταχωρηθεί στα τηρούμενα βιβλία ή αφορά σε συναλλαγές που δεν είναι πραγματικές ως προς το είδος ή το πρόσωπο ή την αξία αυτών. Το αν η αξία της συναλλαγής είναι ανώτερη ή κατώτερη της αγοραίας (αρχή των ίσων αποστάσεων) είναι θέμα πραγματικό. Διευκρινίζεται ότι αυτή εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση των ενδοομιλικών συναλλαγών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο [άρθρο 50](#) του Κ.Φ.Ε.

γ) εγγράφονται στα λογιστικά αρχεία (βιβλία) της επιχείρησης την περίοδο που πραγματοποιούνται και αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.

Ειδικά στην περίπτωση απώλειας των πρωτότυπων φορολογικών στοιχείων, θα λαμβάνονται υπόψη και επικυρωμένα φωτοαντίγραφα των στοιχείων αυτών από τον εκδότη τους.

Σημειώνεται ότι εφόσον πρόκειται για επιχείρηση η οποία σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 δεν έχει υποχρέωση τήρησης βιβλίων [π.χ αγρότες του ειδικού καθεστώτος], οι δαπάνες του εν λόγω άρθρου εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά της, εφόσον συντρέχουν οι λοιπές αναφερόμενες πιο πάνω προϋποθέσεις, πλην αυτής της εγγραφής στα τηρούμενα βιβλία (π.χ. αγρότες που δεν τηρούν βιβλία, απαλλαγή από την τήρηση βιβλίων σύμφωνα με την ΠΟΛ.1007/9.1.2015 Απόφαση ΓΓΔΕ). Αναφορικά με το χρόνο έκπτωσής τους, αυτές εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 23 (π.χ. χρόνος έκπτωσης ασφαλιστικών εισφορών, κ.λπ.).

Οι δαπάνες των οποίων τα δικαιολογητικά εκδίδονται ή λαμβάνονται έως την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού και αφορούν την κλειόμενη χρήση επίσης εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του έτους που αφορούν» (ΠΟΛ. 1113/2.6.2015.(ΦΕΚ 167Α'))

Κατά συνέπεια, ο κανόνας που εισάγεται είναι ότι όποια δαπάνη πληροί τα ανωτέρω κριτήρια του και συγχρόνως δεν εμπίπτει στον περιοριστικό κατάλογο των μη εκπιπτόμενων δαπανών του άρθρου 23 του Ν.4172/2013, εκπίπτει.

Μια δαπάνη για να είναι φορολογικά αναγνωρίσιμη, δεν χρειάζεται να έχει ως δικαιολογητικό αποκλειστικά και μόνο τιμολόγιο. Μπορεί να είναι οποιοδήποτε παραστατικό, αρκεί να είναι το προβλεπόμενο από την φορολογική Νομοθεσία.

Οι κυριότερες κατηγορίες εξόδων και αγορών, μιας «αγροτικής εκμετάλλευσης», είναι:

Ασφαλιστικές εισφορές του Αγρότη στον ΟΓΑ.

Οι Εισφορές ΕΦΚΑ/ΟΓΑ του αγρότη είναι έξοδο,καταχωρείται στα βιβλία και εκπίπτει φορολογικά, μόνο το ποσό που πληρώθηκε μέσα στο έτος ή εμπρόθεσμα στο επόμενο έτος και αφορούσε το προηγούμενο έτος.

Σε περίπτωση που έχουμε υπαχθεί σε « ρύθμιση οφειλών », έχουμε το δικαίωμα να αναγνωρίσουμε φορολογικά ως δαπάνη του έτους, όποιες από τις «ρυθμιζόμενες εισφορές», πληρώσαμε στο έτος (χωρίς βέβαια το μέρος που αφορά πρόστιμα και προσυζητήσεις, γιατί δεν αναγνωρίζονται φορολογικά). Εννοείται βέβαια ότι οι εισφορές, που δεν είχαν πληρωθεί αλλά ρυθμίστηκαν, δεν είχαν εκπέσει φορολογικά στο έτος που αφορούσαν.

Οι βεβαιώσεις για τη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών για το φορολογικό έτος 2016, για τους ασφαλισμένους του ΟΓΑ, εκδίδονταν μέσα από την ιστοσελίδα του ΕΦΚΑ http://www.efka.gov.gr/_eservices/vevaioseis_eisforon.cfm. Ο ασφαλισμένος συμπληρώνει τον **ΑΜΚΑ**, τον Αριθμό Μητρώου ΟΓΑ (**ΑΜ ΟΓΑ**), καθώς και τον **ΑΦΜ** και στην συνέχεια εκτυπώνει την βεβαίωση του. **[Δεν αναμένεται να αλλάξει ο τρόπος έκδοσης της βεβαίωσης για το 2017].**

Επισήμανση:

Αμοιβές εργατών με εργόσημο και με ασφάλιση σε ΕΦΚΑ/Ι.Κ.Α.

Η δαπάνη αγοράς του εργόσημου εκπίπτει ολόκληρη, γιατί η συνολική αξία του, στην οποία εμπεριέχονται και ασφαλιστικές εισφορές, καταβάλλεται από την αγροτική επιχείρηση . Για την αναγνώριση των εξόδων των εργατών χρειάζεται η ασφάλιση αυτών, η οποία βέβαια είναι υποχρεωτική και από τις διατάξεις της ασφαλιστικής Νομοθεσίας. Η ασφάλιση των εργατών γης (ημεδαπών και αλλοδαπών (εκτός από την περίπτωση των « μετακλητών»), γίνεται μέσω της διαδικασίας καταβολής του εργόσημου .

Οι αγρότες δεν είναι υποχρεωμένοι, για τους εργατές γης που απασχόλησαν, να στείλουν αρχείο βεβαιώσεων, γιατί αυτό είναι υποχρέωση του ασφαλιστικού φορέα.

Προσοχή: Η ασφάλιση με την διαδικασία του εργόσημου, δεν μπορεί να γίνει σε όλους τους εργαζομένους στις « αγροτικές εκμεταλλεύσεις», αλλά κυρίως μόνο για τους εργάτες γής .

Υπάρχουν κατηγορίες εργαζομένων στις αγροτικές

εκμεταλλεύσεις, (π.χ εργαζόμενοι σε στάβλους, στην αλιεία, οι « μετακλητοί» κ.λπ) οι οποίοι δεν μπορούν να ασφαλιστούν με την διαδικασία του εργοσήμου. Η ασφάλιση μέσω εργοσήμου είναι η πλέον επιθυμητή γιατί έχει και τις χαμηλότερες ασφαλιστικές εισφορές (10% στο σύνολο). Σχετικά με διαδικασία καταχώρησης της δαπάνης, συντάσσουμε « μισθοδοτικές καταστάσεις » και καταχωρούμε ανάλογα όπως στις άλλες επιχειρήσεις.

Αμοιβές των μελών της αγροτικής εκμετάλλευσης

Στον ΟΓΑ ασφαρίζονται υποχρεωτικά και οι δύο σύζυγοι (παρότι η « αγροτική εκμετάλλευση», φορολογικά ανήκει μόνο στον έναν από τους συζύγους), εφόσον απασχολούνται σε εργασίες, οι οποίες υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.

Δεν υπάρχει έως τώρα, σχετική φορολογική διάταξη, σχετικά με την φορολογική αναγνώριση των « ασφαλιστικών εισφορών », αλλά και της «τεκμαρτής αμοιβής» της εργασίας των ενήλικων και ασφαλισμένων στον Ο.Γ.Α, μελών της οικογένειας του Αγρότη. Αρκετοί Αγρότες, κυρίως στα προηγούμενα έτη, για να «κατοχυρώσουν» ανάλογη δαπάνη, αγόραζαν εργόσημα για την σύζυγό τους. Οι ασφαλιστικές εισφορές όμως, που θα πληρωθούν στην περίπτωση αυτή για τη σύζυγο (το 10% του εργόσημου), δεν συμψηφίζονται με τις ασφαλιστικές εισφορές που πληρώνει ως ασφαλισμένη, σύμφωνα με οδηγίες που έχει εκδώσει ο ΟΓΑ.

Σχετικά με τη φορολογική αναγνώριση της δαπάνης αυτής, οι απόψεις διίστανται. Κατά την άποψή μας η δαπάνη αγοράς εργοσήμου στην γυναίκα ή το παιδί του Αγρότη, αναγνωρίζεται φορολογικά.

Τέλος στο άρθρο 42 «Ειδικό παράβολο ασφαλιστικής κάλυψης αγεργατών», του Ν. 4387 /2016, προβλέπονται τα εξής: «..β. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την προσμέτρηση των δαπανών που προκύπτουν από το παράβολο στα έξοδα των αγροτών, για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματός τους, και κάθε άλλο σχετικό θέμα ».

Μέχρι στιγμής δεν έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση.

Αγορές αγροτικών εφοδίων

(λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ζωοτροφές, κ.λπ)

Είναι η κυριότερη κατηγορία δαπανών και εκπίπτει εφόσον υπάρχει το τιμολόγιο του προμηθευτή και εφόσον η αξία του τιμολογίου (χωρίς το Φ.Π.Α), είναι μεγαλύτερη από 500 ευρώ τότε η πληρωμή του πρέπει να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής (κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή επιταγή ή πιστωτική κάρτα) .

Για επαναλαμβανόμενες αγορές από σημαντικούς προμηθευτές, καλό θα είναι να ζητείται, η καρτέλα που τηρεί (εφόσον φυσικά τηρεί) ο προμηθευτής του Αγρότη, ώστε να γίνει έλεγχος ότι υπάρχουν όλα τα παραστατικά.

Αγορές σπόρων και φυτών

Καταρχήν, πρέπει να προβούμε στον χαρακτηρισμό της αγοράς. Δηλαδή αν είναι Πάγιο (αφορά πολυετή καλλιέργεια) ή Έξοδο (αφορά μονοετή καλλιέργεια) .

Αν είναι πάγιο, το καταχωρούμε στο « Μητρώο Παγίων» και στο τέλος του έτους διενεργούμε τις ανάλογες ετήσιες αποσβέσεις, οι οποίες και λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του αποτελέσματος. **Αν είναι έξοδο**, το καταχωρούμε στα έξοδα και λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του αποτελέσματος.

Αγορές ζώων για αναπαραγωγή ή γαλακτοπαραγωγή και αγορές ζώων για εκτροφή και πώληση

Καταρχήν, πρέπει να προβούμε στον χαρακτηρισμό της αγοράς. Δηλαδή αν είναι Πάγιο (αφορά αγορά ζώων για αναπαραγωγή ή γαλακτοπαραγωγή) ή Απόθεμα/Έξοδο (αφορά αγορές ζώων για εκτροφή και πώληση) .

Αν είναι πάγιο, το καταχωρούμε στο « Μητρώο Παγίων» και στο τέλος του έτους διενεργούμε τις ανάλογες ετήσιες αποσβέσεις, οι οποίες και λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του αποτελέσματος. Σε περίπτωση πώλησης ενός ζώου, που έχει χαρακτηριστεί ως πάγιο, διενεργούμε την σχετική « λογιστική εκκαθάριση» και υπολογίζουμε το κέρδος ή τη ζημιά. **Αν είναι Απόθεμα/Έξοδο**, το καταχωρούμε στα έξοδα (εφόσον δεν διενεργούμε απογραφή) ή στις αγορές (εφόσον δεν διενεργούμε απογραφή) και λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του αποτελέσματος, κατά τα ισχύοντα.

Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών (όργανο, ράντισμα, μηχανική συλλογή καρπών, κ.λ.π)

Συνήθως οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται από έναν Αγρότη που κατέχει τον κατάλληλο μηχανολογικό εξοπλισμό, σε ένα άλλον Αγρότη που δεν κατέχει τον κατάλληλο μηχανολογικό εξοπλισμό. Στην πράξη παρατηρούνται περιπτώσεις, όπου για τις υπηρεσίες αυτές, δεν εκδίδονται τα σχετικά τιμολόγια. Σε ενδεχόμενο φορολογικό έλεγχο, θα προκύψει θέμα πραγματικών γεγονότων (π.χ, πως συλλέχθηκε η παραγωγή, αφού ο αγρότης δεν διέθετε το αντίστοιχο μηχάνημα).

Αμοιβές λογιστών, γεωπόνων, δικηγόρων και συμβούλων

Οι αμοιβές αυτές αναγνωρίζονται φορολογικά ως έξοδα. Πρέπει όμως κάθε φορά να εξετάζουμε την υποχρέωση ή όχι, παρακράτησης φόρου εισοδήματος, για τις αμοιβές που δίνουμε στα πρόσωπα αυτά.

Έξοδα ενοικίων ακινήτων - Μισθωτήρια

Η δαπάνη καταχωρείται (ανεξάρτητα αν πληρώθηκε ή όχι) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο συμφωνητικό που υπάρχει μεταξύ του ιδιοκτήτη και του μισθωτή και όχι με βάση την πληρωμή της, η οποία μπορεί να γίνει και χωρίς τραπεζικό τρόπο. Η λήψη «απόδειξης πληρωμής» είναι αυτή που καλύπτει τον «ενοικιαστή» στις περιπτώσεις που κάποιος ιδιοκτήτης απαιτήσει ξανά το μίσθωμα.

Μίσθωση μηχανημάτων

Καταρχήν πρέπει να διακρίνουμε, το είδος της μίσθωσης. Σημειώνουμε ότι οι μισθώσεις, χαρακτηρίζονται ως εξής:

α) Χρηματοδοτική μίσθωση (finance lease): Η μίσθωση η οποία μεταφέρει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που προκύπτουν από την ιδιοκτησία ενός περιουσιακού στοιχείου. Ο τίτλος ιδιοκτησίας μπορεί τελικά είτε να μεταβιβάζεται είτε όχι.

β) Λειτουργική μίσθωση (operating lease): Μια μίσθωση που δεν είναι χρηματοδοτική.

Αν λοιπόν η μίσθωση είναι «Λειτουργική μίσθωση», το μίσθωμα καταχωρείται στα έξοδα. Αν λοιπόν η μίσθωση είναι «Χρηματοδοτική μίσθωση», η αξία του μισθωμένου καταχωρείται ως «πάγιο» και ως « δάνειο» και στα έξοδα καταχωρούνται οι ετήσιες αποσβέσεις και οι τόκοι του δανείου.

Ασφάλιστρα αγροτικής παραγωγής

Τα ασφάλιστρα της αγροτικής παραγωγής, τα οποία καταβάλλονται στον ΕΛ.Γ.Α, θεωρούνται δαπάνη και άρα μειώνουν το φορολογητέο αποτέλεσμα. Ως έξοδο ασφάλισης λαμβάνουμε υπόψη το σύνολο της δαπάνης που έχει υπολογισθεί, ανεξάρτητα από το πότε εξοφλήθηκε από τον παραγωγό. Από το site: www.elga.gr επιλέγουμε τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και με τους κωδικούς του TAXISNET μπαίνουμε στις αιτήσεις όπου εκεί υπάρχουν αρκετές επιλογές, τις οποίες μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε προς ενημέρωση.

Τ.Π.Υ., από την εταιρεία που συντάσσει την δήλωση του Ο.Σ.Δ.Ε.

Η δήλωση Ο.Σ.Δ.Ε., συντάσσεται από εξειδικευμένες και εγκεκριμένες από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, επιχειρήσεις.

Ασφαλιστήρια μηχανημάτων και αγροτικών μεταφορικών μέσων

Όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια των μηχανημάτων είναι έξοδα και εκπίπτουν φορολογικά. Προϋπόθεση είναι στο Μητρώο παγίων της κάθε γεωργικής επιχείρησης να έχουν καταχωρηθεί όλα τα μηχανήματα και βέβαια η άδεια να είναι στον ίδιο αγρότη και όχι σε κάποιον άλλον συγγενή ή τρίτο πρόσωπο. Να επισημάνουμε εδώ, επειδή τα συμβόλαια είναι συνήθως όμηνα ή ετήσια, ότι περιλαμβάνουν δύο χρήσεις και ως εκ τούτου θα πρέπει να κάνουμε επιμερισμό της δαπάνης ανάλογα με το διάστημα ασφάλισης.

Δαπάνη αγοράς καυσίμων

(1) Απαιτούμενα παραστατικά

Μια συνηθισμένη δαπάνη των αγροτικών εκμεταλλεύσεων (πετρέλαιο, βενζίνη κ.λ.π), η οποία αναγνωρίζεται φορολογικά. Σύμφωνα με την **ΠΟΛ 1091/14-6-2010**, για τις μεμονωμένες (παράδοση από αντλία) χονδρικές πωλήσεις πετρελαίου κίνησης ή βενζίνης σε επαγγελματίες (αγρότες, φορτηγά, ΤΑΞΙ, κλπ), **έως και τριακόσια (300) ευρώ ανά συναλλαγή** γίνεται δεκτό να εκδίδεται σε κάθε περίπτωση Α.Λ.Π. και στο πίσω μέρος αυτής να τίθεται η σφραγίδα του εκδότη της και αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας του εφοδιαζόμενου με καύσιμα οχήματος, οι δε λήπτες - επιτηδευματίες για τα φορολογικά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις κάνουν χρήση των παραπάνω

Α.Λ.Π. οι οποίες υπέχουν θέση τιμολογίου. Για τις χονδρικές πωλήσεις πετρελαίου κίνησης ή βενζίνης άνω των τριακοσίων (300) ευρώ ανά συναλλαγή, εκδίδεται σε κάθε περίπτωση Τιμολόγιο.

(2) Εναλλακτικοί τρόποι έκδοσης φορολογικών παραστατικών

«20. Ποιοι είναι οι εναλλακτικοί τρόποι έκδοσης φορολογικών παραστατικών, για τις μεμονωμένες πωλήσεις καυσίμων από πρατήρια υγρών καυσίμων προς επαγγελματίες; Για αξία συναλλαγής μέχρι 300 ευρώ εκδίδεται: - απόδειξη εσόδου (από το σύστημα εισροών - εκροών), στην οποία, κατά την έκδοσή της, με ηλεκτρολόγηση μέσω του λογισμικού του συστήματος εισροών - εκροών, αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος του αντισυμβαλλόμενου επαγγελματία, **είτε** - απόδειξη εσόδου (από το σύστημα εισροών - εκροών), η οποία δεν αντικαθίσταται με τιμολόγιο, στο πίσω μέρος δε αυτής τίθεται η σφραγίδα του εκδότη της και αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας του εφοδιαζόμενου με καύσιμα οχήματος, **είτε** - τιμολόγιο, στο οποίο θα επισυνάπτεται η αυτόματα εκδιδόμενη απόδειξη εσόδου (στην οποία προφανώς δεν αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας και ο Α.Φ.Μ. του αντισυμβαλλόμενου επαγγελματία) και στο οποίο (τιμολόγιο) αναγράφεται η φράση «Εκδόθηκε σε αντικατάσταση της αριθμ απόδειξης εσόδου».

Για αξία συναλλαγής άνω των 300 ευρώ εκδίδεται: - απόδειξη εσόδου (από το σύστημα εισροών - εκροών) στην οποία, κατά την έκδοσή της, με ηλεκτρολόγηση μέσω του λογισμικού του συστήματος εισροών - εκροών, αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος του αντισυμβαλλόμενου επαγγελματία, καθώς και ο Α.Φ.Μ. του αντισυμβαλλόμενου επαγγελματία, **είτε** - τιμολόγιο, στο οποίο θα επισυνάπτεται η αυτόματα εκδιδόμενη απόδειξη εσόδου (στην οποία προφανώς δεν αναγράφεται ο αριθμός κυκλοφορίας και ο Α.Φ.Μ. του αντισυμβαλλόμενου επαγγελματία) και στο οποίο (τιμολόγιο) αναγράφεται η φράση «Εκδόθηκε σε αντικατάσταση της αριθμ απόδειξης εσόδου».

(3) Δαπάνη καυσίμων και « συνάφεια »

Το ύψος του ποσού της δαπάνης των καυσίμων, πρέπει να βρίσκεται σε « συνάφεια », με την έκταση των καλλιεργειών και την χρήση των μηχανημάτων, που έχει στην κατοχή του, ο Αγρότης (το βάρος της απόδειξης το φέρει ο ίδιος σε περίπτωση φορολογικού ελέγχου).

(4) Δαπάνη καυσίμων και Φ.Π.Α

Ο Φ.Π.Α των καυσίμων (είτε πετρελαίου, είτε βενζίνης), αρκεί η χρήση τους να γίνεται από αγροτικά μηχανήματα, αναγνωρίζεται ως Φ.Π.Α εισροών, για τους Αγρότες του « κανονικού καθεστώτος». Ο Φ.Π.Α των καυσίμων (και γενικά ο Φ.Π.Α των εξόδων), δεν αναγνωρίζεται ως έξοδο, για τους Αγρότες του « ειδικού καθεστώτος».

Δαπάνη Ηλεκτρικού Ρεύματος

Τα περισσότερα χωράφια που ποτίζονται με αρδευτικά συστήματα, έχουν ως κόστος τη ΔΕΗ που πληρώνουν. Η καταχώριση της δαπάνης στο φορολογικό έτος γίνεται με βάση την περίοδο κατανάλωσης που αναγράφεται στον λογαριασμό της Δ.Ε.Η. Σε πολλές περιπτώσεις από το ίδιο αρδευτικό ποτίζουν παραπάνω του ενός παραγωγοί. Στις περιπτώσεις αυτές, η κατανομή γίνεται από τους ίδιους του παραγωγούς, ανάλογα με τα στρέμματα που ποτίζει ο καθένας. Θα πρέπει να πάρουν όλοι από ένα αντίγραφο του λογαριασμού της ΔΕΗ και θα καταχωρίσουν την αναλογία του εξόδου στα βιβλία τους.

Δαπάνες άρδευσης - Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ)

Παραστατικό δαπάνης είναι η «απόδειξη πληρωμής» με την οποία πλήρωσαν τις οφειλές τους. Σε περίπτωση που σε ένα έτος πληρώθηκαν οφειλές που αφορούν και προηγούμενες χρονιές, στα έξοδα καταχωρούνται μόνο τα ποσά που αφορούν το έτος που μας ενδιαφέρει. Στην περίπτωση που κάποιος δεν έχει πληρώσει, αλλά γνωρίζει ότι το ποσό είναι σημαντικό, μπορεί να απευθυνθεί στον ΤΟΕΒ και να ζητήσει βεβαίωση οφειλών. Το ποσό αυτό είναι η δαπάνη που καταχωρούμε, ανεξάρτητα από το εάν έχει εξοφληθεί ή όχι.

Ημερήσιο Τέλος παραγωγού πωλητή «Λαϊκών Αγορών»,

Οι προσερχόμενοι στις λαϊκές αγορές της χώρας κάτοχοι επαγγελματικών ή παραγωγικών αδειών υποχρεούνται να καταβάλουν **ημερήσιο ανταποδοτικό τέλος στους φορείς λειτουργίας αυτών** (Δήμοι, κ.λπ). Η δαπάνη αυτή αναγνωρίζεται φορολογικά με βάση την « Απόδειξη Είσπραξης».

Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (παραγωγοί τσίπουρου)

Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ) που προκύπτει από την «Δήλωσης Ειδικού Φόρου Κατανάλω-

σης» από τους μικρούς αποσταγματοποιούς (διήμερους) για την βεβαίωση και είσπραξη του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης του παραγόμενου από αυτούς προϊόντος (τσίπουρο / τσικουδιά).

Τιμολόγια για μεταφορές προϊόντων, εφοδίων, κ.λ.π

Αναγνωρίζονται φορολογικά, με βάση τα εκδιδόμενα από τους μεταφορείς φορολογικά στοιχεία.

Έξοδα ταξιδίων και μετακινήσεων

Αναγνωρίζονται φορολογικά, με βάση τις «εκκαθαρίσεις» των μετακινήσεων, στις οποίες πρέπει να επισυνάπτονται τα σχετικά φορολογικά στοιχεία. Το σημαντικότερο στοιχείο είναι να αποδεικνύεται ότι η μετακίνηση/ταξίδι, πραγματοποιήθηκε για επιχειρηματικούς λόγους. Ως «Υπόδειγμα εκκαθάρισης», θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το επόμενο όπως φαίνεται στο κάτω πλαίσιο:

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ / ΤΑΞΙΔΙΟΥ

ΟΝΟΜΑ .....

Α.Φ.Μ .....

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ:

ΣΚΟΠΟΣ ΤΑΞΙΔΙΟΥ: (π.χ Επίσκεψη στην έκθεση «Agrotika »)

ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

ΔΙΟΔΙΑ

ΚΑΥΣΙΜΑ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

ΕΞΟΔΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Έξοδα των οποίων η πληρωμή γίνεται σε είδος

Στην πράξη αρκετές αγροτικές εργασίες (π.χ θερισμός, υπηρεσίες ελαιοτριβείου), πληρώνονται σε είδος. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει ο εκμεταλλευτής του μηχανήματος να εκδώσει ανάλογο τιμολόγιο. Βέβαια στην περίπτωση αυτή πρέπει να τιμολογηθεί (άρα έσοδο) και η ποσότητα του προϊόντος που δόθηκε σε είδος.

Διάφορα μικροέξοδα με «αποδείξεις λιανικής» ή « απλοποιημένα τιμολόγια »

Πολλές φορές αγοράζονται διάφορα υλικά μικρής αξίας (π.χ σύρματα, ανταλλακτικά, χρώματα, διάφορα υλικά, κ.λ.π), για τα οποία μπορείτε να λάβετε ως παραστατικό δαπάνης **«Απόδειξη», «Απόδειξη λιανικής», «Απόδειξη λιανικής πώλησης», «Απόδειξη παροχής υπηρεσιών» και «Απόδειξη λιανικών συναλλαγών»** (και όχι κατ' ανάγκη τιμολόγιο). Η δαπάνη αυτή αναγνωρίζεται εφόσον: α) **οι επαγγελματικές συναλλαγές είναι μέχρι του ορίου των εκατό (100) ευρώ και β) Εκδίδονται για την αγορά μη εμπορεύσιμων (για τον αγοραστή) αγαθών**

(αναλώσιμων) ή για τη λήψη, ομοίως, υπηρεσιών.

Δεν δικαιολογείται γενικευμένη χρήση αποδείξεων λιανικής. Στις περιπτώσεις αυτές, η τεκμηρίωση της σχετικής δαπάνης από τον αγοραστή των αγαθών ή τον λήπτη των υπηρεσιών δύναται να επιτυγχάνεται με την αναγραφή του είδους των αγαθών και των υπηρεσιών επί των στοιχείων λιανικής πώλησης κατά γενική περιγραφή ή και από την περιγραφή της δραστηριότητας- επαγγέλματος του εκδότη στα στοιχεία αυτά. Σε κάθε περίπτωση, η τεκμηρίωση είναι θέμα πραγματικών περιστατικών». (ΠΟΛ. 1003/2014)

Τόκοι και έξοδα τραπεζών

Οι τόκοι των τραπεζικών δανείων (καλλιεργητικών και αγοράς γεωργικού εξοπλισμού), που καταλογίζονται από τις Τράπεζες, θεωρείται δαπάνη και άρα μειώνει το φορολογητέο αποτέλεσμα. Όλοι σχεδόν οι παραγωγοί έχουν κάποιο ανοιχτό δάνειο στην Πειραιώς (τέως Αγροτική), το οποίο είτε ανά έτος είτε ανά εξάμηνο το «γυρίζουν» καταβάλλοντας τους αντίστοιχους τόκους. Οι τόκοι αυτοί καταχωρίζονται στα βιβλία τους και υπολογίζονται στα έξοδα. Επίσης αναγνωρίζεται και κάθε δάνειο

που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες της αγροτικής εκμετάλλευσης, όχι όμως για τις προσωπικές ανάγκες.

Τα δάνεια αυτά (επαγγελματικά) δεν υπόκεινται σε « πόθεν έσχες » (τεκμήρια) . Όταν αντλούμε τα στοιχεία των τραπεζών από το taxis, κατά την υποβολή της φορολογικής δήλωσης, τα ποσά που αφορούν τα δάνεια (ΑΔΑ = Ανοικτό Δάνειο Αγροτών) να τα διαγράφουμε. [Σε περίπτωση που δεν ενημερώνεται αυτόματα από το «σύστημα», θα πρέπει οι υπόχρεοι να απευθυνθούν στις τράπεζες και να ζητήσουν βεβαιώσεις με την ανάλυση των τοκοχρεωλυσιών].

ΠΡΟΣΟΧΗ: Διαφυλάξτε τα τραπεζικά παραστατικά χρέωσης των τόκων και ζητήστε στο τέλος του έτους καρτέλα (extrait), του δανείου από την Τρά-

πεζα. Εκεί φαίνονται και οι χρεώσεις τόκων και εξόδων ή ζητείστε νωρίς βεβαίωση από την Τράπεζα. Δεν έχει σημασία τότε συνάφθηκε το δάνειο. Σημασία έχει οι τόκοι να αφορούν το φορολογικό έτος υπολογισμού του αποτελέσματος.

Αποσβέσεις παγίων

Οι αγορές παγίων (δηλαδή στοιχείων που ωφελούν την επιχείρηση για διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος, χαρακτηρίζονται « Πάγια » και όχι « Έξοδα », με αποτέλεσμα να καταχωρούμε στα έξοδα του έτους όχι το σύνολο της αξίας αγοράς του παγίου, αλλά τμηματικά και σε ετήσια βάση, ένα μέρος. Ο τρόπος των αποσβέσεων ορίζεται στο άρθρο 24. Φορολογικές Αποσβέσεις, του _ Κ.Φ.Ε.

Συντελεστές αποσβέσεων επί της αξίας κτίσης των Παγίων

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης (ανά λογ/μο Ε.Γ.Λ.Σ)	Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης
10 Εδαφικές εκτάσεις	
Εδαφικές εκτάσεις (περιλαμβάνονται και οι αγροτικές εκτάσεις)	0%
11 Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτιρίων - Τεχνικά έργα	
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης) - (περιλαμβάνονται και τα αγροτικά κτίσματα)	4%
Συντελεστής απόσβεσης αιολικών πάρκων και φωτοβολταϊκών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, εφόσον χαρακτηρίζονται ως « κτηριακές εγκαταστάσεις » (ΔΕΑΦ Β 1168150 ΕΞ 2016)	4%
12 Μηχανήματα - Τεχνικές εγκαταστάσεις - Λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού (περιλαμβάνονται τρακτέρ κ.λπ αγροτικά μηχανήματα)	10%
Συντελεστής απόσβεσης αιολικών πάρκων και φωτοβολταϊκών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, εφόσον χαρακτηρίζονται ως "μηχανήματα"	10%

13 Μεταφορικά μέσα

Μέσα μεταφοράς ατόμων	16%
Απόσβεση Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτων	16%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων («εσωτερικές εμπορευματικές μεταφορές»)	12%

14 Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός

Έπιπλα & Σκεύη	10%
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός και λογισμικό	20%
Εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών	10%

Ειδικές περιπτώσεις Αποσβέσεων

Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης (ότι δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια συγκεκριμένη από τις ανωτέρω κατηγορία)	10%

Ζωικό κεφάλαιο και φυτικό κεφάλαιο πολυετούς καλλιέργειας (Πολ. 1116/2015)	10%

Πάγια με αξία κτήσης, μικρότερη από χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ. [Η επιλογή της εφάπαξ ή της τμηματικής φορολογικής απόσβεσης αφορά κάθε πάγιο ξεχωριστά, πράγμα που σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα ορισμένα από τα ίδια πάγια (αξίας κτήσης το καθένα μέχρι 1.500 ευρώ) να τα αποσβένουν εφάπαξ στο συγκεκριμένο φορολογικό έτος και άλλα να τα αποσβένουν τμηματικά σύμφωνα με τα ανωτέρω]. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	100% κατά το έτος απόκτησης ή τμηματικά με βάση τον ισχύοντα συντελεστή

Οι δαπάνες επισκευής και συντήρησης εκπίπτουν κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους καθώς δεν αποτελούν κόστος κτήσης ή κατασκευής, βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής .	Εκπίπτουν εφάπαξ ως έξοδα.

Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Σε περίπτωση που κάποιος πελάτης (έμπορος αγροτικών προϊόντων), καθυστερεί την εξόφληση των αγορών, προς τον Αγρότη, παρέχεται φορολογικά (κάτω από προϋποθέσεις), η δυνατότητα φορολογικής έκπτωσης του μεγαλύτερου μέρους της καθυστερούμενης («επισφαλούς») απαίτησης. Η τυχόν δημιουργία « πρόβλεψης » τέτοιου ποσού, δεν επηρεάζει τις δυνατότητες διεκδίκησης του ποσού της επισφαλούς απαίτησης. Ο νομοθέτης με το [άρθρο 26 του ν. 4172/2013](#) και με τις [ΠΟΛ.1056/2.3.2015](#) και [ΠΟΛ.1113/2.6.2015](#) καθορί-

ζει τις διατάξεις εκείνες που διέπουν το σχηματισμό των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων. **Ο νόμος θέτει τα παρακάτω βασικά κριτήρια:**

- 1) Το ύψος της ληξιπρόθεσμης απαίτησης, καθώς και ο χρονικό διάστημα για το οποίο παραμένει ανεϊσπρακτα η απαίτηση
- 2) Το ποσοστό και τη βάση υπολογισμού σχηματισμού προβλέψεων
- 3) Τις ενέργειες για τη διασφάλιση του δικαιώματος είσπραξης της εν λόγω απαίτησης

Χρήση μηχανήματος από την «οικογενειακή

αγροτική επιχείρηση»

Πρόκειται για κλασσική περίπτωση «οικογενειακής αγροτικής επιχείρησης», όμως...δυστυχώς αυτό δεν προβλέπεται «φορολογικά».

Ερώτηση: Μπορεί κάποιος αγρότης να χρησιμοποιήσει τα μηχανήματα που είναι στο όνομα κάποιου άλλου μέλους της οικογένειας με «Υπεύθυνη Δήλωση», ώστε να μην χρειάζεται να εκδοθεί Τ.Π.Υ. και να μπορεί να καταχωρήσει έξοδα;

Απάντηση: Όχι. Ο ιδιοκτήτης του μηχανήματος είναι υποχρεωμένος να εκδώσει Τ.Π.Υ. για την υπηρεσία που παρέχει. Μπορεί να μισθώσει το μηχανήμα, όμως και σε αυτή την περίπτωση πρέπει να εκδώσει Τ.Π.Υ. με ΦΠΑ επί του μισθώματος. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να κάνει έναρξη εργασιών στη Δ.Ο.Υ. και άρα είναι προτιμότερο να κάνει μεταβίβαση του μηχανήματος στο μέλος της οικογένειας που έχει και την «δήλωση καλλιέργειας» στο όνομα του. Δεν μπορεί φυσικά σε αυτή την περίπτωση, να καταχωρήσει έξοδα που αφορούν το μηχανήμα αυτό (Καύσιμα, έξοδα συντήρησης, ανταλλακτικά κλπ.)

Μερισμός των κοινών εξόδων της εκμετάλλευσης, μεταξύ «αγροτικής» και «επιχειρηματικής» δραστηριότητας

Επειδή η «αγροτική» και «επιχειρηματική» δραστηριότητα, έχουν διαφορετικό τρόπο φορολόγησης, όταν έχουμε δαπάνες «κοινές» και για τους δύο «κλάδους» («αγροτική» και «επιχειρηματική»), πρέπει να προβαίνουμε σε επιμερισμό των δαπανών αυτών με βάση ένα λογικό «κριτήριο μερισμού». (ΠΟΛ.1116/10.6.2015 «**ΣΤ. ΔΑΠΑΝΕΣ: 3.** Στην περίπτωση που μια αγροτική εκμετάλλευση δραστηριοποιείται και σε μη αγροτικές δραστηριότητες (π.χ. μεταποίηση), και υπάρχουν κοινές δαπάνες και για τις δυο δραστηριότητες, θα πρέπει να γίνει επιμερισμός των κοινών δαπανών»).

Στο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ», μπορείτε να δείτε:

«ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ) ΕΞΟΔΩΝ «ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ», ο οποίος μπορεί να χρησιμεύσει και ως « Πίνακας ελέγχου (Check list) » των Εξόδων που πρέπει να προσκομίσουν οι Αγρότες στους Λογιστές τους.

Επίσης αναλυτικά για τις δαπάνες μπορείτε να

δείτε στο βιβλίο: « Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »

9. ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

Η διαδικασία λογιστικής παρακολούθησης και επιμέτρησης (αποτίμησης) των αποθεμάτων φυτικού και ζωικού κεφαλαίου των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, είναι μια δύσκολη και επίμονη διαδικασία. **Όμως μας δίνεται η δυνατότητα απαλλαγής από τον προσδιορισμό του τελικού αποθέματος, όταν τηρούμε απολογραφικά βιβλία.**

Σε μια συνηθισμένη Αγροτική Εκμετάλλευση, διακρίνουμε τα εξής είδη αποθεμάτων, που θα μπορούσαν να υπάρχουν στις 31 Δεκεμβρίου, εκάστου έτους:

- α) Γεωργικά εφόδια (λιπάσματα, φάρμακα, ζωοτροφές, κ.λ.π)
- β) Παραγωγή σε εξέλιξη (δηλαδή καλλιέργειες, στις οποίες είχε η καλλιέργεια, αλλά δεν είχε ολοκληρωθεί η συγκομιδή)
- γ) Ζωϊκός πληθυσμός, ο οποίος αναπτύσσεται για κρεατοπαραγωγή.
- δ) Γεωργικά προϊόντα (λάδι, κρασί, δημητριακά, πατάτες κ.λπ)

Διαφορετική είναι η «απογραφή» για τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος, από την απογραφή για τις ανάγκες του Φ.Π.Α.

Η «απογραφή» για τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος, αφενός διαφοροποιείται από την απογραφή για τις ανάγκες του Φ.Π.Α (μετάταξη από το Ειδικό στο Κανονικό Καθεστώς), κυρίως στην αξία αποτίμησης και αφετέρου **δεν είναι υποχρεωτική η σύνταξη της μίας, όταν συντάσσεται η άλλη.** Η απογραφή μετάταξης που γίνεται για τις ανάγκες του Φ.Π.Α, πρέπει να αποτελέσει την βάση της απογραφής, των λογιστικών βιβλίων των αγροτών, μόνο όσον αφορά την ποσότητα. Όσον αφορά την αξία ο τρόπος προσδιορισμού είναι διαφορετικός, γιατί χρησιμοποιούνται σε κάποιες περιπτώσεις, διαφορετικοί τρόποι αποτίμησης [για τις ανάγκες του Φ.Π.Α και τιμές πώλησης και ενώ για τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος μόνο τιμές κόστους].

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα διενέργειας ή μη απογραφής

Το βασικό πλεονέκτημα είναι η ευκολία των λογιστικών υπολογισμών, όχι μόνο από την πλευρά του Λογιστή, αλλά και από την πλευρά του Αγρότη (χρόνος που θα χρειαστεί για την συγκέντρωση και την επεξεργασία των στοιχείων).

Επίσης στην περίπτωση όμως που αποφασίσουν να συντάξουν προαιρετική απογραφή, θα πρέπει να λάβουν υπόψη ότι έχουν υποχρέωση να συντάσσουν υποχρεωτικά (πλέον) απογραφή για τρία (3) έτη.

Σε μια περίπτωση όμως η απογραφή κρίνεται απαραίτητη. Στην περίπτωση, που το αποτέλεσμα είναι ζημιογόνο, λόγω ότι δεν είχα πουλήσει έως την 31 Δεκεμβρίου, τα αποθέματα, για τα οποία κατά την διάρκεια της χρήσης, είχα προβεί σε σημαντικά έξοδα παραγωγής. Στο επόμενο (απλοποιημένο) παράδειγμα, βλέπουμε πως η « απογραφή », επηρεάζει το «Αποτέλεσμα». Δεδομένα: Αγρότης καλλιεργεί ένα προϊόν Χ, το οποίο όμως το πουλά στο επόμενο φορολογικό έτος, στο οποίο και δεν καλλιεργεί κάτι άλλο. Στην περίπτωση αυτή τα αποτελέσματα θα είχαν ως εξής:

Έτος 20Χ0	(χωρίς Απογραφή)	(με Απογραφή)
Έσοδα	0,00	0,00
Έξοδα παραγωγής	15.000,00	15.000,00
Γενικά Έξοδα	5.000,00	5.000,00
Απογραφή αρχής	0,00	0,00
Απογραφή τέλους	0,00	15.000,00
Αποτέλεσμα	-20.000,00	-5.000,00

Έτος 20Χ1	(χωρίς Απογραφή)	(με Απογραφή)
Έσοδα	30.000,00	30.000,00
Έξοδα παραγωγής	0,00	0,00
Γενικά Έξοδα	5.000,00	5.000,00
Απογραφή αρχής	0,00	15.000,00
Απογραφή τέλους	0,00	0,00
Αποτέλεσμα	25.000,00	10.000,00

Αποτέλεσμα σε σύνολο διετίας

	(χωρίς Απογραφή)	(με Απογραφή)
Έτος 20Χ0	-20.000,00	-5.000,00
Έτος 20Χ1	25.000,00	10.000,00
Σύνολο διετίας	5.000,00	5.000,00

Στην περίπτωση που ο Αγρότης, ο οποίος προσδιόρισε το Αποτέλεσμα του, χωρίς την διενέργεια απογραφής «είχε» τεκμήρια, τα οποία δεν μπορούσε να καλύψει (π.χ με ανάλωση προηγούμενων ετών), θα έχανε το δικαίωμα μεταφοράς της ζημιάς, με αποτέλεσμα να φορολογηθεί, χωρίς να μπορεί να συμψηφίσει την ζημιά (δηλαδή στο παράδειγμα μας στις 25.000 ευρώ, αντί για 10.000 ευρώ).

Δυνατότητα απαλλαγής των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, από την διενέργεια απογραφής

Σύμφωνα με το **Άρθρο 30. Απλοποιήσεις και απαλλαγές, του Ν. 4308/2014, ισχύουν μεταξύ άλλων** και τα εξής: « .... 3. Οι οντότητες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου (Οι πολύ μικρές οντότητες της παραγράφου 2(γ) του άρθρου 1), των οποίων ο ετήσιος καθαρός κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει το ποσό των 150.000 ευρώ από πωλήσεις αγαθών, δύναται να μην διενεργούν απογραφή των αποθεμάτων τους και να αντιμετωπίζουν τις αγορές της περιόδου ως έξοδο

4. Οι οντότητες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου που επιλέγουν να διενεργήσουν απογραφή για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων μιας περιόδου, ενώ δεν διενεργούσαν, υποχρεούνται σε διενέργεια απογραφής για τις τρεις (3) τουλάχιστον επόμενες ετήσιες περιόδους. 5. Όταν οι οντότητες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιλέγουν να διενεργήσουν φυσική απογραφή στο τέλος της περιόδου, ενώ δεν διενεργούσαν, για τον υπολογισμό του κόστους πωληθέντων της ίδιας περιόδου το απόθεμα έναρξης θεωρείται μηδέν.

6. Όταν οι οντότητες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιλέγουν σε μια περίοδο να παύσουν να διενεργούν φυσική απογραφή, ενώ διενεργούσαν, το απόθεμα τέλους της τελευταίας περιόδου δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό των αποτελεσμάτων της πρώτης περιόδου στην οποία δεν διενεργείται απογραφή. ....14. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων δύναται να καθορίζονται ειδικές απλουστεύσεις και απαλλαγές

σε ό,τι αφορά στην τήρηση λογιστικών αρχείων (βιβλίων) και στην έκδοση λογιστικών στοιχείων (παραστατικών) για κατηγορίες οντοτήτων με κριτήρια το μέγεθος ή το είδος της δραστηριότητας ή τον τρόπο ή τον τόπο άσκησης αυτής και εφόσον διασφαλίζεται ο προσδιορισμός της φορολογητέας ύλης. »

Με βάση τις δυνατότητες της προηγούμενης παρ. 14, εκδόθηκε η κατωτέρω απόφαση: ΠΟΛ.1019/16.1.2015. Απαλλαγή ορισμένων κατηγοριών οντοτήτων που εφαρμόζουν απλογραφικό λογιστικό σύστημα στην τήρηση λογιστικών αρχείων (βιβλίων) από την τήρηση αρχείου αποθεμάτων και τη διενέργεια φυσικής απογραφής

Άρθρο 1: 1. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου οντότητες που εμπίπτουν στην παράγραφο 2γ του άρθρου 1 του Ν. 4308/2014, όταν κατατάσσονται στην κατηγορία των πολύ μικρών οντοτήτων του άρθρου 2 του ίδιου νόμου και εκ του λόγου αυτού συντάσσουν μόνο Κατάσταση Αποτελεσμάτων (απλογραφικό λογιστικό σύστημα), δύνανται να μη διενεργούν φυσική απογραφή των αποθεμάτων τους στο τέλος της ετήσιας περιόδου (φορολογικό έτος) καθώς και να μην τηρούν το αρχείο της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του Ν. 4308/2014.

2. Η δυνατότητα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου παρέχεται όταν η οντότητα έχει ως κύριο αντικείμενο των εργασιών της (άνω του 50% του συνόλου του καθαρού κύκλου εργασιών από πώληση αγαθών) μία από τις παρακάτω δραστηριότητες (μεταξύ άλλων):

2.12. Οπωρολαχανοπώλης (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική)
2.32. Αγρότες (ειδικού και κανονικού καθεστώτος Φ.Π.Α.) και αγροτικές εκμεταλλεύσεις
2.41. Κρεοπώλες (πώληση λιανική ή κυρίως λιανική)
2.43. Πωλήσεις οπωρολαχανικών, νωπών αλιευμάτων και λοιπών αγροτικών προϊόντων αποκλειστικά στις κινητές λαϊκές αγορές ή πλανοδίως, καθώς και ο αγρότης που πωλεί τα προϊόντα παραγωγής του από λαϊκές αγορές

3. Μια οντότητα θεωρείται ότι πωλεί κυρίως λιανικά (κυρίως λιανική πώληση) όταν οι πωλήσεις

σε ιδιώτες καταναλωτές υπερβαίνουν το 50% του συνόλου του καθαρού κύκλου εργασιών από πώληση αγαθών. .... **Άρθρο 3.** Η παρούσα ισχύει για το φορολογικό έτος (περίοδο) 2015 και εφεξής». **Άρα ο Αγρότης που τηρεί απλογραφικά βιβλία, δεν υποχρεούται να διενεργήσει απογραφή, ακόμα και όταν ξεπερνά το όριο των 150.000 ευρώ.**

10 ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Η Προκαταβολή του Φόρου Εισοδήματος στις Δηλώσεις του 2018 (κέρδη 2017), θα ανέρχεται **στο 100% του φόρου (όπως και στο προηγούμενο έτος).**

Η προκαταβολή φόρου υπολογίζεται μετά την μείωση φόρου στο καθαρό αγροτικό εισόδημα και όχι πριν από αυτή.

«...η προκαταβολή φόρου υπολογίζεται μετά την μείωση φόρου στο καθαρό αγροτικό εισόδημα και όχι πριν από αυτή.». **(Ανακοίνωση της 30/11/2016, της υφυπουργού Οικονομικών Κας Κατερίνας Παπαπάντσιου).**

11. ΠΑΡΟΧΗ, ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΣΕ «ΥΠ.Α.Α.Τ», «Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.» ΚΑΙ «ΕΛ.Γ.Α»

Το κεφάλαιο αυτό θέλει να επισημάνει την σπουδαιότητα, που έχει για την ορθή λογιστική παρακολούθηση των αγροτών, η γνώση της υποβολής στοιχείων που γίνεται από τους αγρότες στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και σε δύο κυρίως οργανισμούς τον «Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.» και τον «ΕΛ.Γ.Α». Η επισήμανση αυτή γίνεται με σκοπό αφενός, για τον συνδυασμό της καταγραφής στοιχείων, που απαιτούνται από τις διάφορες Νομοθετικές ρυθμίσεις (απαιτήσεις επιδοτήσεων/αποζημιώσεων και από 1/1/2014 φορολογικές απαιτήσεις) και αφετέρου με σκοπό να ελέγχεται η συνάφεια των στοιχείων που δηλώνονται στις διάφορες δηλώσεις αρχές.

Πύλες ενημέρωσης και ηλεκτρονικές υποβολές στοιχείων

ΦΟΡΕΑΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
« Υπ. Α.Α. Τ » - Ψηφιακές υπηρεσίες	http://e-services.minagric.gr/
ΙΡΙΣ - Διεπαφή Αγροτικών Υπηρεσιών Πληροφόρησης	https://iris.gov.gr
Διαδικτυακή Εφαρμογή Άρτεμις	http://srv-web.elogak.gr/artemis/
ΟΠΕΚΕΠΕ - Ψηφιακές υπηρεσίες	http://www.opekepe.gr/applications.asp
ΕΛΓΑ	https://services.elga.gr/sso/

Ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://e-services.minagric.gr/> μπορούμε να επιλέξουμε:

α/α	Είδος Ηλεκτρονικής Υπηρεσίας
1	Αναγγελία Διακίνησης Οπωροκηπευτικών
2	Αγροπεριβαλλοντικά
3	Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων
4	Ελληνικά Τρόφιμα
5	Αίτηση Εγγραφής στο Εθνικό Μητρώο Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων
6	Αιτήσεις Κυκλοφορίας Νέου Τύπου Λιπασμάτων
7	Διάθεση Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων
8	Δήλωση Συγκομιδής Αμπελουργικών Προϊόντων
9	Δήλωση Παραγωγής-Επεξεργασίας ή /και Εμπορίας-Αποθεμάτων Οίνων
10	Πρόστιμα Αλιέων
11	Άδειες Μεταφοράς Ζωικού Κεφαλαίου

12	Αίτηση Υποψήφιου Συνταγογράφου Γεωργικών Φαρμάκων
13	Συνταγογράφηση Γεωργικών Φαρμάκων
14	Διενέργεια Εξετάσεων Χορήγησης Πιστοποιητικού Γνώσεων Ο.Χ.Γ.Φ.
15	Αναγγελία Έναρξης Λειτουργίας Φορέων Χορήγησης Πιστοποιητικού Γνώσεων Ο.Χ.Γ.Φ
16	Εμβόλια Καταρροϊκού Πυρετού
17	Ζώα Συντροφιάς
18	Ετήσια Απογραφή Αιγοπροβάτων
19	Διενέργεια γραπτών Εξετάσεων Χορήγησης Πιστοποιητικού Γνώσεων ΟΧΓΦ
20	Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Οικοτεχνιτών
21	Αίτηση Αδειών Φύτευσης Οινοποιήσιμων Ποικιλιών Αμπέλου
22	Ετήσια Απογραφή Χοιρινών
23	Τιμές Τυριών Χονδρικής
24	Αιτήσεις Εισαγωγής Ενδοκοινοτικής Απόκτησης Και Εγχώριας Παραγωγής Λιπασμάτων Και Πρώτων Υλών
25	Χρήση Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων
26	Μητρώο Εξοπλισμού Εφαρμογής Γεωργικών Φαρμάκων (ΜΕΕΓΦ)
27	Καταγραφή Επιθεωρήσεων του Εξοπλισμού Εφαρμογής Γεωργικών Φαρμάκων (ΜΕΕΓΦ)
28	Γεννήσεις Βοοειδών
29	Ενιαίο μητρώο Εμπορών
30	Αίτηση προγράμματος εργασίας Οργανώσεων Ελαιοργαγικών Φορέων (ΟΕΦ)

Επικοινωνία: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Διεύθυνση: Αχαρνών 2, Αθήνα, 101 76, Ελλάδα,

Τηλεφωνικό Κέντρο: +30 (210) 212-4000,

Κέντρο εξυπηρέτησης Αγροτών: 1540

και το **email:** info@minagric.gr

Ιστοσελίδα: www.minagric.gr

1540 Κέντρο Εξυπηρέτησης Αγροτών

Ο τηλεφωνικός αριθμός «1540» αποτελεί σύστημα, αυτόματης τηλεφωνικής εξυπηρέτησης. Διασυνδέεται με τα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου και

προσφέρει υπηρεσίες αυτοματοποιημένης απάντησης όλο το 24ωρο ή με τη μεσολάβηση εκπροσώπου από Δευτέρα έως Παρασκευή 08:00-18:00.

ΟΠΕΚΕΠΕ - Ψηφιακές υπηρεσίες

Εφαρμογές στην ιστοσελίδα του ΟΠΕΚΕΠΕ
(<http://www.opekepe.gr/applications.asp>)

Α. Πληροφοριακά Συστήματα [πρόσβαση μόνο από στελέχη του οργανισμού και εξουσιοδοτημένους φορείς του Δημοσίου]

- Αναλυτική Καταγραφή Δικαιούχων Παραγωγών για τα Ειδικά Μέτρα Στήριξης στα Μικρά Νησιά Αιγαίου Πελάγους
- Εφαρμογή Ελέγχου Αδειών Χρήσης Ύδατος
- Εφαρμογή Εντοπισμού Αγροτεμαχίων
- Εφαρμογή Συνδεδεμένων Καθεστώτων Άμεσων Ενισχύσεων
- Ηλεκτρονική Υποβολή Αίτησης Ενίσχυσης του Μέτρου 123Α
- ΟΠΣΕΑΕ (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ενιαίας Αίτησης Εκμετάλλευσης)
- ΟΠΣΑΑ 2014 - 2020 (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης)
- ΟΠΣΑΑ 2007-2013 (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας)
- Πιστοποίηση-Αναγνώριση Φορέων Α' στα πλαίσια του ΟΣΔΕ για τα έτη 2016-2020
- Συμπληρωματική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για το έτος 2015 - Πιστοποίηση Αναγνώριση Φορέων στα πλαίσια του ΟΣΔΕ για τα έτη 2014-2020
- Συμπληρωματική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για το έτος 2017 Πιστοποίηση-Αναγνώριση Φορέων Α' στα πλαίσια του ΟΣΔΕ για τα έτη 2017-2020
- Συμπληρωματική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για το έτος 2018 Πιστοποίηση-Αναγνώριση ΚΥΔ στα πλαίσια του ΟΣΔΕ για τα έτη 2018-2020

Β. Εφαρμογές για την ενημέρωση του πολίτη

- Βεβαίωση Εφορίας Ποσών Επιδότησης
- Δημοσιοποίηση Ποσών Επιδότησης (ΕΓΤΕ/ΕΓΤΑΑ)
- Δικαιούχοι Επιστροφής ΕΦΚ Πετρελαίου
- Ενημέρωση Μέτρου 13 - Εξισωτική Αποζημίωση Έτους Αιτήσεων 2016
- Κοινοποίηση της Ατομικής Πράξης Προσδιορισμού των Οριστικών Δικαιωμάτων Βασικής Ενίσχυσης
- Παράδοση Βάμβακος των παραγωγών στα Εκκοκιστήρια ανά ΑΦΜ

- Παραδόσεις βάμβακος ανά Περιφερειακή Ενότητα [Οι παρακάτω υπηρεσίες διατίθενται πλέον μέσα από την ενότητα Ψηφιακές Υπηρεσίες του portal ΙΡΙΣ (κατηγορίες Έκδοση βεβαιώσεων και Πληρωμές/Ενισχύσεις). Για να συνδεθείτε θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε το ίδιο όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης που χρησιμοποιείτε στις υπηρεσίες της ΓΓΠΣ (TAXISnet)]
- Βεβαίωση Εγγραφής ΜΑΑΕ
- Διασταύρωση στοιχείων ΕΑΕ με τους οικείους τραπεζικούς ομίλους
- Δικαιούχοι Εξισωτικής Αποζημίωσης 2009-2015
- Συνοπτική Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης

Γ. Εφαρμογές υποστήριξης συναλλαγών με τον πολίτη

- Βιολογικά Μέτρου 11
- Διαδικτυακή υποβολή δήλωσης εφαρμογής για τη Δράση 2.3 (Β) «Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Παραγωγή Σακχαροτεύτλων»
- Διαχείριση βάμβακος (e-cotton)
- Δράσεις του Μέτρου 214 (Γεωργοπεριβαλλοντικές Δράσεις)
- Δράση 10.1.04 Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα(Νιτρορύπανση)
- Δράση 10.1.08 Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτερω(Κομφούζιο)
- Εγγραφή και Πρόσβαση στις Online Εφαρμογές του ΟΠΕΚΕΠΕ
- Έλεγχος Διακίνησης Ζώων και Κρέατος
- Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης
- Καρτέλα Αγρότη
- Μεταβιβάσεις Δικαιωμάτων Βασικής Ενίσχυσης 2018
- Μηχανογραφικό Μητρώο Συναλλασσομένων
- Πρώτη Δάσωση Γεωργικών Γαιών

ΙΡΙΣ - Διεπαφή Αγροτικών Υπηρεσιών Πληροφόρησης

Παρέχει τις εξής υπηρεσίες:

- Έκδοση βεβαιώσεων
- Βεβαίωση αποδοχών ανταποκριτή / Βεβαίωση αποδοχών οριοδείκτη
- Βεβαίωση καταβολής ασφαλιστικής εισφοράς /Βεβαίωση καταβολής αποζημιώσεων - ενισχύσεων ΕΛ.Γ.Α. ΚΑΙ Κ.Ο.Ε / Βεβαίωση καταβολής αποζημιώσεων ζωικού ΕΛ.Γ.Α. / Βεβαίωση καταβολής αποζημιώσεων φυτικού ΕΛ.Γ.Α./ Βεβαίωση Εγγραφής ΜΑΑΕ

/ Η εφαρμογή εμφανίζει πληροφορίες εισοδήματος βάσει αρχείων του ΚΕΠΥΟ σε όσους έχουν υποβάλει αίτηση εγγραφής στο ΜΑΑΕ στο πλαίσιο υποβολής δήλωσης ΟΣΔΕ./ Βεβαίωση καταβολής ενισχύσεων Κ.Ο.Ε. / Διαδικτυακή Έκτύπωση βεβαιώσεων εφορίας /Ασφαλιστική ενημερότητα (ΕΛΓΑ)
-Στατιστικά (ΥΠΑΠΕΝ)
-Μελέτες και Εκδόσεις ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε, Ε.Φ.Ε.Τ, Ι.Γ.Ε, ΕΛ.Γ.Α)
-Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία.

Διαδικτυακή Εφαρμογή Άρτεμις

Η ηλεκτρονική υποβολή των στοιχείων γάλακτος και κρέατος (ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων γάλακτος, ηλεκτρονική υποβολή ισοζυγίων ή σφαγών κρέατος) πραγματοποιείται μέσα από το λογισμικό «Άρτεμις» του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού – ΔΗΜΗΤΡΑ (πρώην ΕΛΟΓΑΚ).

ΕΛ.Γ.Α

α) Βεβαίωση καταβολής ασφαλιστικής εισφοράς, για φορολογική χρήση
β) Ασφαλιστική ενημερότητα
γ) Ενιαία δήλωση καλλιέργειας / εκτροφής ΕΛ.Γ.Α.
δ) Βεβαίωση καταβολής αποζημιώσεων ΕΛΓΑ και κρατικών οικονομικών ενισχύσεων για φορολογική χρήση
ε) Βεβαίωση καταβολής αποζημιώσεων Φυτικής Παραγωγής ΕΛ.Γ.Α.
στ) Βεβαίωση καταβολής αποζημιώσεων Ζωικού Κεφαλαίου ΕΛ.Γ.Α.
ζ) Ανάλυση καταβολής εισφορών υπέρ ΕΛ.Γ.Α.
Για την σύνδεση σας στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες ΕΛ.Γ.Α., χρησιμοποιείτε το ίδιο όνομα χρήστη και τον ίδιο κωδικό πρόσβασης μοναδικής σύνδεσης στις υπηρεσίες της ΓΓΠΣ (TAXISnet).

ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η υποβολή καταστάσεων φορολογικών στοιχείων προμηθευτών και πελατών, προβλέπεται, από το άρθρο 14 «Πληροφορίες από τον φορολογούμενο» (παρ. 3,4 και 5), του Ν. 4174/2013: «... 3. Κάθε φυσικό πρόσωπο με εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, κάθε νομικό πρόσωπο και νομική οντότητα, καθώς και οι αγρότες που υπάγονται στο άρθρο

41 του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000), υποβάλλουν καταστάσεις φορολογικών στοιχείων, προμηθευτών και πελατών, για τα εκδοθέντα και ληφθέντα φορολογικά στοιχεία αποκλειστικά με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών, ανεξάρτητα από τον τρόπο έκδοσης αυτών (μηχανογραφικά ή χειρόγραφα). Οι καταστάσεις του προηγούμενου εδαφίου αφορούν φορολογικά στοιχεία που σχετίζονται αποκλειστικά με την επαγγελματική εξυπηρέτηση, καθώς και την εκπλήρωση του σκοπού των προσώπων του προηγούμενου εδαφίου. Για τις λιανικές συναλλαγές υποβάλλονται συγκεντρωτικά δεδομένα. ... ».

Οι κατηγορίες των φορολογουμένων (με κριτήριο την υποβολή «ΜΥΦ») που δηλώνουν αγροτικά εισοδήματα, είναι:

1η περίπτωση: Φυσικό πρόσωπο με αγροτικά εισοδήματα, που δεν είναι ενταγμένο ούτε στο ειδικό ούτε στο κανονικό καθεστώς.

Πρόκειται συνήθως για μισθωτούς ή συνταξιούχους οι οποίοι δεν έχουν γραφεί στο μητρώο της ΔΟΥ ως ειδικού καθεστώτος. Συνήθως έχουν μικρή παραγωγή [την οποία ιδιοχρησιμοποιούν] και δεν δημιουργήθηκε ποτέ η ανάγκη να ζητήσουν την κατ' αποκοπή επιστροφή ΦΠΑ (που δικαιούνται οι Αγρότες του « Ειδικού Καθεστώτος Φ.Π.Α »). Δεν υποβάλλουν συγκεντρωτικές καταστάσεις.

Προσοχή: Από 1/1/2017 η ένταξη [τουλάχιστον] στο ειδικό καθεστώς ΦΠΑ όσων διενεργούν πωλήσεις είναι υποχρεωτική.

2η περίπτωση: Αγρότης του ειδικού καθεστώτος.

Οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν μία ετήσια συγκεντρωτική κατάσταση εξόδων. Μπορεί κάποιος να έχει καταχωρήσει τα παραστατικά εξόδων στο λογιστικό του πρόγραμμα κατά ημερομηνία έκδοσης, άλλος να τα έχει καταχωρήσει με ημερομηνία 31.12.17, σε κάθε περίπτωση η υποβολή των Μ.Υ.Φ. εξόδων για τους αγρότες του ειδικού καθεστώτος θα περιλαμβάνουν το διάστημα που θα αναγράφει 01.01.17 - 31.12.17. Η υποβολή εντός ετήσιου αρχείου εξόδων είναι η ελάχιστη υποχρέωση. Δεν απαγορεύεται η υποβολή των εξόδων ανά 3μηνο (αν και δεν υπάρχει κανένας λόγος να το κάνει κάποιος με αυτό τον τρόπο).

Η επιχείρηση που αγοράζει αγαθά από αγρότη του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ, εκδίδει η ίδια στοιχείο για

Όταν παρέχει
υπηρεσίες μόνο
ο **αγρολήπτης**,
τότε δεν πρόκειται
για **επίμορτη**
αγροληψία

την συναλλαγή (τιμολόγιο αγοράς) και πρέπει να συμπεριλάβει την συναλλαγή αυτή στις αγορές της, στις Μ.Υ.Φ αναλυτικά με το Α.Φ.Μ. του αγρότη και την ένδειξη «Μη υπόχρεος» σε υποβολή συγκεντρωτικής κατάστασης πελατών/εσόδων.

Επισήμανση: Για όσους εντάχθηκαν στο ειδικό καθεστώς με ημερομηνία 31.12.17, για να μπορέσετε να υποβάλλεται την Μ.Υ.Φ. θα πρέπει να τα έχετε καταχωρήσει τα παραστατικά στο λογιστικό σας πρόγραμμα με ημερομηνία 31.12.17, ανεξαρτήτως ημερομηνίας έκδοσης.

3η περίπτωση: Αγρότης του κανονικού καθεστώτος

Ο αγρότης του κανονικού καθεστώτος, σε ό,τι αφορά στα έσοδά του θα υποβάλει μια κατάσταση για κάθε τρίμηνο του 2017, ενώ για τα έξοδά του θα υποβάλλει μία ετήσια κατάσταση. Στα έσοδά του συμπεριλαμβάνεται ό,τι θα λάμβανε υπόψη αν ήταν μία κανονική επιχείρηση. Η μόνη διαφορά με τις κοινές επιχειρήσεις είναι η δυνατότητα υποβολής της Μ.Υ.Φ. εξόδων σε ένα ετήσιο αρχείο (01.01.17-31.12.17) και όχι ανά 3μηνο, χωρίς όμως η δυνατότητα αυτή να είναι δεσμευτική (μπορεί να υποβάλλει και τα έξοδα ανά τρίμηνο). Δεν είναι υποχρεωμένος να συμπεριλάβει τις επιδοτήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ, αφού σύμφωνα με την ΠΟΛ. 1003/31.12.14, §8.1.2.

4η περίπτωση: Αγρότης του κανονικού καθεστώτος και επαγγελματίας με άλλη δραστηριότητα.

α. Υποβάλλονται οι Μ.Υ.Φ. των εσόδων για κάθε 3μηνο του 2017.

β. Στις συναλλαγές που αφορούν έσοδα συμπεριλαμβάνονται και οι πωλήσεις της επαγγελματικής του δραστηριότητας και οι πωλήσεις των αγροτικών προϊόντων.

γ. Οι συναλλαγές που αφορούν τα έξοδα/αγορές του 2017 συμπεριλαμβάνονται σε ένα αρχείο.

δ. Συμπερασματικά, από τη στιγμή που οι καταχωρήσεις των αγροτικών εξόδων γίνονται στην ημερομηνία έκδοσης των παραστατικών, τότε συμπεριλαμβάνονται κανονικά στις 3μηνιαίες Μ.Υ.Φ. των εξόδων.

Επισήμανση: Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά αναφέρουμε ότι δεν καταχωρούνται στις Μ.Υ.Φ.: μισθωτήρια αγροτεμαχίων, αποδείξεις πληρωμής ΤΟΕΒ-ΓΟΕΒ, μισθοδοσία, εργόσημα, δαπάνη ΕΛΓΑ, ασφάλιστρα, κ.λπ.

12. ΣΥΝΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΤΗ ΑΓΡΟΛΗΨΙΑ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ « ΜΙΣΙΑΚΑ »

Περιπτώσεις Συνεκμετάλλευσης

Πρώτη περίπτωση: Ξεχωριστή κατά συνιδιοκτήτη εκμετάλλευση

Κάθε συνιδιοκτήτης εκδίδει επιμέρους τιμολόγιο, όσον αφορά τα έσοδα και λαμβάνει επιμέρους τιμολόγια για τα έξοδα του. Στην πράξη όμως αυτή η λύση έχει μειονεκτήματα (π.χ για κάθε παροχή υπηρεσίας πρέπει να εκδίδονται 2 ή 3 φορολογικά στοιχεία (ανάλογα τον αριθμό των συνιδιοκτητών) και αντίστοιχα το ίδιο να γίνεται και στα έξοδα (π.χ αγορά πετρελαίου, ανταλλακτικών κ.λπ), ή να υπάρχει ένα συμφωνητικό επιμερισμού των δαπανών μεταξύ των συνιδιοκτητών . Σχετικά με την επίλυση διαφόρων προβλημάτων που δημιουργούνται από την σχέση αυτή εκτιμώ ότι μπορεί να έχει εφαρμογή η « **ΠΟΛ.1096/21.6.2010, Αντιμετώπιση θεμάτων εκμεταλλευτών ΤΑΞΙ, που προκύπτουν από την ένταξή τους στο κανονικό καθεστώς φορολόγησης, την τήρηση βιβλίων εσόδων-εξόδων και την έκδοση αποδείξεων παροχής υπηρεσιών**», με την οποία αντιμετωπίζονται ανάλογα θέματα.

Δεύτερη περίπτωση: Δημιουργία του Νομικού προσώπου της «Κοινωνίας », (σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του «Αστικού Κώδικα»), το οποίο θα είναι αυτόνομο φορολογικά νομικό πρόσωπο και το οποίο φορολογείται με 29%.

«Περιπτώσεις Συνεκμετάλλευσης. Στην περίπτωση συνιδιοκτησίας αγροτεμαχίων, ζώων, πτηνών, κλπ, εφόσον η εκμετάλλευση αυτών γίνεται διακεκριμένα από τους ιδιοκτήτες κατά το ποσοστό συνιδιοκτησίας τους, πρόκειται για ξεχωριστές ατομικές αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Αντίθετα στην από κοινού εκμετάλλευση πρόκειται για μια αγροτική εκμετάλλευση που πραγματοποιείται από κοινωνία αστικού δικαίου και όχι για ξεχωριστές αγροτικές εκμεταλλεύσεις, κατά συνέπεια για την τήρηση ή μη βιβλίων λαμβάνονται υπόψη τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα της κοινής εκμετάλλευσης». (**ΠΟΛ.1024/17.1.2014 . Παροχή οδηγιών**

και διευκρινίσεων επί των διατάξεων της απόφασης ΠΟΛ 1281/2013(ΦΕΚ 3367Β/31.12.2013)

Επίμορτος αγροληψία

Περίπτωση 1η: Ο εκμισθωτής (ιδιοκτήτης του αγροτικού κτήματος) συμμετέχει στις δαπάνες καλλιέργειας (όπως ορίζεται από τον Αστικό Κώδικα, αρ.641 και 642), τότε τόσο ο εκμισθωτής όσο και ο μισθωτής (αγρολήπτης - σέμπρος) αποκτούσαν γεωργικό εισόδημα.

Περίπτωση 2η: Σε περίπτωση που στην εκμετάλλευσή δεν παρέχουν υπηρεσίες και τα δύο μέρη, αλλά μόνο ο **αγρολήπτης**, τότε δεν πρόκειται για επίμορτη αγροληψία όπως αυτή ορίζεται στον Αστικό Κώδικα. Στην περίπτωση αυτή έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στο **άρθρο 39 του ν.4172/2013** περί μισθώσεων. Αναλυτικά προβλέπονται τα εξής: **Αριθ. πρωτ.: ΔΕΑΦ Α 1109853 ΕΞ 2016/ 18.7.2016. Φορολογική αντιμετώπιση της επίμορτης αγροληψίας με τον ν.4172/2013** «Υστερα από σειρά ερωτημάτων σχετικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Στα άρθρα 641, 642 και 643 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.), αναφέρεται ότι «στη μίσθωση αγροτικού κτήματος το μίσθωμα μπορεί να συμφωνηθεί σε ποσοστό των καρπών (επίμορτη αγροληψία), που προσδιορίζεται από την επιτόπια συνθήκη, αν δεν έχει οριστεί κάτι άλλο. Στην επίμορτη αγροληψία εφαρμόζονται αναλόγως όλες οι διατάξεις για τη μίσθωση αγροτικού κτήματος, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στα άρθρα 642 έως 647. Ο εκμισθωτής έχει τη γενική διεύθυνση της εκμετάλλευσής του μισθίου και την εποπτεία των σχετικών εργασιών σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης ή της επιτόπιας συνθήκης. Οι καρποί του μισθίου μοιράζονται ανάμεσα στον εκμισθωτή και στον αγρολήπτη σε ίσα μέρη εφόσον δεν προκύπτει κάτι άλλο από τη σύμβαση ή από την επιτόπια συνθήκη». **2.** Επίσης, στο άρθρο 645 του Α.Κ. ορίζεται ότι τα βάρη και οι φόροι του μισθίου βαρύνουν και τα δύο μέρη ανάλογα με τη συμμετοχή τους στους καρπούς, εφόσον δεν προκύπτει κάτι άλλο από τη σύμβαση ή από την επιτόπια συνθήκη. Το ίδιο ισχύει και για τις έκτακτες επισκευές καθώς και για τα έξοδα του σπόρου, του λιπάσματος και των αντιπαρασιτικών ή των υλών που είναι χρήσιμες για την αύξηση της γονιμότητας του εδάφους. **3.** Κατά πάγια θέση της διοίκησης και κατ'εφαρμογή του [ν. 2238/1994](#) (παλιός ΚΦΕ),

όταν κατά τη μίσθωση αγροτικού κτήματος το μίσθωμα συμφωνείται σε ποσοστό επί των καρπών (επίμορτος αγροληψία), το ύψος του οποίου προσδιορίζεται ή από τη σύμβαση μίσθωσης ή από την επιτόπια συνθήκη, και εφόσον **ο εκμισθωτής (ιδιοκτήτης του αγροτικού κτήματος) συμμετέχει στις δαπάνες καλλιέργειας (όπως ορίζεται από τον Αστικό Κώδικα, αρ.641 και 642), τότε τόσο ο εκμισθωτής όσο και ο μισθωτής (αγρολήπτης - σέμπρος) αποκτούσαν γεωργικό εισόδημα.** Στην περίπτωση αυτή υποχρέωση υποβολής δήλωσης φόρου εισοδήματος είχαν και οι δύο για το εισόδημα που αποκτούσαν σύμφωνα με το [αρ.61 του ν.2238/1994](#). Ο προσδιορισμός του γεωργικού εισοδήματος για τον εκμισθωτή και τον αγρολήπτη προέκυπτε στρεμματικά με βάση το ποσοστό επί των καρπών που αναφέρονταν στα συμφωνητικά επίμορτης αγροληψίας με ανάλογη σημείωση στο χώρο «σημειώσεις φορολογουμένου» του εντύπου Ε3 (όπου αναγραφόταν ο συνολικός αριθμός των καλλιεργούμενων στρεμμάτων και το ποσοστό συνεκμετάλλευσής τους). Τα στοιχεία αυτά συμπληρώνονταν από τον εκμισθωτή-ιδιοκτήτη όσο και από τον αγρολήπτη-σέμπρο. Επισημαίνεται ότι κατ'εφαρμογή του [ν.2238/1994](#) στην ανωτέρω διαδικασία είχε εφαρμογή ο αντικειμενικός προσδιορισμός του γεωργικού εισοδήματος ([αρ.42](#)), όπου το γεωργικό εισόδημα προσδιοριζόταν βάση στρεμματικής απόδοσης. **4.** Ωστόσο, για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2014 και κατ'εφαρμογή νέου ΚΦΕ ([ν.4172/2013](#)), όσοι αποκτούν εισόδημα από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται ή όχι από την τήρηση βιβλίων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και την ένταξη τους ή όχι στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α., προσδιορίζουν τα κέρδη τους λογιστικά (με βάση τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία) και σύμφωνα με τις διατάξεις των [άρθρων 21 έως και 28](#) του νέου ΚΦΕ. Επιπρόσθετα, με την [ΠΟΛ.1041/4.2.2015](#) έχει διευκρινιστεί ότι οι ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα που δεν είναι υπόχρεοι και δεν τηρούν βιβλία θα προσδιορίζουν τα κέρδη τους με βάση τα δεδομένα των φορολογικών στοιχείων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, δηλαδή με λογιστικό τρόπο, και οφείλουν να τηρούν και να διαφυλάσσουν τα στοιχεία αυτά, έως το χρόνο παραγραφής. **5.** Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι με τον νέο ΚΦΕ υπάρχει φορολογική υποχρέωση για τους ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστη-

ριότητα, η οποία υποχρέωση απεικονίζεται με συμπλήρωση των οικονομικών στοιχείων μέσω του εντύπου Ε3 η οποία είναι υποχρεωτική για τους αγρότες κανονικού και ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α. αλλά και για αυτούς που δεν έχουν ενταθεί σε καθεστώς ΦΠΑ.

Είναι λοιπόν σαφές ότι δεν υπάρχει πλέον σύνδεση του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα με τα στρέμματα που καλλιεργεί κάποιος, παρά μόνο με τα οικονομικά στοιχεία που εκδίδει ή εισπράττει στο όνομά του.

6. Παράλληλα, με την [ΠΟΛ.1069/23.3.2015](#) ορίζεται ότι το εισόδημα από ακίνητη περιουσία αποκτάται από φυσικά πρόσωπα ή ατομικές επιχειρήσεις ανεξάρτητα από την είσπραξή του ή μη, εφόσον έχει αποκτηθεί το δικαίωμα είσπραξής του και με την προϋπόθεση ότι ο εκμισθωτής αποξενώνεται από τη χρήση του ακινήτου (....). **7.** Προκειμένου να αντιμετωπιστεί φορολογικά η έννοια της επίμορτης αγροληψίας, όπως αυτή ορίζεται στον αστικό κώδικα και εφόσον πληρείται ο όρος της από κοινού συμμετοχής στις εργασίες της εκμετάλλευσης, διευκρινίζεται ότι τόσο ο εκμισθωτής όσο και ο αγρολήπτης (σέμπρος) αποκτούν εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα. **Συνεπώς και τα δύο μέρη δηλώνουν εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με τα οριζόμενα στις [ΠΟΛ.1041/4.2.2015](#) και [ΠΟΛ.1116/10.6.2015](#) σύμφωνα πάντα με τη διανομή των καρπών (Α.Κ.), όπως αυτή ορίζεται στο συμφωνητικό μεταξύ των δυο μερών.**

8. Σε περίπτωση που στην εκμετάλλευση δεν παρέχουν υπηρεσίες και τα δύο μέρη, αλλά μόνο ο αγρολήπτης, τότε δεν πρόκειται για επίμορτη αγροληψία όπως αυτή ορίζεται στον Αστικό Κώδικα. Στην περίπτωση αυτή έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στο [άρθρο 39 του ν.4172/2013](#) περί μισθώσεων».

Ανάλογες προβλέψεις είχε και η [ΠΟΛ.1110/7.4.1995, Φορολογία γεωργικού εισοδήματος](#): «Επίμορτος αγροληψία (συμμετοχική ή σεμπριακή καλλιέργεια). Όταν κατά τη μίσθωση αγροτικού κτήματος το μίσθωμα συμφωνείται σε ποσοστό επί των καρπών, (επίμορτος αγροληψία) το ύψος του οποίου προσδιορίζεται ή από τη σύμβαση μίσθωσης ή από την επιτόπια συνήθεια, εφόσον ο εκμισθωτής συμμετέχει στις δα-

πάνες καλλιέργειας, τότε στην περίπτωση αυτή τόσο ο εκμισθωτής (γαιοκτήμονας) όσο και ο μισθωτής (αγρολήπτης - σέμπρος) αποκτούν γεωργικό εισόδημα (Ε' κατηγορίας) το οποίο θα δηλώνεται και από τους δύο εφόσον είναι υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 61 του [ν.2238/1994](#). Ανάλογη θα είναι και η μεταχείριση τόσο της επιδότησης, όσο και του φόρου που παρακρατήθηκε κατά την είσπραξή της, ανεξάρτητα αν η επιδότηση εισπράττεται από το γαιοκτήμονα ή τον αγρολήπτη (σέμπρο)».

13. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

Όταν το τεκμαρτό εισόδημά του φορολογούμενου είναι υψηλότερο από το συνολικό εισόδημά του και δεν μπορεί να δικαιολογήσει την διαφορά, τότε αυτός φορολογείται και για την διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και πραγματικού εισοδήματος.

Το τεκμαρτό εισόδημά κάθε φορολογούμενου υπολογίζεται με βάση τα εξής:

Τα «Τεκμήρια διαβίωσης»:

- Ιδιοκατοικούμενες ή μισθωμένες ή δωρεάν παραχωρηθείσες κύριες κατοικίες
  - Ιδιοκατοικούμενες ή μισθωμένες ή δωρεάν παραχωρηθείσες δευτερεύουσες κατοικίες
  - Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης
  - Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ. εταιρειών
  - Ετήσια αντικειμενική δαπάνη ιδιωτικών σχολείων
  - Αντικειμενική δαπάνη οικιακών βοηθών, οδηγών αυτοκινήτων κλπ
  - Δαπάνες σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης
  - Δαπάνες αεροσκαφών, ελικοπτέρων, ανεμόπτερων
  - Δαπάνες δεξαμενών κολύμβησης
- Ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης (3.000€ για άγαμο και 5.000€ για έγγαμο)

Τα «Τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων»:

- Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτ/νων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

● Αγορά επιχειρήσεων ή σύσταση ή αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή ανώνυμης εταιρείας ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς.

● Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων μεταβίβασης.

● Χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε

● Η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες (άνω των 300 € ετησίως)

● Απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής. Στο ποσό της δαπάνης αυτής περιλαμβάνεται και το ποσό των οικείων τόκων, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

Τρόποι κάλυψης των τεκμηρίων

Προκειμένου να μπορέσει κάποιος να καλύψει τη διαφορά μεταξύ πραγματικών και τεκμαρτών εισοδημάτων, μπορεί να επικαλεστεί (συνθηθέστερα) τα εξής:

● ανάλωση κεφαλαίων προηγούμενων ετών

● σύναψη δανείου

● δωρεά σε χρήμα.

● Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων.

Επιδότησεις και Αποζημιώσεις για την κάλυψη τεκμηρίων.

(α) Περίοδος από 1/1/2014 και μετά

Ανάλογα με το είδος τους, οι Αγροτικές Επιδοτήσεις διαχωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: i) Αυτές που περιλαμβάνονται στο αποτέλεσμα ii) Αυτές που καταχωρούνται στους κωδικούς 659/660 της δήλωσης Ε1 και άρα καλύπτουν «τεκμήρια» και iii) Τις « επενδυτικές», που μειώνουν την αξία του επιδοτούμενου Παγίου και άρα δεν καλύπτουν «τεκμήρια».

Οι Αγροτικές **Αποζημιώσεις**, δεν καλύπτουν «τεκμήρια».

(β) Περίοδος έως 31/12/2013

« **Επιδότησεις, αποζημιώσεις κ.λ.π.**

αγροτικής παραγωγής

Κατά τον προσδιορισμό των τιμών των γεωργικών προϊόντων με την αντικειμενική μέθοδο που κοινοποιούνται κάθε χρόνο σε σχετικούς πίνακες, έχουν ληφθεί υπόψη και τα ποσά όλων των αγροτικών ενισχύσεων (επιδότησεις, αποζημιώσεις ενισχύσεις κ.λπ.).

Από 01.01.2011 οι επιδοτήσεις αυτές, είτε είναι συνδεδεμένες με την παραγωγή είτε όχι, **δεν θα λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των τεκμηρίων.**

Για τις προηγούμενες χρήσεις (δηλ. τις χρήσεις 2010 και προγενέστερες), ισχύουν όσα έχουν γίνει δεκτά με την απόφαση **ΠΟΛ. 1152/17.4.2002** του Υ.Ο. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή έγινε δεκτό τα ποσά των επιδοτήσεων (επιδότησεις ή αποζημιώσεις επί της παραγωγής, όπως π.χ. επιδότηση ελαιολάδου ή αποζημίωση για καταστροφή γεωργικής καλλιέργειας λόγω παγετού ή αποζημίωση για υποχρεωτική παύση γεωργικής καλλιέργειας που υποδεικνύεται από την Ε.Ε. στα πλαίσια εφαρμογής των γεωργικών προγραμμάτων) στις περιπτώσεις προσδιορισμού του γεωργικού εισοδήματος με την αντικειμενική μέθοδο, τα οποία δεν φορολογούνται, **να λαμβάνονται πλέον υπόψη σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 για την κάλυψη της τεκμαρτής διαφοράς του άρθρου 119 του ίδιου νόμου.** Η ανωτέρω απόφαση **δεν έχει αναδρομική ισχύ** και λαμβάνοντας υπόψη τα όσα ίσχυαν πριν από την εφαρμογή της, τα ποσά των επιδοτήσεων και των αποζημιώσεων επί της παραγωγής που καταβλήθηκαν πριν την εφαρμογή της ΠΟΛ. 1152/17.4.2002 **δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη του τεκμηρίου.** Τα ποσά αυτά σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση έπρεπε να αναγράφονται στους κ.α. 473-474 του τότε εντύπου Ε1 (οικ. έτους 2003). Στα έντυπα των επόμενων οικ. ετών (οικ. ετών 2004 - 2007) οι επιδοτήσεις, αποζημιώσεις κ.λπ. αναγράφονταν στους κ.α. 659-660 του εντύπου Ε1. Από το οικ. έτος 2008 και μετά υπήρχαν κ.α. 477-478 στους οποίους αναγράφονταν οι κάθε είδους αγροτικές ενισχύσεις επιδοτήσεις, αποζημιώσεις κ.λπ.) **εκτός** των επιδοτήσεων επί της παραγωγής που αναγραφόταν στους κ.α. 659-660. Στο έντυπο Ε1 του οικ. έτους 2012 και συγκεκριμένα στις οδηγίες συμπλήρωσης του εντύπου (κ.α. 659-660) αναγράφονται τα ακόλουθα: «ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα ποσά των επιδοτήσεων ή αποζημιώσεων **επί της γεωργικής παραγωγής** σε περιπτώσεις προσδιορισμού του γεωργικού εισοδήματος με την αντικειμενική μέθοδο, δεν θα αναγράφονται στους κωδικούς

αυτούς γιατί από τη χρήση 2011 και μετά δεν λαμβάνονται υπόψη για τον περιορισμό των τεκμηρίων » [Απόσπασμα από το βιβλίο του Κ. Γραβιά « Η Ανάλυση Κεφαλαίου – Θεωρία και Πράξη »]

Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών

Σύμφωνα με το άρθρο 33, του Ν. 4172/2013, «Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών», ισχύουν τα εξής: « Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και η δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων δεν εφαρμόζονται: **α) ...ε) Προκειμένου για αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα....ζ)** Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 31 προκειμένου για συνταξιούχους, οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους, **εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.**

Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής

Σύμφωνα με το **άρθρο 34, του Ν. 4172/2013, «Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής»**, ισχύουν τα εξής: « 1. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 30, η οποία προστίθεται στο φορολογητέο εισόδημα, προσδιορίζεται από τη Φορολογική Διοίκηση κατά το ίδιο φορολογικό έτος σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους και φορολογείται: **α)** σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 εφόσον ο φορολογούμενος έχει **εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή/και συντάξεις ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις** ή δεν υπάρχει εισόδημα από καμία κατηγορία ή έχει εισόδημα μόνο από κεφάλαιο ή/και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου **και το τεκμαρτό του εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των εννιά χιλιάδων πεντακοσίων (9.500) ευρώ** ή **β)** σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 29, εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του

δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις. **γ)** σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 29 [3. Τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται αυτοτελώς με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15], εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από **ατομική αγροτική επιχείρηση ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από ατομική αγροτική επιχείρηση.**

δ) σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, εφόσον ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ). **2.** Η Φορολογική Διοίκηση κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να λάβει υπόψη τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά, τα οποία αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά στοιχεία. Ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης για τα ποσά που ιδίως είναι: **α)** Πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα εξαρτώμενα μέλη του και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

β) Χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

γ) Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη **διάθεση περιουσιακών στοιχείων.**

δ) Εισαγωγή συναλλάγματος που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτησή του στην αλλοδαπή.

ε) **Δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία.** Ειδικώς, όταν πρόκειται για την κάλυψη διαφοράς δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, κατά το ποσό που προέρχεται από δαπάνη του άρθρου 32, το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης.

στ) **Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών** για την οποία η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη. [**Άρθρα.** Η δωρεά ως μέσο κάλυψης φορολογικών τεκμηρίων, *του Γιώργου Δαλιάνη, με τη συνεργασία του Γιάννη Αρτοίτα, και του Φίλιππου Ζήρα Δικηγόρου www.artion.gr*]

ζ) **Ανάληψη κεφαλαίου που αποδεδειγμένα έχει**

”
Για τους **ασκούντες**
ατομική αγροτική
επιχειρηματική
δραστηριότητα,
στον προσδιορισμό
του κέρδους από
επιχειρηματική
δραστηριότητα
περιλαμβάνονται η
βασική ενίσχυση
και οι πράσινες
και συνδεδεμένες
ενισχύσεις κατά το ποσό
που υπερβαίνουν τις
12.000 ευρώ

“

φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο. [Αναλυτική παρουσίαση μπορείτε να βρείτε στο βιβλίο του Κ. Γραβιά « Η Ανάλυση Κεφαλαίου – Θεωρία και Πράξη »]

3. Για τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, η ζημία του ίδιου φορολογικού έτους ή και των προηγούμενων δεν εκπίπτει και δεν μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα φορολογικά έτη.

4. Οι φορολογούμενοι που δεν αναγράφουν ή ανακριβώς αναφέρουν στη δήλωση τα στοιχεία, τα σχετικά με τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχεί-

ων (δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης ακινήτων) και τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης, υπόκεινται στις κυρώσεις και τα πρόστιμα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Υπολογίστε το ύψος των τεκμηρίων διαβίωσης και την δυνατότητα κάλυψης από « μη αναλωθέν εισόδημα» ή άλλες περιπτώσεις.

14. ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΝΤΥΠΑ (Ε1 και Ε3) ΚΑΙ ΟΙ ΚΩΔΙΚΟΙ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Κωδικοί του Έντυπου Ε1, που αφορούν ιδιαίτερα τους αγρότες

[Σχετική ΠΟΛ.1068/2018 Τύπος και περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2017, των λοιπών εντύπων και των δικαιολογητικών εγγράφων που συνηγοβάλλονται με αυτή]

(1) ΠΙΝΑΚΑΣ 2 (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ)

12. Ασκέτε επιχειρηματική δραστηριότητα και είστε ασφαλισμένος στον ΟΓΑ;	021	ΝΑΙ
13. Είστε κατ' επάγγελμα αγρότης;	037	ΝΑΙ

[12] Οι κωδ. **021-022** συμπληρώνονται όταν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα και ο φορολογούμενος είναι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ, προκειμένου να υπολογιστεί η μείωση του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 16, για το μέρος του εισοδήματος που προέρχεται από την αγροτική δραστηριότητα.

[13] Στους κωδ. **037-038** καταχωρείται η ένδειξη ότι ο ασκών αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα είναι κατ' επάγγελμα αγρότης σύμφωνα με την επίσημη ταυτοποίηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης (άρθρο 2 παρ. 1 του ν.3874/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 65 του ν.4389/2016). Ο σκοπός

της συμπλήρωσης είναι ο χαρακτηρισμένος ως « επαγγελματίας αγρότης», να έχει την έκπτωση φόρου, που προβλέπεται για τα «αγροτικά εισοδήματα» του.

Οι κωδικοί αυτοί είναι προσυμπληρωμένοι με την ένδειξη "ΝΑΙ" όταν ο ασκών αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα είναι κατ' επάγγελμα αγρότης σύμφωνα με την επίσημη ταυτοποίηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Σημειώνεται ότι: Η ιδιότητα του κατ' επάγγελμα αγρότη ελέγχεται κάθε χρόνο από το ΥΠΑΑΤ καθώς, η ισχύς της είναι για ένα έτος.

(2) ΠΙΝΑΚΑΣ 4 (ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ)

Γ1. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	
1. Καθαρό εισόδημα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας	461
2. Καθαρό εισόδημα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας αλλοδαπής προέλευσης	463
3. Ζημιά του ίδιου φορολογικού έτους από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας	465
4. Ζημιές προηγούμενων ετών από άσκηση ατομ. αγροτ. δραστηριότητας	467
5. Ακαθάριστα έσοδα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας	475
6. Φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή	469

Υποπίνακας 4Γ1 (εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα)

Το εισόδημα που αποκτάται από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογείται σύμφωνα με τις διατάξεις της [παρ. 1 του άρθρου 21 του ν.4172/2013](#). Προκειμένου να δηλωθεί εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα για το φορολογικό έτος 2017 είναι απαραίτητη η συμπλήρωση του εντύπου Ε3.

[1] Κωδικοί 461-462: Μεταφέρεται το καθαρό εισόδημα από την άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας από το έντυπο Ε3 (Κωδικός **352**).

[2] Κωδικοί 463-464: Αναγράφεται το καθαρό εισόδημα από την άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας, αλλοδαπής προέλευσης.

[3] Κωδικοί 465-466: Ζημιά από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα. (Μεταφέρονται τα δεδομένα από το έντυπο Ε3 - Κωδικός **352**)

[4] Κωδικοί 467-468: Αναγράφονται οι ζημιές προηγούμενων ετών που προέκυψαν από την άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας στην ημεδαπή.

[5] Κωδικοί 475-476: Ακαθάριστα έσοδα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας. (Μεταφέρονται τα δεδομένα από το έντυπο Ε3 - Κωδικός **360**)

[6] Κωδικοί 469-470: Αναγράφονται οι φόροι που παρακρατήθηκαν και καταβλήθηκαν στην αλλοδαπή. Εάν κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους ένας φορολογούμενος που έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα αποκτά εισόδημα στην αλλοδαπή, ο καταβλητέος φόρος εισοδήματος του εν λόγω φορολογούμενου, όσον αφορά στο εν λόγω εισόδημα, μειώνεται κατά το ποσό του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για αυτό το εισόδημα. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίστηκαν στην ΠΟΛ. 1026/22.01.2014 Απόφαση Γ.Γ.Δ.Ε. (ΦΕΚ 170Β΄).

(3) ΠΙΝΑΚΑΣ 6 (ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ)

	Υπόχρ
2. Εισοδήματα που αποκτήσατε το 2017, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο χωρίς ηλεκτρονική πληροφόρηση	659
3. Εισοδήματα που αποκτήσατε το 2017, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο	619
4. Εισοδημ. που εξαιρούνται από φόρο και εισφορά (παρ. 2 άρθρ. 43Α Κ.Φ.Ε.) χωρίς ηλεκτρονική πληροφόρηση	657
5. Εισοδήματα που εξαιρούνται από φόρο και εισφορά (παρ. 2 άρθρ. 43Α Κ.Φ.Ε.)	617
6. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ. 2	433
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ. 3	613

[2, 3] Κωδικοί 659-660 ή 619-620: Στους κωδικούς αυτούς, ανάλογα με το αν υπάρχει ηλεκτρονική πληροφόρηση, συμπληρώνονται τα εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο και εμφανίζεται πίνακας στον οποίο αναλύονται ανάλογα με την προέλευσή τους: ....

- Κέρδη από την διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι 10 KW
- Πράσινες και συνδεδεμένες αγροτικές ενισχύσεις

μέχρι 12.000 ευρώ αθροιζόμενες

- Λοιπές εισοδηματικές αγροτικές ενισχύσεις
- Αγροτική επιδότηση πρόωρης συνταξιοδότησης....

Προσοχή:

Όλες οι κατηγορίες των **εισοδηματικών (εκτός δηλαδή των επενδυτικών) αγροτικών επιδοτήσεων/ ενισχύσεων**, κατά το μέρος που δεν λήφθηκαν υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, θα συ-

μπληρώνονται στην αντίστοιχη επιλογή των κωδικών **659-660** και υπόκεινται σε ειδική εισφορά αλληλεγγύης. Για τις περιπτώσεις αυτές δεν υπάρχουν « φόροι που παρακρατήθηκαν » .

Κωδικοί του Έντυπου Ε3, που αφορούν ιδιαίτε- τως τους αγρότες

Δυνάμει της **ΠΟΛ.1044/2018** Απόφασης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. (Β' 880/13-03-2018), ορίστηκε για το φορολογικό έτος 2017 και επόμενα, ο τύπος και το περιεχόμενο της «ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ» -Έντυπο Ε3 καθώς και της κατάστασης φορολογικής αναμόρφωσης που τη συνοδεύει. Στην συνέχεια, με την **ΠΟΛ.1072/2018** δόθηκαν οδηγίες για τη συμπλήρωση του εντύπου.

(1) Κατηγορία βιβλίων - Κωδικοί 005

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ	005	Απλό γραφικά	1	Διπλο-γραφικά	2	Μη υπό-χρεοι	3

Προ-συμπληρώνεται με βάση τα στοιχεία μητρώου του υπόχρεου με ημερομηνία αναφοράς τη τελευταία μέρα του φορολογικού έτους που αφορά η δήλωση. Η ένδειξη «μη υπόχρεοι» συμπληρώνεται μόνο από τους αφανείς αγρότες χωρίς ΚΑΔ συνδυαστικά επαληθεύεται με τη συμπλήρωση του κωδικού 009 του εντύπου.

(2) « Καθεστώς» Φ.Π.Α - Κωδικοί 009

Ασκείτε αγροτική δραστηριότητα και υπάγεστε:	009	Κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α	1	Ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α	2	Αφανείς αγρότες χωρίς Κ.Α.Δ.	3

Αφορά μόνο Φυσικά Πρόσωπα και επιλέγεται η ανάλογη ένδειξη από τον αναδυόμενο πίνακα για τις περιπτώσεις (1) και (2).

Η επιλογή 3 επιλέγεται εφόσον δηλώνονται Αγροτικά Εισοδήματα και οι φορολογούμενοι δεν έχουν δηλώ-

σει στο Μητρώο ένταξη σε καθεστώς Φ.Π.Α. (δηλαδή, ούτε στο κανονικό ούτε στο ειδικό). Σ' αυτή την περίπτωση δεν συμπληρώνεται ο Κ.Α.Δ.

Οι αφανείς αγρότες χωρίς ΚΑΔ (3) θα συμπληρώνεται από τον χρήστη συνδυαστικά με την ένδειξη «μη υπόχρεοι» στον κωδ. 005

(3) ΠΙΝΑΚΑΣ Γ1. ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΙΚΙΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑ- ΒΛΗΘΗΚΑΝ

Κωδικοί 060. Το σύνολο των ενοικίων όπως προκύπτει από τον αναλυτικό πίνακα Συμπληρώνεται στον πίνακα αυτό το σύνολο των ενοικίων που καταβλήθηκαν μέσα στο φορολογικό έτος, και τα οποία εμφανίζονται αναλυτικά στον πίνακα Γ1

Ο κωδικός αυτός συμπληρώνεται αυτόματα από το πρόγραμμα.

Προ- συμπληρώνονται αυτόματα από τα στοιχεία του εντύπου Ε3 του προηγούμενου φορολογικού έτους. Ο χρήστης μπορεί να μεταβάλλει τα στοιχεία να διαγράψει και να εισάγει νέα. Παρέχεται η δυνατότητα υποβολής αυτών με αρχείο.

Διεύθυνση εγκατάστασης	Αριθμός Παρ. Ρεύματος	Χαρακτηρ. Εγκατάστασης (Κεντρικό, Υποκατάστημα κτλ)	Περίοδος Μίσθωσης	Ονομ/νυμο Εκμισθωτή	Α.Φ.Μ. Εκμισθωτή	Δωρεάν Παραχώρηση

(4) ΠΙΝΑΚΑΣ Γ' 2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ - ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ	070	
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ		
ΠΥΛΩΝΑΣ 1		
ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	071	
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	072	
ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	073	
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	074	
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	075	
ΠΥΛΩΝΑΣ 2		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	076	
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	077	
ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ	078	

ΑΛΙΕΙΣ		
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	079	
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	080	

Κωδικοί 070, 071, 072, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 079, 080

Σύμφωνα με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. [4172/2013](#) όπως αυτό αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 112 (Μέρος Β, παράγραφος 3) του ν. [4387/2016](#), ειδικά, για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα περιλαμβάνονται εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, όπως αυτές ορίζονται, μόνο η βασική ενίσχυση καθώς και, κατά το ποσό που υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις. Οι αγροτικές αποζημιώσεις στο σύνολό τους δεν περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα. **Οι βεβαιώσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ για τις επιδοτήσεις που αφορούν στο έτος 2017 θα φέρουν ακριβή χαρακτηρισμό για τον ορθό φορολογικό χειρισμό τους.**

Οι φορολογικές υποχρεώσεις των αγροτικών επιδοτήσεων, όπου αυτές υπάρχουν, εξακολουθούν να είναι ίδιες όσον αφορά στο χρόνο που αυτές βαρύνουν. Συγκεκριμένα, και κατ' εφαρμογή της [ΠΟΛ.1116/10.6.2015](#) εγκυκλίου, οι αγροτικές επιδοτήσεις αντιμετωπίζονται φορολογικά στο έτος που αφορούν. Συνεπώς, οι επιδοτήσεις που αφορούν στα έτη 2016 και προηγούμενα θα ακολουθούν τον αντίστοιχο χαρακτηρισμό ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν φορολογικά με το εκάστοτε φορολογικό πλαίσιο (σχετική και η [ΠΟΛ.1116/1.6.2015](#) εγκύκλιος). Τα ποσά των κωδικών αυτών συμπληρώνονται από το χρήστη και κάθε περίπτωση αγροτικής επιδότησης/ ενίσχυσης φέρει υποχρέωση αναγραφής.

Οι φορολογικές υποχρεώσεις των αγροτικών επιδοτήσεων, όπου αυτές υπάρχουν, εξακολουθούν να είναι ίδιες όσον αφορά στο χρόνο που αυτές βαρύνουν. Συγκεκριμένα, και κατ' εφαρμογή της [ΠΟΛ.1116/10.6.2015](#) εγκυκλίου, οι αγροτικές επιδοτήσεις καταχωρούνται φορολογικά στο έτος που αφορούν.

(5) ΠΙΝΑΚΑΣ Ζ': ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ (Απλογραφικά - Διπλογραφικά βιβλία)

Ο Πίνακας αυτός συμπληρώνεται από όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα της τήρησης βιβλίων (απλο-

γραφικών ή διπλογραφικών). Η συμπλήρωση του πίνακα Ζ' προηγείται από αυτή του πίνακα Δ', καθώς από τα έσοδα, έξοδα και λοιπά πληροφοριακά στοιχεία (Ζ1, Ζ2 και Ζ3 αντίστοιχα) προκύπτει ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων του πίνακα Δ' **Απλογραφικά βιβλία:** Σύμφωνα με την παράγραφο 12 του άρθρου 3 του ν. [4308/2014](#) όταν, η οντότητα δεν συντάσσει ισολογισμό, δύναται, αντί του λογιστικού συστήματος της παραγράφου 10, να χρησιμοποιεί ένα κατάλληλο απλογραφικό λογιστικό σύστημα (βιβλία εσόδων - εξόδων) για την παρακολούθηση των στοιχείων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τα οποία συμπεριλαμβάνουν: **α)** Τα πάσης φύσεως έσοδα διακεκριμένα σε έσοδα από πώληση εμπορευμάτων, από πώληση προϊόντων, από παροχή υπηρεσιών και λοιπά έσοδα. **β)** Τα πάσης φύσεως κέρδη. **γ)** Τις πάσης φύσεως αγορές περιουσιακών στοιχείων, διακεκριμένα σε αγορές εμπορευμάτων, υλικών (πρώτων ή βοηθητικών υλών), παγίων και αγορές λοιπών περιουσιακών στοιχείων. **δ)** Τα πάσης φύσεως έξοδα, διακεκριμένα σε αμοιβές προσωπικού συμπεριλαμβανομένων εισφορών σε ασφαλιστικούς οργανισμούς, αποσβέσεις, έξοδα από τη λήψη λοιπών υπηρεσιών και λοιπά έξοδα. **ε)** Τις πάσης φύσεως ζημιές. **στ)** Τους πάσης φύσεως φόρους και τέλη, ξεχωριστά κατά είδος.

Επομένως μία επιχείρηση που τηρεί απλογραφικά βιβλία θα καταχωρήσει τα οικονομικά δεδομένα της χρήσης, ανάλογα με την περιγραφή που ορίζεται στο Παράρτημα Γ του ν. [4308/2014](#) και όπου συντρέχει περίπτωση, ώστε να μπορεί να καταρτιστεί η «Κατάσταση Αποτελεσμάτων για πολύ μικρές οντότητες» (υπόδειγμα Β.6.), σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 16 του ως άνω νόμου.

Υπο - πίνακας Ζ' 1 - Σύνολο Εσόδων

ΑΓΡΟΤΙΚΗ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Ζ'1 - ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		
Σύνολο Εσόδων	360	
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών [Αναλύεται]	361	
Λοιπά συνήθη έσοδα	362	
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	363	
Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές	364	
Έσοδα συμμετοχών	365	

Κέρδη από διάθεση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	366	
Κέρδη από αναστροφή προβλέψεων και αποζημιώσεων	367	
Κέρδη από επιμέτρηση στην εύλογη αξία	368	
Φόρος Εισοδήματος έσοδα	369	
Ασυνήθη έσοδα και κέρδη	370	

Κωδικός 360 (αγροτική-βιολογική δραστηριότητα)

Άθροισμα των κωδικών: 361+362+363+364+365+366+367+368+369+370)

Κωδικός 361 (αγροτική-βιολογική δραστηριότητα).

Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών.

Με την είσοδο του χρήστη στο πεδίο κάθε ενός από τους παραπάνω κωδικούς ανοίγει ο αντίστοιχος «Δυναμικός Πίνακας» με υποπεριπτώσεις και συμπληρώνεται ανάλογα από το χρήστη. Μπορούν να συμπληρωθούν πάνω από ένα πεδία και το άθροισμά τους μεταφέρεται στους κωδικούς 161, 261, 361, 461 κατά περίπτωση. Σημείωση: Οι πωλήσεις αναλύονται περαιτέρω σε πωλήσεις λιανικής και χονδρικής καθώς και πωλήσεις εσωτερικού και εξωτερικού, σύμφωνα με τις πληροφοριακές ανάγκες της διοίκησης και τις απαιτήσεις της φορολογικής αρχής ή άλλων δημόσιων αρχών. Ειδικότερα, στον κωδικό 002 του υποπίνακα Ζι, αναγράφεται η αξία των χονδρικών πωλήσεων των εμπορευμάτων που εμπίπτουν στην παράγραφο 5 του άρθρου 39α του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000) και προσδιορίζονται στην ΠΟΛ.1150/2017 εγκύκλιο, ανεξάρτητα εάν η πώλησή τους έχει επιβαρυνθεί ή όχι με Φ.Π.Α. Στον κωδικό 004 του ίδιου υποπίνακα Ζ1, αναγράφεται η αξία των λιανικών πωλήσεων των εμπορευμάτων που εμπίπτουν στην παράγραφο 5 του άρθρου 39α του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 2859/2000) και προσδιορίζονται στην ΠΟΛ.1150/2017 εγκύκλιο και με τις σχετικές διατάξεις οι εν λόγω πωλήσεις θα πρέπει να έχουν επιβαρυνθεί με Φ.Π.Α. (Σχετ. ΠΟΛ.1072/2018)

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	361	
Χονδρικές - Επιτηδευματιών	001	
Χονδρικές βάσει άρθρ.39α παρ.5 του Κώδικα ΦΠΑ.(Ν.2859/2000)	002	
Λιανικές - Ιδιωτική Πελατεία	003	

Λιανικές βάσει άρθρ.39α παρ.5 του Κώδικα ΦΠΑ.(Ν.2859/2000)	004	
Εξωτερικού Ενδοκοινοτικές	005	
Εξωτερικού Τρίτες Χώρες	006	
Λοιπά	007	

Κωδικός 362. Λοιπά συνήθη έσοδα

Συμπληρώνονται από το χρήστη ανά κατηγορία δραστηριότητας Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. 4308/2014 στον λογαριασμό Λοιπά συνήθη έσοδα (71) περιλαμβάνονται οι παρακάτω λογαριασμοί - 71. Λοιπά συνήθη έσοδα, 71.01 Αποσβέσεις επιχορηγήσεων παγίων στοιχείων, 71.02 Επιχορηγήσεις τόκων, 71.03 Επιχορηγήσεις λοιπών εξόδων, 71.04 Άλλα λειτουργικά έσοδα, 71.05 Άλλα λειτουργικά έσοδα από συνδεδεμένες οντότητες.

Το ποσό της Βασικής ενίσχυσης, που φορολογείται από το πρώτο ευρώ, (Πιν. Γ2, κωδικός 071) και το άθροισμα των πράσινων (κωδικός 072) και συνδεδεμένων ενισχύσεων (κωδικός 073) για το μέρος άνω των 12.000 ευρώ, μεταφέρεται στον κωδικό αυτόν 362 .

Κωδικός 363. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα.

[Δεν προκύπτει τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 364. Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές.

[Δεν προκύπτει συνήθως τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 365 Έσοδα συμμετοχών.

[Δεν προκύπτει τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 166 και 366. Κέρδη από διάθεση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων.

[Συνηθισμένη περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση », είναι η πώληση αγροτικού μηχανήματος, με κέρδος]. (Δείτε αναλυτικά κεφ.12.4.10 και 12.2.4] Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. 4308/2014 στον λογαριασμό Κέρδη από διάθεση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων (75) περιλαμβάνονται οι παρακάτω λογαριασμοί - 75 Κέρδη από διάθεση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων, 75.01 Κέρδη από διάθεση ενσώματων παγίων, 75.02 Κέρδη από διάθεση άυλων πάγιων στοιχείων, 75.03. Κέρδη από διάθεση χρηματοοικονομικών στοιχείων, 75.04 Κέρδη από διάθεση μη κυκλοφορούντων περιουσια-

κών στοιχείων σε συνδεδεμένες οντότητες

Κωδικός 367. Κέρδη από αναστροφή προβλέψεων και απομειώσεων.

[Δεν προκύπτει συνήθως τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 368. Κέρδη

από επιμέτρηση στην εύλογη αξία.

[Δεν προκύπτει τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 369. Φόρος εισοδήματος έσοδο. [Δεν προκύπτει τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 370. Ασυνήθη έσοδα και κέρδη.

Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. 4308/2014 στον λογαριασμό 79 περιλαμβάνονται οι παρακάτω λογαριασμοί:- 79 Ασυνήθη έσοδα και κέρδη, κ.λπ

Υπο - πίνακας Ζ' 2 - Σύνολο Εξόδων

Ζ' 2 - ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	380	
Παροχές σε εργαζόμενους [Αναλύεται]	381	
Ζημιές επιμέτρησης περιουσιακών στοιχείων	382	
Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές	383	
Ζημιές από διάθεση- απόσυρση μη κυκλοφ. περιουσιακών στοιχείων	384	
Διάφορα λειτουργικά έξοδα [Αναλύεται]	385	
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	386	
Αποσβέσεις	387	
Ασυνήθη έξοδα, ζημιές και πρόστιμα	388	
Προβλέψεις (εκτός από προβλέψεις για το προσωπικό)	389	
Φόρος Εισοδήματος	390	

Οι κωδικοί 180, 280, 380, 480 και 580 είναι υπολογιστικοί και όχι καταχωρητικοί κωδικοί και υπολογίζονται από την εφαρμογή ανάλογα με τους παρακάτω κανόνες:

Κωδικός 380

(αγροτική - βιολογική δραστηριότητα)

Άθροισμα των κωδ. 381+382+383+384+385+386+387+388+389+390

Κωδικός 381

(αγροτική-βιολογική δραστηριότητα).

Με την είσοδο του χρήστη στο πεδίο κάθε ενός από τους παραπάνω κωδικούς ανοίγει ο αντίστοιχος «Δυναμικός Πίνακας» με υποπεριπτώσεις και συμπληρώνεται ανάλογα από το χρήστη. Μπορούν να συμπληρωθούν πάνω από ένα πεδία και το άθροισμά τους μεταφέρεται στους κωδικούς 185, 285, 385, 485 κατά περίπτωση.

ναμικός Πίνακας» με υποπεριπτώσεις και συμπληρώνεται ανάλογα από το χρήστη. Μπορούν να συμπληρωθούν πάνω από ένα πεδία και το άθροισμά τους μεταφέρεται στους κωδικούς 181, 281, 381, 481 κατά περίπτωση.

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Παροχές σε εργαζόμενους	381	
Μικτές αποδοχές	001	
Εργοδοτικές εισφορές	002	
Λοιπές παροχές	003	

Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. 4308/2014 στον λογαριασμό 60 περιλαμβάνονται οι παρακάτω λογαριασμοί: - 60 Παροχές σε εργαζόμενους
- 60.01 Μικτές αποδοχές, - 60.02 Εργοδοτικές εισφορές, - 60.03 Λοιπές παροχές
- 60.04 Προβλέψεις για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία (καθαρό ποσό)
- 60.05 Παροχές σε εργαζόμενους σε συνδεδεμένες οντότητες.

Στον κωδικό 381/001, πρέπει να καταχωρηθεί και η συνολική αξία του Εργοσήμου.

Κωδικός 382. Ζημιές επιμέτρησης περιουσιακών στοιχείων

[Δεν προκύπτει τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 383. Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές

[Δεν προκύπτει συνήθως τέτοια περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση »]

Κωδικός 384. Ζημιές από διάθεση- απόσυρση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων

[Συννηθισμένη περίπτωση, για την « Ατομική Αγροτική Εκμετάλλευση », είναι η πώληση αγροτικού μηχανήματος, με ζημιά]. (Δείτε αναλυτικά κεφ. 12.4.10 και 12.2.4)

Κωδικός 385 (αγροτική- βιολογική) δραστηριότητα). Καταχωρούνται τα πάσης φύσεως διάφορα λειτουργικά έξοδα

- Με την είσοδο του χρήστη στο πεδίο κάθε ενός από τους παραπάνω κωδικούς ανοίγει ο αντίστοιχος «Δυναμικός Πίνακας» με υποπεριπτώσεις και συμπληρώνεται ανάλογα από το χρήστη. Μπορούν να συμπληρωθούν πάνω από ένα πεδία και το άθροισμά τους μεταφέρεται στους κωδικούς 185, 285, 385, 485 κατά περίπτωση.

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Διάφορα λειτουργικά έξοδα	385	
Προμήθειες διαχείρισης ημεδαπής - αλλοδαπής (management fees)	001	
Δαπάνες από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	002	
Δαπάνες από μη συνεργαζόμενα κράτη ή από κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς	003	
Δαπάνες για ενημερωτικές ημερίδες	004	
Έξοδα υποδοχής και φιλοξενίας	005	
Έξοδα ταξιδίου εξωτερικού	006	
Ασφαλιστικές Εισφορές Αυτοασφαχλούμενων	007	
Έξοδα και προμήθειες παραγγελιοδόχου για λογαριασμό αγροτών	008	
Λοιπές αμοιβές για υπηρεσίες ημεδαπής	009	
Λοιπές αμοιβές για υπηρεσίες αλλοδαπής	010	
Ενέργεια	011	
Υδρευση	012	
Τηλεπικοινωνίες	013	
Ενοίκια	014	
Διαφήμιση και προβολή	015	
Λοιπά έξοδα	016	

- Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. [4308/2014](#) στον λογαριασμό 64 περιλαμβάνονται οι παρακάτω λογαριασμοί: 64 Διάφορα λειτουργικά έξοδα, - 64.01 Αμοιβές για υπηρεσίες, - 64.02 Ενέργεια, - 64.03 Ύδρευση, - 64.04 Τηλεπικοινωνίες - 64.05 Ενοίκια, - 64.06 Ασφάλιστρα, - 64.07 Μεταφορικά, - 64.08 Αναλώσιμα, - 64.09 Επισκευές και συντηρήσεις, - 64.10 Διαφήμιση και προβολή, - 64.11 Φόροι και τέλη (πλην φόρου εισοδήματος), - 64.12 Λοιπά έξοδα, κ.λπ

Κωδικός 386. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα

Κωδικός 387. Αποσβέσεις

Κωδικός 388. Ασυνήθη έξοδα, ζημιές και πρόστιμα

Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. [4308/2014](#) στον λογαριασμό 67 περιλαμβάνονται οι παρακάτω λογαριασμοί: - 67 Ασυνήθη έξοδα, ζημιές και πρόστιμα,

Κωδικός 389. Προβλέψεις

Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. [4308/2014](#) στον λογαριασμό 68 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί:- 68 Προβλέψεις

Κωδικός 390. Φόρος εισοδήματος

Συμπληρώνονται από το χρήστη ανά κατηγορία δραστηριότητας Σύμφωνα με το Παράρτημα Γ του ν. [4308/2014](#) στον λογαριασμό 69 περιλαμβάνει οι παρακάτω και τον λογαριασμό, 69.01 Τρέχον φόρος (έξοδο) περιόδου.

Υπο - πίνακας Ζ' 3 – Λοιπά Πληροφοριακά Στοιχεία

Ζ'3 - ΛΟΙΠΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Λοιπά Πληροφοριακά Στοιχεία		
Έξοδα σε Ιδιοπαραγωγή	395	
Επιδότησεις - Επιχορηγήσεις		
Επιδότησεις - Επιχορηγήσεις για επενδυτικούς σκοπούς - κάλυψη δαπανών		
Λοιπά	398	

[Δεν συμπληρώνονται από τους έχοντες αγροτική δραστηριότητα οι γραμμές: «Επιδότησεις – Επιχορηγήσεις» και

«Επιδοτήσεις - Επιχορηγήσεις για επενδυτικούς σκοπούς - κάλυψη δαπανών»]

Κωδικός 395: Συμπληρώνεται από το χρήστη

Κωδικός 398 (Λοιπά)

Ανοίγει «Δυναμικός Πίνακας» με υποπεριπτώσεις και συμπληρώνεται ανάλογα από το χρήστη. Μπορούν να συμπληρωθούν πάνω από ένα πεδία και το άθροισμά τους μεταφέρεται στον κωδικό 398.

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Πωλήσεις αγαθών που υπάγονται σε ΕΦΚ	398	
Αγορές αγαθών που υπάγονται σε ΕΦΚ	001	
Δαπάνες από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	002	
Δαπάνες από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	003	

(6) ΠΙΝΑΚΑΣ Δ'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (Απλογραφικά - Διπλογραφικά Βιβλία)

	ΠΙΝΑΚΑΣ Δ'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (Απλογραφικά - Διπλογραφικά Βιβλία)	Κωδ.	Ποσό
Δ1	Πωλήσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών	300	
	Υλικά Παραγωγής		
	α) Πρώτες ύλες και λοιπά υλικά		
	Πρώτες ύλες και υλικό έναρξης	301	
	Αγορές πρώτων υλών και υλικών χρήσης (καθαρό ποσό) [Αναλύεται]	302	
	Απομείωση πρώτων υλών και υλικών	303	
	Απόθεμα λήξης πρώτων υλών και υλικών	304	
	Ιδιοπαραγωγή παγίων - Αυτοπαραδόσεις - Καταστροφές αποθεμάτων (μείον)	305	
	Κόστος αναλώσεων πρώτων υλών και λοιπών υλικών	306	
	β) Προϊόντα και παραγωγή σε εξέλιξη		
	Προϊόντα και παραγωγή σε εξέλιξη έναρξης	307	
	Απομείωση προϊόντων και παραγωγής σε εξέλιξη	308	
	Προϊόντα και παραγωγή σε εξέλιξη λήξης	309	
	Ιδιοπαραγωγή παγίων - Αυτοπαραδόσεις - Καταστροφές αποθεμάτων (μείον)	310	
	Κόστος αναλώσεων προϊόντων και παραγωγής σε εξέλιξη [Υπολογίζεται αυτόματα]	311	
Δ3	Κόστος πωληθέντων παραγωγικής δραστηριότητας (α+β+γ)		
	Αγροτική - Βιολογική δραστηριότητα		
	α) Υλικά στοιχεία		
	Αποθέματα έναρξης (ζώων - φυτών)	312	
	Αγορές ζώων - φυτών (καθαρό ποσό) [Αναλύεται]	313	
	Απομείωση ζώων - φυτών - εμπορευμάτων	314	
	Αποθέματα τέλους (ζώων - φυτών)	315	
	Κόστος αναλώσεων ζώων και φυτών	316	
	β) Έξοδα παραγωγής	317	
	γ) Ιδιοπαραγωγή παγίων - Αυτοπαραδόσεις - Καταστροφές αποθεμάτων (μείον)	318	

Δ4	Κόστος πωληθέντων αγροτικής - βιολογικής δραστηριότητας (α+β+γ)	319	
Δ6	Σύνολο (Δ2+Δ3+Δ4+Δ5)	320	
Δ7	Μικτό κέρδος (Δ1-Δ6)	321	

Κωδικοί 301, 303, 304:

Συμπληρώνονται από το χρήστη

Κωδικός 302: Μεταφέρεται το σύνολο του εσωτερικού πίνακα της στήλης (αγροτική - βιολογική δραστηριότητα) ο οποίος είναι ο κάτωθι:

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
[Δ3] Αγορές πρώτων υλών και υλικών χρήσης (καθαρό ποσό)	302	
Χονδρικές	001	
Λιανικές	002	
Εξωτερικού Ενδοκοινοτικές	003	
Εξωτερικού Τρίτες Χώρες	004	
Λοιπά	005	

Κωδικός 305: Συμπληρώνονται από το χρήστη και ελέγχεται με το ποσό του κωδικού 395 του Ζ3 πίνακα

Κωδικός 306: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και ισούται με 301+302-303-304-305 =306

Κωδικοί 307, 308, 309, 310 (αγροτική- βιολογική δραστηριότητα): Συμπληρώνονται από το χρήστη

Κωδικός 311: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και ισούται με 307-308-309-310

Κωδικοί 312, 314, 315

(αγροτική- βιολογική δραστηριότητα): Συμπληρώνονται από το χρήστη

Κωδικός 313: Μεταφέρεται το σύνολο του εσωτερικού πίνακα της στήλης (αγροτική - βιολογική δραστηριότητα) ο οποίος είναι ο κάτωθι:

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
[Δ4]Αγορές ζώων - φυτών (καθαρό ποσό)	313	
Χονδρικές	001	
Λιανικές	002	
Εξωτερικού Ενδοκοινοτικές	003	
Εξωτερικού Τρίτες Χώρες	004	
Λοιπά	005	

Κωδικός 316: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και ισούται με 312+313-314-315

Κωδικοί 317, 318: Συμπληρώνονται από το χρήστη

Κωδικός 319: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και ισούται με 316+317-318

Κωδικός 320: Μεταφέρεται

το ποσό του κωδικού 319

Κωδικός 321: Είναι το ποσό Δ1- Δ6

	ΠΙΝΑΚΑΣ Δ΄. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ)	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Δ8	Λοιπά έσοδα εξαιρούμενων των πιστωτικών τόκων	322	
Δ9	Λοιπά έξοδα εξαιρούμενων των τόκων και αποσβέσεων	323	
Δ10	Αποτελέσματα προ φόρων-τόκων και αποσβέσεων EBITDA	324	
Δ11	Αποσβέσεις	325	
Δ12	Αποτελέσματα προ φόρων και τόκων EBIT	326	
Δ13	Πιστωτική τόκοι και συναφή έσοδα	327	
Δ14	Χρεωστική τόκοι και συναφή έξοδα	328	
Δ15	Αποτελέσματα προ φόρων	329	
	Ποσοστά μικτού κέρδους	330	

Κωδικός 322: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και είναι το άθροισμα των κωδικών 362+364+365+366+367+368+370 (πίνακας Ζ1)

Κωδικός 323: Συμπληρώνεται από το χρήστη

Κωδικός 324: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και είναι το άθροισμα των κωδικών 326 + 387

Κωδικός 325: Συμπληρώνεται από το χρήστη

Κωδικός 326: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και είναι το αποτέλεσμα των κωδικών $[326] = [321] + [322] - [323] - [325]$

Κωδικός 327: Μεταφέρεται το ποσό του κωδικού 363 του πίνακα Ζ1

Κωδικός 328: Μεταφέρεται το ποσό του κωδικού 386 του πίνακα Ζ2

Κωδικός 329: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και είναι το άθροισμα των κωδικών 326+327-328

Κωδικός 330: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα και είναι : κωδ 321/κωδ 300*100

(7) ΠΙΝΑΚΑΣ Ε'. ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ

« Στον πίνακα Ε' καταχωρούνται οι προσωρινές διαφορές μεταξύ λογιστικής αξίας, για τις επιχειρήσεις που τηρούν τα βιβλία τους με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π) ή τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ε.Λ.Π.) και φορολογικής αξίας, όπως αυτές προκύπτουν με βάση τις διατάξεις του ν.4172/2013.

Ειδικότερα, στη στήλη «Λογιστική Βάση» καταχωρείται η συνολική λογιστική αξία των αντίστοιχων λογαριασμών της περιγραφόμενης κατηγορίας (π.χ. ενσώματα πάγια, προβλέψεις κ.ο.κ), όπως προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία (Δ.Λ.Π. ή Ε.Λ.Π) της επιχείρησης στην οποία υφίστανται διαφορές από την αντίστοιχη αξία που προκύπτει με βάση τις διατάξεις του ν.4172/2013 και η οποία καταχωρείται στην στήλη «Φορολογική Βάση».

Στην συνέχεια, στη στήλη «Διαφορές» και ειδικότερα στους κωδικούς 722, 730, υπολογίζονται από το σύστημα οι διαφορές (θετικές - αρνητικές) για τους λογαριασμούς εσόδων με βάση τα δεδομένα που αναγράφονται στους εσωτερικούς υποπίνακες των κωδικών 706 και 714, ενώ στους κωδικούς 723, 731, υπολογίζονται οι αντίστοιχες διαφορές για τους λογαριασμούς εξόδων με βάση τα δεδομένα που αναγράφονται στους εσωτερικούς υποπίνακες των κωδικών 707 και 715, προκειμένου στη συνέχεια να μεταφερθεί το σύνολο των διαφορών (θετικών - αρνητικών)

από τους κωδικούς 732 και 733 στους αντίστοιχους κωδικούς 118 και 119 του εντύπου Ν. Προκειμένου για ατομικές επιχειρήσεις τα ποσά των κωδικών 732 και 733 καταχωρούνται στους κωδικούς 141, 241, 341 και 441 καθώς και 142, 242, 342 και 442 του πίνακα ΣΤ' του εντύπου Ε3 κατά περίπτωση.

Τα ποσά από ετεροχρονισμό εξόδων και εσόδων που αντιμετωπίζονται ως προσωρινές διαφορές δεν καταχωρούνται και στην κατάσταση φορολογικής αναμόρφωσης ή στον κωδικό 462 του εντύπου Ν, αντίστοιχα. Τέλος, στους αντίστοιχους κωδικούς 716, 724, 717, 725, 718, 726, 719, 727, 720, 728, 721 και 729 δεν υπολογίζονται διαφορές με βάση τα δεδομένα της λογιστικής - φορολογικής βάσης καθόσον οι διαφορές αυτές αφορούν λογαριασμούς ενεργητικού - παθητικού, οι οποίες δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των φορολογικών αποτελεσμάτων του τρέχοντος φορολογικού έτους στο έντυπο Ν και στον πίνακα ΣΤ' του εντύπου Ε3 για τις ατομικές επιχειρήσεις.» (ΠΟΛ. 1072/2018).

Για τον πίνακα Ε' (πρώην Κ) σημειώνουμε τα εξής:

α) Για τους αγρότες του « ειδικού καθεστώτος» και τους « αφανείς», δεν πρέπει να συμπληρώνεται, αφού αυτοί δεν είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τον Ν. 4308/2014 (Ε.Λ.Π) και άρα η «βάση» τους είναι μόνο μια, η φορολογική.

β) Για τους αγρότες του « κανονικού καθεστώτος», η πιο συχνή περίπτωση προσωρινής διαφοράς μεταξύ «λογιστικής αξίας» και «φορολογικής βάσης», είναι η εκπρόθεσμη πληρωμή των ασφαλιστικών εισφορών του Αγρότη. Κατά την άποψή των συγγραφέων αυτού του οδηγού, όμως το ποσό δεν είναι «ουσιώδες μέγεθος» και άρα θα μπορούσε ως «λογιστική αξία», να ληφθεί το ποσό της «φορολογικής βάσης» .

(8) ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο πίνακας αυτός συμπληρώνεται αποκλειστικά και μόνο από τις ατομικές επιχειρήσεις ανεξαρτήτως αν τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία και η συμπλήρωσή του αποτελεί προϋπόθεση για τη μεταφορά των φορολογητέων καθαρών αποτελεσμάτων στη δήλωση φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (έντυπο Ε1).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	Κωδ.	Ποσό
(α) Αποτελέσματα προ φόρου	340	
(β) Πλέον: προσωρινές διαφορές μεταξύ ΕΛΠ - Φορολογικής Βάσης	341	
(γ) Μείον: προσωρινές διαφορές μεταξύ ΕΛΠ - Φορολογικής Βάσης	342	
(δ) Πλέον: Δαπάνες μη εκπιπτόμενες	343	
(ε) Μείον: Αφορολόγητα έσοδα	344	
(στ) Μείον: Το κέρδος του άρθρ. 71 του ν.3842/2010	345	
(ζ) Μείον: Κέρδη από διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας (παρ.6 άρθρου 29 ν. 4172/2010)	346	
(η) Μείον: Έκπτωση λόγω απασχόλησης ατόμων με αναπηρία (παρ. 10 άρθρ. 4 ν.3522/2010)	347	
(θ) Μείον: Αξία πώλησης οχήματος Ι.Χ. (άρθρ. 5 του ν. 1146/1972)	348	
(ι) Μείον: Αφορολόγητες εκπτώσεις αναπτυξιακών νόμων	349	
(ια) Μείον: Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας (άρθρο 22Α Ν.4172/2013)	350	
(ιβ) Μείον: Ποσό επένδυσης για παραγωγή κινηματογραφικού έργου (παρ. 9-13 άρθρο 73 ν.3842/2010)	351	
Φορολογητέα καθαρά αποτελέσματα από αγροτική - βιολογική δραστηριότητα (α+β-γ+δ-ε-στ-ζ-η-θ-ι-ια-ιβ)	352	

Κωδικός 340: Μεταφέρεται το ποσό του κωδικού 329 από τον πίνακα Δ15,

Κωδικός 341: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 342: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 343: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 344: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 345: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 346: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 347: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 348: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 349: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 350: Συμπληρώνονται από το χρήστη

Κωδικός 351: Συμπληρώνονται από το χρήστη,

Κωδικός 352: Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα $352 = 340 + 341 - (342) + 343 - (344) - (345) - (346) - (347) - (348) - (349) - (350) - (351)$.

(8) Επισημάνσεις για την συμπλήρωση του εντύπου Ε3 α) Οι πίνακες του Ε3 συμπληρώνονται κατά περίπτωση με την ακόλουθη σειρά:

1) Πίνακες Α, Β, Γ (1η Σελίδα του εντύπου)

2) Υποπίνακες Ζ

3) Πίνακας Ζ (Η συμπλήρωση του σχετικού πίνακα Ζ' είναι υποχρεωτική και για τις επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία, οι οποίες θα καταχωρούν τα δεδομένα των βιβλίων τους με βάση την προτεινόμενη περιγραφή των λογαριασμών που περιγράφονται στον πίνακα αυτό.)

4) Υποπίνακες Δ (Δ2,Δ3,Δ4)

5) Πίνακας Δ (Δ1,Δ2,Δ3,Δ4,Δ5,Δ6,Δ7 και Δ8 έως Δ15 (οι περισσότεροι υποπίνακες υπολογίζονται αυτόματα από το πρόγραμμα)

6) Υποπίνακας Ε

7) Πίνακας Ε

8) Πίνακας ΣΤ . Οι ατομικές επιχειρήσεις (με απλο-

γραφικό ή διπλογραφικό λογιστικό σύστημα) συμπληρώνουν επίσης και τον πίνακα ΣΤ, για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών, τα οποία μετά θα μεταφερθούν στο Έντυπο Ε1.

β) Πίνακας Δ

Στους πίνακες Δ2-Δ5 συμπληρώνουμε τις αγορές των αποθεμάτων, τα αποθέματα έναρξης – λήξης καθώς επίσης τις τυχόν μεταβολές των αποθεμάτων λόγω απομειώσεων, καταστροφών, ή αυτοπαραδόσεων. Συμπληρώνουμε επίσης τα λοιπά έξοδα τα οποία επηρεάζουν το κόστος πωληθέντων, στον κωδικό 317 «Έξοδα παραγωγής».

Επόμενο βήμα η συμπλήρωση του πίνακα Δ' (υποπινάκες Δ6'-Δ15')

Συμπληρώνουμε τους υποπίνακες Δ9' και Δ11'. Οι υπόλοιποι υποπίνακες του πίνακα Δ' ενημερώνονται αυτόματα από το πρόγραμμα με τα δεδομένα των υποπινάκων Ζ1, Ζ2 και Δ1 έως Δ5

γ) Καταχώρηση στους υποπίνακες του πίνακα Ζ'

Εξαιρετικά για το φορολογικό έτος 2017 η καταχώρηση στους υποπίνακες του πίνακα Ζ' θα πραγματοποιείται με βάση τα δεδομένα των βιβλίων των επιχειρήσεων εφόσον προκύπτουν ευχερώς και είναι εφικτή η καταχώρηση με βάση την ανάλυση του νέου εντύπου Ε3.

δ) Το άθροισμα των ποσών των Κωδικών [317 «Έξοδα παραγωγής» και Δ7 - 323 «Λοιπά έξοδα εξαιρούμενων των τόκων και αποσβέσεων»] πρέπει να ισούται με: [το σύνολο του πίνακα Ζ2 - 380 « Σύνολο εξόδων»] μείον [κωδικό Ζ2 - 386 «Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα» και Ζ2 - 325 Αποσβέσεις] .

Ταξινόμηση των επιδοτήσεων του ΟΠΕΚΕΠΕ, στους Κωδικούς του πίνακα Γ2, του Εντύπου Ε3.

Ανωτέρω αναφέρουμε τους κωδικούς του πίνακα Γ2 «Στοιχεία Αγροτικών επιδοτήσεων - ενισχύσεων », του εντύπου Ε3. Δυστυχώς όμως δεν υπάρχει «επίσημη» αντιστοίχιση, των κωδικών αυτών με τους κωδικούς που εμφανίζονται στην « ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΦΟΡΙΑΣ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016 », που εκδίδει ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Κατωτέρω προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε και να ταξινομήσουμε τους κωδικούς (αναφέρονται στην πρώτη στήλη της κατάστασης), που εμφανίζονται στις «βεβαιώσεις» του ΟΠΕΚΕΠΕ.

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΚΩΔ. Ε3 [ΠΑΛΙΟΣ]	ΚΩΔ. Ε3 ΠΙΝ. Γ2 [ΝΕΟΣ]	ΚΩΔΙΚΟΣ ΟΠΕΚΕΠΕ
ΠΥΛΩΝΑΣ 1			
ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	901	071	6
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	902	072	7
ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	903	073	8
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	907	074	9
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	908	075	10
ΠΥΛΩΝΑΣ 2			
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	910	076	11
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	911	077	12
ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ	912	078	13
ΑΛΙΕΙΣ			
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	913	079	
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	914	080	

ΠΡΟΣΟΧΗ

Οι επιδοτήσεις που αφορούν έτη πριν από το 2017, δεν περιλαμβάνονται στο έτος 2017 και για τα ποσά αυτά, που τυχόν λήφθηκαν στο 2017, πρέπει να γίνουν οι αντίστοιχες τροποποιητικές δηλώσεις στα έτη που αφορούν.

Σημειώνεται ότι: Η δε υποβολή των τροποποιητικών δηλώσεων, μπορεί να γίνει χωρίς πρόστιμο, μέχρι το τέλος του έτους έκδοσης της βεβαίωσης στην οποία συμπεριλαμβάνονται.

15. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Με σκοπό την κατανόηση του τρόπου υπολογισμού του φόρου, παραθέτουμε το ακόλουθο «ενδεικτικό» παράδειγμα.

Αγρότης «κατά κύριο επάγγελμα», χωρίς προστατευό-

μενα μέλη. Δεν υπόκειται στο «τέλος επιτηδεύματος». Καλύπτει τα « τεκμήρια». Είχε προκαταβολή από το προηγούμενο έτος, ποσού 1.000 ευρώ.

α) Έσοδα (αναλύονται στον κατωτέρω πίνακα 1).

β) Επιδοτήσεις - Αποζημιώσεις (αναλύονται στον κατωτέρω πίνακα 2).

δ) Αποτελέσματα (αναλύονται στον κατωτέρω πίνακα 4).

γ) Έξοδα (αναλύονται στον κατωτέρω πίνακα 3).

[Σχετικά με τα έντυπα Ε1 και Ε1 μπορείτε να δείτε στο κεφ. 14]

Α/Α	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΣΟΔΩΝ.	ΠΟΣΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΙΝ. Ζ1
1	Τιμολόγια πώλησης (αγρότες κανονικού καθεστώτος)	35.000,00	361-001
2	Αποδείξεις λιανικής και "Ζ" ταμειακής μηχανής.	8.000,00	361-003
3	Εκκαθαρίσεις για λογ/μό Αγροτών (από Συνεταιρισμούς κ.λ.π)	7.000,00	361-001
4	Τιμολόγιο "αυτοτιμολόγησης", που εκδίδει ο αγοραστής για λογαριασμό του Αγρότη.	4.000,00	361-001
5	Επιδοτήσεις (Φορολογούνται κατά περίπτωση) - Βεβαιώσεις ΟΠΕΚΕΠΕ. [Από ΠΙΝ. Γ2]	18.000,00	362
6	Επιστροφή Ειδικού Φόρου Πετρελαίου	1.200,00	362
7	ΣΥΝΟΛΟ	73.200,00	

Πίνακας 2: Επιδοτήσεις - Αποζημιώσεις

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ	070	7.000,00
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ		
ΠΥΛΩΝΑΣ 1		65.000,00
ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	071	8.000,00
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	072	4.000,00
ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	073	18.000,00
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	074	32.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	075	3.000,00

[Λαμβάνονται υπόψη στα έσοδα (δηλ. φορολογούνται) οι κωδικοί: α) 071 και β) 072 και 073, κατά το ποσό, που το άθροισμά τους υπερβαίνει τις 12.000 ευρώ.]

Πίνακας 3: Έξοδα

A/A	ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΠΟΣΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΙΝ. Ζ 2	ΚΩΔ. 317	ΚΩΔ. 323
1	«Εργόσημα»	8.000,00	381-001	8.000,00	
2	Πληρωμές στον Ο.Γ.Α/ΕΦΚΑ, για την προσωπική ασφάλιση.	1.400,00	385-007		1.400,00
3	Τιμολόγια για αγορές γεωργικών εφοδίων	10.500,00	385-016	10.500,00	
4	Ενοίκια χωραφιών ή αγροτικών εγκαταστάσεων	4.000,00	385-014	4.000,00	
5	«Ενιαία Δήλωση Καλλιέργειας / Εκτροφής» (Ασφάλιστρα) .	800,00	385-009	800,00	
6	Εκκαθαρίσεις (έξοδα)	630,00	385-009	630,00	
7	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από Γεωπόνους και Κτηνιάτρους.	2.100,00	385-009	2.100,00	
8	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από Λογιστές, Δικηγόρους, κ.λπ.	900,00	385-009		900,00
9	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών (έξοδα),όργανο, ράντισμα, κ.λπ	1.800,00	385-009	1.800,00	
10	Τιμολόγια αγοράς ανταλλακτικών και υλικών.	700,00	385-016	700,00	
11	Ασφαλιστήρια μηχανημάτων και αγροτικών μεταφορικών μέσων.	400,00	385-016	400,00	
12	Λογαριασμοί Δ.Ε.Η που χρησιμοποιείται για αγροτικές εργασίες.	2.500,00	385-011	2.500,00	
13	Αποδείξεις πληρωμής στον ΤΟΕΒ, για την ύδρευση.	450,00	385-012	450,00	
14	Τιμολόγια του μεταφορέα, για μεταφορές προϊόντων, εφοδίων, κ.λπ.	700,00	385-016		700,00
15	Αποδείξεις αγοράς πετρελαίου, βενζίνης ή υγραερίου	2.500,00	385-016	2.500,00	
16	Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης εξόδων	400,00	385-016	400,00	
17	Δαπάνες τηλεφώνων	890,00	385-013		890,00
18	Τιμολόγια για αγορά Έντυπων και γραφικής ύλης.	150,00	385-016		150,00
19	Έξοδα υποδοχής και φιλοξενίας	890,00	385-005		890,00
20	Έξοδα μετακινήσεων	800,00	385-016		800,00
21	Τ.Π.Υ., από την εταιρεία που συντάξε την δήλωση του Ο.Σ.Δ.Ε.	150,00	385-009		150,00
22	Αποδείξεις πληρωμής «Τέλους Λαϊκής Αγοράς ”	550,00	385-016		550,00
23	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α)	100,00	385-016		100,00
24	Τόκοι και έξοδα δανείων	7.400,00	386 και 328		
25	Αποσβέσεις παγίων [Από το Μητρώο Παγίων]	2.800,00	387	2.800,00	
26	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις .	7.000,00	389	7.000,00	
27	ΣΥΝΟΛΟ	58.510,00		44.580,00	6.530,00
		Κωδ. 328	7.400,00		

Σημαντική επισήμανση : « Επισημαίνεται ότι εξαιρετικά το φορολογικό έτος 2017 η καταχώρηση στους υποπίνακες του πίνακα Ζ' θα πραγματοποιείται με βάση τα δεδομένα των βιβλίων των επιχειρήσεων εφόσον προκύπτουν ευχερώς και είναι εφικτή η καταχώρηση με βάση την ανάλυση του νέου εντύπου Ε3.» (ΠΟΛ. 1072/2018) . Άρα με βάση τα ανωτέρω και κατά την εκτίμηση μας, δεν είναι « υποχρεωτική», για το 2017, η λεπτομερής ανάλυση και κατάταξη των εξόδων στον πίνακα Ζ2.

Πίνακας 4: Φορολογητέο αποτέλεσμα

Πρώτη επιλογή:

ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	ΠΟΣΟ
Έσοδα	73.200,00
Έξοδα	58.510,00
Λογιστικό αποτέλεσμα	14.690,00
Δαπάνες μη εκπιπτόμενες	100,00
Φορολογητέο ποσό	14.790,00

Προσοχή: Σημειώνουμε ότι βάσει των αρχών των Ε.Λ.Π, έπρεπε καταρχήν στα Έσοδα (Κωδ. Ζ1), να καταχωρήσουμε το σύνολο των εισοδηματικών επιδοτήσεων (ανεξαρτήτως της φορολόγησης αυτών) και έπειτα στον Πιν. Στ', να προβούμε σε φορολογική αναμόρφωση των εσόδων (επιδοτήσεων), που δεν φορολογούνται (στο παράδειγμά μας το ποσό αυτό ανέρχεται σε 15.000,00 ευρώ συν τις Αποζημιώσεις 7.000 ευρώ) . Σε αυτή την περίπτωση θα είχαμε, το ίδιο αποτέλεσμα. Δηλαδή:

Δεύτερη επιλογή:

ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ		ΠΟΣΟ
ΕΣΟΔΑ		95.200,00
Πωλήσεις και Επιδοτήσεις που φορολογούνται	73.200,00	
Επιδοτήσεις (εισοδηματικές) που δεν φορολογούνται	15.000,00	
Αποζημιώσεις	7.000,00	
ΕΞΟΔΑ		58.510,00
Λογιστικό αποτέλεσμα		36.690,00
Δαπάνες μη εκπιπτόμενες		100,00
Μείον: Αφορολόγητα έσοδα		22.000,00
Φορολογητέο ποσό		14.790,00

Στην «επίλυση της άσκησης » καταρχήν με βάση τις οδηγίες της ΠΟΛ. 1072/2018 επιλέξαμε την « πρώτη επιλογή». [«Το ποσό της βασικής ενίσχυσης (κωδ.071) από το πρώτο ευρώ καθώς και το άθροισμα των πράσινων (κωδ.072) και συνδεδεμένων ενισχύσεων (κωδ.073) για το μέρος άνω των 12.000 ευρώ, μεταφέρεται στον κωδ.362 του πίνακα Ζ1 και στον κωδ.322 του πίνακα Δ8, για να προσμετρηθούν στη διαμόρφωση του κέρδους από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα.» (ΠΟΛ 1072/2018. ΘΕΜΑ: Οδηγίες συμπλήρωσης εντύπου Ε3 (Κατάσταση Οικονομικών Στοιχείων από Επιχειρηματική Δραστηριότητα) και Κατάστασης Φορολογικής Αναμόρφωσης φορολογικού έτους 2017.)] Επίσης για την πληρότητα και την συμφωνία της « Κατάστασης Αποτελεσμάτων (Β6)» και του «Πίνακα Δ» του εντύπου Ε3 (όπου παρουσιάζεται το Λογιστικό Αποτέλεσμα), παραθέτουμε και την «δεύτερη επιλογή», καθώς και τους σχετικούς πίνακες που επηρεάζονται . Σημειώνουμε ότι αυτή η επιλογή εμφανίζει σωστά τα εξής σημαντικά στοιχεία: α) Αποτελέσματα προ φόρων-τόκων και αποσβέσεων EBITDA και β) Αποτελέσματα προ φόρων

Συμπλήρωση των πινάκων Ζ και Δ του Εντύπου Ε3 Πίνακας Ζ1 - Έσοδα

ΑΓΡΟΤΙΚΗ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Ζ'1 - Σύνολο Εσόδων		
Σύνολο Εσόδων	360	73.200,00
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών [ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ]	361	54.000,00
Λοιπά συνήθη έσοδα	362	19.200,00
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	363	
Πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές	364	
Έσοδα συμμετοχών	365	
Κέρδη από διάθεση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	366	
Κέρδη από αναστροφή προβλέψεων και αποζημιώσεων	367	
Κέρδη από επιμέτρηση στην εύλογη αξία	368	
Φόρος Εισοδήματος έσοδα	369	
Ασυνήθη έσοδα και κέρδη	370	

Υπο-Πίνακας (κωδ. 361)

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	361	54.000,00
Χονδρικές - Επιτηδευματιών	001	46.000,00
Χονδρικές βάσει άρθρ.39α παρ.5 του Κώδικα ΦΠΑ.(Ν.2859/2000)	002	
Λιανικές - Ιδιωτική Πελατεία	003	8.000,00
Λιανικές βάσει άρθρ.39α παρ.5 του Κώδικα ΦΠΑ.(Ν.2859/2000)	004	
Εξωτερικού Ενδοκοινοτικές	005	
Εξωτερικού Τρίτες Χώρες	006	
Λοιπά	007	

Πίνακας Ζ2 - Έξοδα

Ζ'2 - ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Σύνολο Εξόδων	380	58.510,00
Παροχές σε εργαζόμενους [ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ]	381	8.000,00
Ζημιές επιμέτρησης περιουσιακών στοιχείων	382	
Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές	383	

Ζημιές από διάθεση - απόσυρση μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	384	
Διάφορα λειτουργικά έξοδα [ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ]	385	33.310,00
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	386	7.400,00
Αποσβέσεις	387	2.800,00
Ασυνήθη έξοδα, ζημιές και πρόστιμα	388	
Προβλέψεις (εκτός από προβλέψεις για το προσωπικό)	389	7.000,00
Φόρος Εισοδήματος	390	

Υπο-Πίνακας (κωδ. 381)

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Παροχές σε εργαζόμενους	381	8.000,00
Μικτές αποδοχές	001	8.000,00
Εργοδοτικές εισφορές	002	
Λοιπές παροχές	003	

Υπο-Πίνακας (κωδ. 385)

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Διάφορα λειτουργικά έξοδα	385	33.310,00
Προμήθειες διαχείρισης ημεδαπής - αλλοδαπής (management fees)	001	
Δαπάνες από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	002	
Δαπάνες από μη συνεργαζόμενα κράτη ή από κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς	003	
Δαπάνες για ενημερωτικές ημερίδες	004	
Έξοδα υποδοχής και φιλοξενίας	005	890,00
Έξοδα ταξιδίου εξωτερικού	006	
Ασφαλιστικές Εισφορές Αυτοαπασχολούμενων	007	1.400,00
Έξοδα και προμήθειες παραγγελιοδότη για λογαριασμό αγροτών	008	
Λοιπές αμοιβές για υπηρεσίες ημεδαπής	009	6.380,00
Λοιπές αμοιβές για υπηρεσίες αλλοδαπής	010	
Ενέργεια	011	2.500,00
Υδρευση	012	450,00
Τηλεπικοινωνίες	013	890,00
Ενοίκια	014	4.000,00
Διαφήμιση και προβολή	015	
Λοιπά έξοδα	016	16.800,00

Πίνακας Δ (Δ1 – Δ7) – Προσδιορισμός Μικτού Κέρδους

	ΠΙΝΑΚΑΣ Δ' : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ)	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Δ1	Πωλήσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών [*]	300	54.000,00
	Υλικά Παραγωγής		
	α) Πρώτες ύλες και λοιπά υλικά		
	Πρώτες ύλες και υλικό έναρξης	301	
	Αγορές πρώτων υλών και υλικών χρήσης (καθαρό ποσό)	302	
	Απομείωση πρώτων υλών και υλικών	303	
	Απόθεμα λήξης πρώτων υλών και υλικών	304	
	Ιδιοπαραγωγή παγίων - Αυτοπαραδόσεις - Καταστροφές αποθεμάτων (μείον)	305	
	Κόστος αναλώσεων πρώτων υλών και λοιπών υλικών	306	
	β) Προϊόντα και παραγωγή σε εξέλιξη		
	Προϊόντα και παραγωγή σε εξέλιξη έναρξη	307	
	Απομείωση προϊόντων και παραγωγής σε εξέλιξη	308	
	Προϊόντα και παραγωγή σε εξέλιξη λήξης	309	
	Ιδιοπαραγωγή παγίων - Αυτοπαραδόσεις - Καταστροφές αποθεμάτων (μείον)	310	
	Κόστος αναλώσεων προϊόντων και παραγωγής σε εξέλιξη	311	
Δ3	Κόστος πωληθέντων παραγωγικής δραστηριότητας (α+β+γ)		
	Αγροτική - Βιολογική δραστηριότητα		
	α) Υλικά στοιχεία		
	Αποθέματα έναρξης (ζώων - φυτών)	312	
	Αγορές ζώων - φυτών (καθαρό ποσό)	313	
	Απομείωση ζώων - φυτών - εμπορευμάτων	314	
	Αποθέματα τέλους (ζώων - φυτών)	315	
	Κόστος αναλώσεων ζώων και φυτών	316	
	β) Έξοδα παραγωγής	317	44.580,00
	γ) Ιδιοπαραγωγή παγίων - Αυτοπαραδόσεις - Καταστροφές αποθεμάτων (μείον)	318	
Δ4	Κόστος πωληθέντων αγροτικής - βιολογικής δραστηριότητας (α+β+γ) [*]	319	44.580,00
Δ6	Σύνολο (Δ2+Δ3+Δ4+Δ5) [*]	320	44.580,00
Δ7	Μικτό κέρδος (Δ1-Δ6) [*]	321	9.420,00

Επισημάνσεις: α) Το ποσό που έχει συμπληρωθεί στον Κωδ. 317 «Έξοδα παραγωγής», προκύπτει από την ανάλυση (μερισμό), που έχει γίνει ανωτέρω (Πιν. 3), β) Δεν θεωρούμε ως σημαντικό θέμα την ανάλυση και κατάταξη των «αγορών/Εξόδων», με βάση τις διευκολύνσεις που δίνει η ΠΟΛ. 1072/2018, για το έτος 2017.

Πίνακας Δ (Δ8 – Δ15) – Αποτελέσματος προ φόρων

	ΠΙΝΑΚΑΣ Δ'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ)	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Δ8	Λοιπά έσοδα εξαιρούμενων των πιστωτικών τόκων [*]	322	19.200,00
Δ9	Λοιπά έξοδα εξαιρούμενων των τόκων και αποσβέσεων	323	6.530,00
Δ10	Αποτελέσματα προ φόρων-τόκων και αποσβέσεων EBITDA [*]	324	24.890,00
Δ11	Αποσβέσεις	325	0,00
Δ12	Αποτελέσματα προ φόρων και τόκων EBIT [*]	326	22.090,00
Δ13	Πιστωτική τόκοι και συναφή έσοδα	327	
Δ14	Χρεωστική τόκοι και συναφή έξοδα [*]	328	7.400,00
Δ15	Αποτελέσματα προ φόρων [*]	329	14.690,00
	Ποσοστά μικτού κέρδους [*]	330	17,44%

[*] = Μεταφέρεται αυτόματα από τον πίνακα Ζ ή υπολογίζεται από τα άλλα δεδομένα του πίνακα Δ

Σημαντικές επισημάνσεις: α) Το άθροισμα των ποσών των Κωδικών [317 «Έξοδα παραγωγής» και Δ7 - 323 «Λοιπά έξοδα εξαιρούμενων των τόκων και αποσβέσεων»] πρέπει να ισούται με: [το σύνολο του πίνακα Ζ2 - 380 « Σύνολο εξόδων» μείον τον κωδικό Ζ2 - 386 «Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα» και Ζ2, β) Ο κωδικός Δ11 «Αποσβέσεις», αφορά τις μη «κοστολογηθείσες αποσβέσεις», οι οποίες δεν υπάρχουν στο παράδειγμά μας (όλες οι Αποσβέσεις του παραδείγματός μας περιλαμβάνονται στον Κωδ. 317) .

Συμπλήρωση του πίνακα Στ του Εντύπου Ε3

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ'. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
(α) Αποτελέσματα προ φόρου [Από Δ15]	340	14.690,00
(β) Πλέον: προσωρινές διαφορές μεταξύ ΕΛΠ - Φορολογικής Βάσης	341	
(γ) Μείον: προσωρινές διαφορές μεταξύ ΕΛΠ - Φορολογικής Βάσης	342	
(δ) Πλέον: Δαπάνες μη εκπιπτόμενες	343	100,00
(ε) Μείον: Αφορολόγητα έσοδα	344	
(στ) Μείον: Το κέρδος του άρθρ. 71 του ν.3842/2010	345	
(ζ) Μείον: Κέρδη από διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας (παρ.6 άρθρου 29 ν. 4172/2010)	346	
(η) Μείον: Έκπτωση λόγω απασχόλησης ατόμων με αναπηρία (παρ. 10 άρθρ. 4 ν.3522/2010)	347	
(θ) Μείον: Αξία πώλησης οχήματος Ι.Χ. (άρθρ. 5 του ν. 1146/1972)	348	
(ι) Μείον: Αφορολόγητες εκπτώσεις αναπτυξιακών νόμων	349	
(ια) Μείον: Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας (άρθρο 22Α Ν.4172/2013)	350	
(ιβ) Μείον: Ποσό επένδυσης για παραγωγή κινηματογραφικού έργου (παρ. 9-13 άρθρο 73 ν.3842/2010)	351	
Φορολογητέα καθαρά αποτελέσματα από αγροτική - βιολογική δραστηριότητα (α+β-γ+δ-ε-στ-ζ-η-θ-ι-ια-ιβ)	352	14.790,00

Το ποσό του κωδικού 352 «Φορολογητέα καθαρά αποτελέσματα από αγροτική - βιολογική δραστηριότητα» μετα-

φέρεται στους κωδικούς 461 - 462 και 465-466 (κέρδη - ζημιές) από την άσκηση ατομικής αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας του υποπίνακα 4Γ1 του Ε1.

Συμπλήρωση πινάκων του Εντύπου Ε1

Γ1. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΟΣΟ
1. Καθαρό εισόδημα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας	461	14.790,00
1. Καθαρό εισόδημα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας αλλοδαπής προέλευσης	463	
3. Ζημία του ίδιου φορολογικού έτους από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας	465	
4. Ζημιές προηγούμενων ετών από άσκηση ατομ. Αγροτ. Δραστηριότητας	467	
5. Ακαθάριστα έσοδα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας	475	73.200,00
6. Φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή	469	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΜΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΟΣΟ
2. Εισοδήματα που αποκτήσατε το 2017, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο χωρίς ηλεκτρονική πληροφόρηση	659	15.000,00
ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ		
1. Δαπάνη αγοράς αγαθών και παροχής υπηρεσιών	.049	3.000,00

Εκκαθάριση φόρου

Κύριος Φόρος: 1.353,80 [Φόρος κλίμακας μείον μειώσεις φόρου = 3.253,80 – 1.900,00], Προκαταβολή Φόρου επόμενου έτους: 1.353,80 [100% του Κύριου φόρου], Εισφορά αλληλεγγύης: 665,50 [Κέρδος συν Κωδ. 659 (14.790,00+15.000)], Προκαταβολή Φόρου προηγούμενου έτους (μείον): 1.000,00. Συνολική φορολογική επιβάρυνση: 2.373,10

«Δεύτερη επιλογή» (Λαμβάνονται υπόψη στην κατάρτιση του Πιν. Δ, όλες οι επιδοτήσεις και αποζημιώσεις)
Οι αντίστοιχοι πίνακες που επηρεάζονται έχουν ως εξής:

Πίνακας Ζ΄1 - Σύνολο Εσόδων

ΑΓΡΟΤΙΚΗ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Ζ΄1 - Σύνολο Εσόδων		
Σύνολο Εσόδων	360	95.200,00
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών [ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ]	361	54.000,00
Λοιπά συνήθη έσοδα	362	34.200,00
Ασυνήθη έσοδα και κέρδη	370	7.000,00

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ΄. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

	ΠΙΝΑΚΑΣ Δ΄. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΚΩΔ.	ΠΟΣΟ
Δ1	Πωλήσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών	300	54.000,00
	Β) Έξοδα παραγωγής	317	44.580,00
Δ5	Σύνολο δαπανών από παροχή υπηρεσιών		
Δ6	Σύνολο (Δ2+Δ3+Δ4+Δ5)	320	44.580,00
Δ7	Μικτό κέρδος (Δ1-Δ6)	321	9.420,00
Δ8	Λοιπά έσοδα εξαιρούμενων των πιστωτικών τόκων	322	41.200,00
Δ9	Λοιπά έξοδα εξαιρούμενων των τόκων και αποσβέσεων	323	6.530,00
Δ10	Αποτελέσματα προ φόρων-τόκων και αποσβέσεων EBITDA	324	44.090,00
Δ11	Αποσβέσεις	325	0,00
Δ12	Αποτελέσματα προ φόρων και τόκων EBIT	326	44.090,00
Δ14	Χρεωστική τόκοι και συναφή έξοδα	328	7.400,00
Δ15	Αποτελέσματα προ φόρων	329	36.690,00
	Ποσοστά μικτού κέρδους	330	17,44%

Κατάσταση Αποτελεσμάτων («Υπόδειγμα Β6»)

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα συμπληρώνεται ως εξής:

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2017	Ποσά
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	54.000,00
Λοιπά συνήθη έσοδα [Σύνολο εισοδηματικών ενισχύσεων και επιστροφή Ε.Φ.Κ]	34.200,00
Μεταβολές αποθ/των (+αύξηση, -μείωση)	0,00
Αγορές εμπορευμάτων και υλικών	0,00
Παροχές σε εργαζόμενους	8.000,00
Αποσβέσεις ενσωμάτων παγίων και άυλων στοιχείων	2.800,00
Λοιπά έξοδα και ζημιές [Κωδ. 385 & 389]	40.310,00
Λοιπά έσοδα και κέρδη [Αποζημιώσεις]	7.000,00
Τόκοι και συναφή κονδύλια (καθαρό ποσό) [Κωδ. 386]	7.400,00
Αποτέλεσμα προ φόρων	36.690,00
Φόροι [Δείτε ανωτέρω]	1.353,80
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	35.336,20

Περισσότερα παραδείγματα υπολογισμού Φόρου μπορείτε να δείτε στο βιβλίο: « Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ (Ενδεικτικός) ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ «ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ»

A/A	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΣΟΔΩΝ.
1	Τιμολόγια πώλησης (αγρότες κανονικού καθεστώτος)
2	Τιμολόγια αγοράς (αγρότες ειδικού καθεστώτος)
3	Αποδείξεις λιανικής και “Ζ” ταμειακής μηχανής.
4	Εκκαθαρίσεις για λογ/μό Αγροτών (από Συνεταιρισμούς κ.λ.π)
5	Τιμολόγιο “αυτοτιμολόγησης” , που εκδίδει ο αγοραστής για λογαριασμό του Αγρότη.
6	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, για υπηρεσίες που παρείχате.
7	Επιδότησεις (Φορολογούνται κατά περίπτωση) - Βεβαιώσεις ΟΠΕΚΕΠΕ.
8	Αποζημιώσεις (Δεν φορολογούνται ανεξαρτήτως ποσού. Καταχωρούνται όμως, ως πληροφορία) - Βεβαιώσεις ΟΠΕΚΕΠΕ – Κατάσταση δημοσιοποίησης πληρωμών .
9	Επιστροφή Ειδικού Φόρου Πετρελαίου
10	Έσοδα από διανομή «Πλεονάσματος» Συνεταιρισμού.
11	Μεταβίβαση «Δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης»
12	Πωλήσεις Παγίων της « αγροτικής εκμετάλλευσης ».

Δείτε αναλυτικά στο Κεφ. 12.4, του βιβλίου: « Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »

α/α	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΟΔΩΝ
1	«Εργόσημα»: Αποδεικτικά πληρωμής και «κουπόνια».
2	Πληρωμές στον Ο.Γ.Α/ΕΦΚΑ, για την προσωπική ασφάλιση του Αγρότη .
3	Εργάτες που απασχολούνται με ασφάλιση στο ΕΦΚΑ/ΙΚΑ. (Μισθοδοσία)
4	Τιμολόγια για αγορές γεωργικών εφοδίων: Όλα τα εφόδια (φάρμακα, λιπάσματα, ζωοτροφές, σπόροι, φυτά, κ.λ.π)
5	Τιμολόγια για αγορές ζώων.
6	Συμφωνητικά, για τις μισθώσεις χωράφια ή αγροτικών εγκαταστάσεων (προκύπτουν τα ενοίκια που πληρώνετε) .
7	«Ενιαία Δήλωση Καλλιέργειας / Εκτροφής» (αναγράφονται και τα ασφάλιστρα της αγροτικής παραγωγής) .
8	Εκκαθαρίσεις (εκτός από τα έσοδα, προκύπτουν και έξοδα (π.χ προμήθειες και ειδικά έξοδα εκκαθάρισης)
9	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από Γεωπόνους, Κτηνιάτρους, Δικηγόρους, Συμβούλους, κ.λ.π.
10	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών, για υπηρεσίες (όργανο, ράντισμα, κ.λ.π) που σας παρείχαν άλλοι Αγρότες ή επαγγελματίες.
11	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών και αγοράς ανταλλακτικών και υλικών: Για επισκευές και συντηρήσεις αγροτικών μηχανημάτων /μεταφορικών μέσων αλλά και αγροτικών εγκαταστάσεων (αποθήκες κ.λ.π).

12	Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών όταν η πληρωμή γίνεται σε είδος (π.χ θερμικός, υπηρεσίες ελαιολιτριβείου). Δεν έχει σημασία ότι η πληρωμή έγινε σε είδος.
13	Ασφαλιστήρια μηχανημάτων και αγροτικών μεταφορικών μέσων.
14	Λογαριασμοί Δ.Ε.Η που χρησιμοποιείται για αγροτικές εργασίες.
15	Αποδείξεις πληρωμής στον ΤΟΕΒ, για την ύδρευση /ή βεβαίωση σφειλής.
16	Τιμολόγια του μεταφορέα, για μεταφορές προϊόντων, εφοδίων, κ.λ.π.
17	Αποδείξεις αγοράς πετρελαίου, βενζίνης ή υγραερίου (εφόσον χρησιμοποιήθηκε για αγροτικό μηχανήμα)
18	Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης (Α.Λ.Π.), όταν η δαπάνη είναι μέχρι 100 ευρώ.(ή τιμολόγια για μεγαλύτερα ποσά) . Για διάφορες αγορές υλικών π.χ. μικροεργαλεία, σύρματα, ανταλλακτικά, χρώματα, κ.λ.π .
19	Αποδείξεις Συνδρομών σε περιοδικά και εφημερίδες .
20	Τιμολόγια για αγορά Έντυπων και γραφικής ύλης.
21	Έξοδα μετακινήσεων, για μετάβαση που αφορά την εργασία του αγρότη (π.χ. σε Διευθύνσεις Υπουργείων, Αγροτικές Εκθέσεις κ.λπ) .
22	Τιμολόγια για αγορά ειδικής ένδυσης για την προστασία στις αγροτικές εργασίες.
23	Τ.Π.Υ., από την εταιρεία που συνέταξε την δήλωση του Ο.Σ.Δ.Ε.
24	Αποδείξεις πληρωμής «Τέλους Λαϊκής Αγοράς »
25	«Δήλωσης Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης» από τους μικρούς αποσταγματοποιούς (διήμερους) για την παραγωγή τσίπουρου.
26	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α)
27	Βεβαιώσεις, χρεωστικά σημειώματα κ.λ.π των τόκων και εξόδων των δανείων, (καλλιεργητικών, αγοράς γεωργικού εξοπλισμού και αγροτικών εγκαταστάσεων), που σας χρέωσε η Τράπεζα.
28	Αγορές παγίων (μηχανήματα, κατασκευή εγκαταστάσεων, ηλεκτρονικοί υπολογιστές κ.λ.π)
29	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις (κατάλογο πελατών που ενδεχομένως έχουν καθυστερήσει τις πληρωμές) .

Δείτε αναλυτικά στα Κεφ. 12.5, 12.6, 12.7 και 12.8, του βιβλίου: « Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »

Επίσης παραστατικά για τα παρακάτω

Έξοδα (αναγνωρίζονται φορολογικά, υπό προϋποθέσεις ή αναγνωρίζεται ένα τμήμα αυτών):

α/α	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΟΔΩΝ (ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ, ΥΠΟ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ ΕΝΑ ΤΜΗΜΑ ΑΥΤΩΝ) .
1	Λογαριασμοί κινητής και σταθερής τηλεφωνίας.
2	Έξοδα Ε.Ι.Χ (καύσιμα, επισκευές, ασφάλιστρα, κ.λ.π).
3	Έξοδα φιλοξενίας.
4	Αποδείξεις αγορών ειδών σούπερ-μάρκετ.

**Δείτε αναλυτικά στα Κεφ. 12.5 και 12.8, του βιβλίου:
« Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του Αγρότη 2018 »**

“Επειδή η Αγροτική
Εκμετάλλευση, είναι
μια «ιδιότυπη»
μορφή επιχείρησης

ΝΙΦΟΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ
Λογιστής | Φοροτεχνικός

Σύμβουλος του Αγρότη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΡΙΟΛΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ο Νιφορόπουλος Κωνσταντίνος του Ιωάννη, είναι Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής, Πρόεδρος του Δ.Σ της εταιρείας «**ΩΡΙΩΝ ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΛΟΓΙΣΤΕΣ Α.Ε.**», η οποία είναι εταιρεία ορκωτών ελεγκτών λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων. Γεννήθηκε στο Ριόλο Αχαΐας το 1964, από γονείς αγρότες και σπούδασε στην Α.Σ.Ο.Ε.Ε (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών). Το 2016 εκλέχθηκε αντιπρόσωπος στην « Συνέλευση των Αντιπροσώπων » (ΣτΑ) του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Ο.Ε.Ε). Είναι επιστημονικός συνεργάτης και αρθρογράφος στην φορολογική και λογιστική πύλη - ιστοσελίδα ενημέρωσης « **www.taxheaven.gr** » (από το 2008 έως σήμερα), μέλος της Συντακτικής Επιτροπής και αρθρογράφος του τριμηνιαίου Οικονομικού Περιοδικού « **ACCOUNTANCY GREECE** » (από το 2010 έως σήμερα), αρθρογράφος σε φορολογικά θέματα αγροτών στην εφημερίδα «**AGRENDΑ**» και συγγραφέας πολλών άρθρων, τα οποία έχουν δημοσιευτεί σε διάφορες οικονομικές εφημερίδες και περιοδικά. Είναι συγγραφέας του βιβλίου «Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του αγρότη» (2017) . Επίσης είναι εισηγητής σεμιναρίων (Εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εισηγητών του ΛΑΕΚ – ΟΑΕΔ) σε θέματα Φορολογίας Εισοδήματος και Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων.

Ο Παπαδημητρίου Γεώργιος του Θωμά, είναι Λογιστής-Φοροτεχνικός, (Ηρώων Πολυτεχνείου 16, Καρδίτσα, Τ.Κ. 43100, **E:** grap.061166@gmail.com, **W:** taxtutor.gr) ειδικός σε θέματα φορολογίας Αγροτών, Πρόεδρος του Συλλόγου Ελευθέρων Επαγγελματιών Λογιστών Φοροτεχνικών Οικονομολόγων Νομού Καρδίτσας (Σ.Ε.Ε.Λ.Φ.Ο.Κ., www.seelfok.gr), από το 2008 μέχρι και σήμερα, ενώ από το 2009 είναι μέλος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Φοροτεχνικών Ελευθέρων Επαγγελματιών (Π.Ο.Φ.Ε.Ε.). Γεννήθηκε στο Μελισσοχώρι (Κουβανάδες) Καρδίτσας το 1966, από γονείς αγρότες, σπούδασε Λογιστική στο Ηράκλειο της Κρήτης και ολοκλήρωσε τις σπουδές του, στο Τ.Ε.Ι. Λάρισας (Τμήμα Λογιστικής της Σ.Δ.Ο.). Αρθρογραφεί στα μέσα ενημέρωσης, στην φορολογική και λογιστική πύλη - ιστοσελίδα ενημέρωσης «**www.taxheaven.gr**», στο οποίο είναι και επιστημονικός συνεργάτης στα θέματα φορολογίας αγροτών, της εφημερίδας «**AGRENDΑ**» και αναλύει φορολογικά θέματα σε εκπομπές τηλεοπτικών σταθμών για αγροτικά θέματα. Είναι συγγραφέας του βιβλίου «Φορολογικός και Λογιστικός Σύμβουλος του αγρότη» (2017) . Είναι επίσης εισηγητής σεμιναρίων [εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εισηγητών του ΛΑΕΚ – ΟΑΕΔ] σε θέματα Φορολογίας με ειδικότητα την φορολογία των Αγροτών

Ο Κωνσταντίνος Νιφορόπουλος είναι Πρόεδρος και ο Γεώργιος Παπαδημητρίου είναι Γενικός Γραμματέας του ΓΕΟ.Φ.ΙΝ (ΓΕΩΡΓΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ-ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ), το οποίο είναι ένα Ινστιτούτο (Σωματείο), με σκοπό την μελέτη των οικονομικών (φορολογικών, λογιστικών, οργανωτικών, χρηματοοικονομικών κ.λ.π), θεμάτων των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, Αγροτικών Συνεταιρισμών και Ομάδων Παραγωγών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΙΩΑΝ. ΝΙΦΟΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ορκωτός ελεγκτής λογιστής
«ΩΡΙΩΝ Α.Ε.Ο.Ε.Λ»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΩΜ.
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Φοροτεχνικός – Πρόεδρος
Σ.Ε.Ε.Λ.Φ.Ο.Καρδίτσας

Proactive

Σύμβουλοι Επιχειρήσεων

Η Proactive A.E. - Σύμβουλοι Επιχειρήσεων είναι εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών & μελετών, που παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες στρατηγικού σχεδιασμού, ανάπτυξης και καινοτομία σε επιχειρήσεις και οργανισμούς από το 2004.

Περισσότερα από 300.000 πιστοποιημένα στρέμματα

Περισσότερες από 20.000 πιστοποιημένες παραγωγές

Περισσότερες από 300 μελέτες Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας

Περισσότερες από 400 μελέτες ένταξης επιχειρήσεων σε επικερπή χρηματοδοτούμενα προγράμματα

Περισσότερα από 100 σχέδια μάρκετινγκ & προγράμματα προώθησης εξαγωγών

• Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών & Ασφάλεια Τροφίμων

• Οργάνωση και ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων φυτοπροστασίας

• Περιβαλλοντική Διαχείριση

• Ένταξη σε Χρηματοδοτούμενα Επενδυτικά Προγράμματα

• Μελέτες καταχώρησης προϊόντων ως ΠΟΠ, ΠΓΕ

• Προγράμματα Εκπαίδευσης & Κατάρτισης στην Αγροική Ανάπτυξη & Ασφάλεια Τροφίμων

• Ανάπτυξη Εξαγωγών

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας www.proactive.com.gr για να ενημερωθείτε για τις υπηρεσίες μας στον αγροτικό τομέα.

Λεωφόρος Δημοκρατίας 97,
Ηράκλειο Κρήτης, 71306

Τηλ. : 2810360814
Fax : 2810360772

espa@proactive.com.gr

www.proactive.com.gr

www.facebook.com/proactiveGR

Proactive e-farming

- ✓ Καινοτόμο ηλεκτρονικό σύστημα ψηφιακής παρακολούθησης της πρωτογενούς παραγωγής που αναπτύχθηκε από την Proactive A.E.
- ✓ Βραβευμένο λογισμικό Business IT Excellence (BITE) Awards 2015.

Proactive A.E. - Σύμβουλοι Επιχειρήσεων

T6 DYNAMIC COMMAND

ΑΛΛΑΞΤΕ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ

Η New Holland συνεργάζεται με τον Αγροτικό

ΣΥΝΕΡΓΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ

ΩΦΕΛΗΘΕΙΤΕ ΣΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΚΙΒΩΤΙΟ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ POWERSHIFT ΜΕ 8 ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ ΥΠΟ ΦΟΡΤΙΟ

ΚΙΒΩΤΙΟ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Νέο κιβώτιο ταχυτήτων με 3 περσόνες για την επιλογή της ιδανικής σχέσης μεταδόσης κίνησης για κάθε εργασία.

ΧΕΙΡΙΣΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΑΣ

Το υποβραχιόνιο SideWinder™ II με μηχανικό ή ηλεκτρονικό χειριστήριο για μια διασποτική λειτουργία. Νέο joystick φορτωτή με ενσωματωμένους διακόπτες χειρισμού του κιβωτίου ταχυτήτων.

ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Με πακέτα αυτοματισμών μοναδικά στην κατηγορία του, διαθέσιμα και από την βασική έκδοση. Με λειτουργίες που επιτρέπουν μια άνετη και αποδοτική εργασία, όπως το Dynamic StopStart που σας επιτρέπει να ακινητοποιείται το τρακτέρ, μόνο με το φρένο (χωρίς συμπλέκτη) ή το "Transport Management" που μπορεί να σας δώσει όλη τη δύναμη του κινητήρα στις εφαρμογές μεταφοράς.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΠΟΔΟΣΗ

Εξαιρετική οικονομία καυσίμου.
Άριστη εργονομία για μέγιστη απόδοση με τον φορτωτή.

ΠΑΥΛΟΣ Ι. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ Α.Ε.Β.Ε.

Αθήνα:
Ορφανός 113
Ρουφ. Τ.Κ. 118 55
Τηλ.: 210 3408800
Fax: 210 3470555

Θεσσαλονίκη:
3ο χλμ. Ε.Ο. Θεσσαλονίκης-Κατερίνης
Καλαχώρι, Τ.Κ. 570 09
Τηλ.: 2310 779000
Fax: 2310 779099

Πάτρα:
6ο χλμ. Π.Ε.Ο. Πατρών-Γύργου
Μενιδόλη, Τ.Κ. 265 00
Τηλ.: 2610 520039
Fax: 2610 520646

Λάρισα:
TERRA A.E.
3ο χλμ. Π.Ε.Ο.
Λάρισας-Θεσσαλονίκης, Τ.Κ. 411 10
Τηλ.: 2410 575012
Fax: 2410 237535

<http://www.condellispaoul.gr> e-mail: info@condellispaoul.gr [f](#) NewHollandGreece

